

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM VE OTEL İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

BARTIN İLİNİN EKOTURİZM KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BURAK YILMAZ

Düzce
Eylül, 2018

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalında oy birliği / oy çokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan (İmza) Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza) Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza) Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2018

Doç. Dr. Ali ERTUĞRUL
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Bartın ilinin ekoturizm potansiyelini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tez çalışması boyunca destek ve yardımlarını esirgemeyen tez danışmanın Sayın Dr.Öğr. Üyesi Seyda FAİKOĞLU'na teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmaya ilişkin verilerin sağlanmasında fikir ve görüşleriyle katkı sağlayan otel restoran yetkililerine ve Bartın halkına teşekkür ederim.

Hayatımın her döneminde yanımda olan ve desteklerini benden esirgemeyen değerli aileme teşekkür ederim.

Burak YILMAZ

ÖZET
BARTIN İLİNİN EKOTURİZM KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Burak YILMAZ

Yüksek Lisans, Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Seyda FAİKOĞLU

Eylül, 2018

Dünyada gerçekleşen değişimler ve gelişimler insanların beklentilerini ve yaşam tarzlarını etkilemiştir. İnsanların beklenti ve taleplerindeki değişiklikler, dinamik ve yeniliklere uyum sağlamak zorunda olan turizm sektöründe de ürün çeşitliliğini artırmaya ve yeni kavramlar üretmeye itmiş ve bu talep ve beklentilere cevap vermeye çalışmıştır. Bu kavramlardan biri de ekoturizmdir. Sürdürülebilirlik kavramıyla birlikte gündeme gelen ekoturizm; turizm değerlerinin bölgesel ve yerel özelliklerin korunup devamlılığın sağlanmasını, doğal, çevresel ve kültürel değerlerin ön plana çıkarılıp bu değerlerin korunarak ve geliştirilerek yerel halk için istihdam sağlayıp, yerel kalkınmaya destek olan bir olgudur.

Çalışma alanı olarak seçilen Bartın ili, sahip olduğu kültürel değerleri ve doğal güzellikleri ile ekoturizm potansiyeline sahip olmasına rağmen altyapı, üstyapı, reklam ve tanıtım faaliyetlerinin yetersizlikleri nedeniyle turizmden yeterli payı alamamaktadır. Bu çalışmada, turizm için kaynak olan doğal ve kültürel değerlerin korunup sürekliliğinin sağlanması ile bölgenin ve yöre halkının kalkınması bakımından bölgenin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bölgede faaliyet gösteren otel ve restoran yetkilileri ile görüşme yapılmış ve yerel halka anket uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Bartın, Ekoturizm Değerlendirmesi

ABSTRACT
EVALUATION OF THE BARTIN PROVINCE IN THE SCOPE OF
ECOTOURISM

Burak YILMAZ

Master of Science, Department of Tourism and Hotel Management

Supervisor: Dr. Lecturer. Seyda FAIKOGLU

September, 2018

Changes and developments in the world have affected people's expectations and lifestyles. Changes of people's expectations and demands have driven the tourism sector to adapt to dynamic and innovation and to increase product diversity and to create new concepts and to respond to these demands and expectations. One of these concepts is Ecotourism. Eco-tourism which has emerged with the concept "sustainability" is a fact that provides the sustainability of regional ve local features of tourism values by being kept of them, provides employment for the local people by keeping and improving these values after natural, environmental and cultural values are given prominence, and backs up the local development

Bartın province, chosen as a study area, has not got enough share from tourism due to lack of infrastructure, superstructure, advertising and promotional activities despite its cultural values and natural beauties and ecotourism potential. In this study, it is aimed to determine the potential of ecotourism of the region in terms of the development of the region and the people of the region by ensuring the continuity and preservation of the natural and cultural values that are the source of tourism. In line with this aim, meetings were held with hotel and restaurant authorities operating in the province and the survey was applied to locals.

Keywords: Ecotourism, Bartın, Ecotourism Evaluation

İÇİNDEKİLER

JURİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
RESİMLER LİSTESİ.....	xii
BÖLÜM 1: GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Problemi.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Varsamaları.....	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.6. Tanımlar.....	5
BÖLÜM 2: LİTERATÜR İNCELEMESİ.....	6
2.1.EKOTURİZM KAVRAMI.....	6
2.1.1. Ekoturizmin Tanımı.....	6
2.1.2. Ekoturizmin Çıkışı ve Gelişimi.....	8
2.1.2.1.Dünyada Ekoturizm.....	9
2.1.2.2.Türkiye’de Ekoturizm.....	10
2.1.3. Ekoturizmin İlkeleri.....	13
2.1.4. Ekoturist Profili.....	14
2.1.5. Ekoturizm Türleri.....	15

2.1.5.1. Çiftlik Turizmi.....	15
2.1.5.2.Yayla Turizmi.....	16
2.1.5.3.Av Turizmi ve Sportif Olta Balıkçılığı.....	16
2.1.5.4.Mağara Turizmi.....	17
2.1.5.5.Dağ Yürüyüşü (Trekking).....	17
2.1.5.6.Akarsu Turizmi.....	18
2.1.5.7.Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji).....	18
2.1.5.8.Kampçılık ve Karavan Turizmi.....	18
2.1.5.9. Yön Bulma (Orientiring).....	19
2.1.5.10. Atlı Doğa Yürüyüşü.....	20
2.1.5.11. Bisiklet Turizmi.....	21
2.1.5.12. Milli Park Ziyaretleri.....	21
2.1.6. Ekoturizmin Etkileri.....	22
2.1.6.1.Ekoturizmin Çevresel Etkileri.....	22
2.1.6.2.Ekoturizmin Sosyo-Ekonomik Etkileri.....	23
2.1.6.3.Ekoturizmin Kültürel Etkileri.....	24
2.1.7. Ekoturizm Planlaması.....	24
2.2.BARTIN İLİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİ.....	27
2.2.1. Ulaşılabilirlik.....	28
2.2.1.1.Ekoturizm Bölgesine Ulaşılabilirlik.....	28
2.2.1.2.4.Ekoturizm Kaynağına Ulaşılabilirlik.....	30
2.2.1.3.4.Alan ile İlgili Bilgilere Ulaşılabilirlik.....	31
2.2.2. Doğal Çekicilikler.....	32
2.2.2.1.Fauna Flora Yapısı.....	32
2.2.2.2.Doğal Peyzaj Değerleri.....	34
2.2.2.3.Orman Değerleri ve Korunan Alanlar.....	45
2.2.2.4.Alana Yakın Başka Ekoturizm Alanların Varlığı.....	48
2.2.3. Kültürel Çekicilikler.....	50
2.2.3.1.Tarihi ve Arkeolojik Değerler.....	50
2.2.3.2.Gastronomi.....	54
2.2.3.3. Festival ve Şenlikler.....	54
2.2.3.4.El Sanatları ve Hediyelik Eşyalar.....	55

2.2.4. Ekonomik Faaliyetler.....	56
2.2.5. Altyapı İmkanları.....	58
2.2.6. Üstyapı İmkanları.....	60
2.2.6.1.Konaklama Tesisleri.....	60
2.2.6.2.Yiyecek İçecek Tesisleri.....	61
2.2.6.3.Tur Düzenleyen Yerel Acentalar.....	62
2.2.6.4. Rekreasyon Faaliyetleri Sunan İşletmeler.....	62
2.2.7. Alana Yakın Sağlık Kuruluşları.....	63
BÖLÜM 3: YÖNTEM.....	64

3.1. Araştırmanın Amacı.....	64
3.2. Evren ve Örneklem.....	65
3.3. Veri Toplama Aracı.....	65
3.4. Araştırmanın Varsayımları.....	66
3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	66
3.6. Verilerin Toplanması.....	66
3.7. Verilerin Analizi.....	67
3.8. Verilerin Geçerlilik ve Güvenirliği.....	67

4. BULGULAR VE YORUM.....68

4.1. Turizm İşletme Yöneticilerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	68
4.1.1. Yöneticilerin Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular.....	68
4.1.2. İşletmeler ile İlgili Bulgular.....	70
4.1.3. Turizm İşletmelerinin Ekoturizm Kavramı Algıları ile İlgili Bulgular	72
4.1.4. Turizm İşletme Yöneticilerinin Bölgenin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirmesi ile İlgili Bulgular.....	74
4.2. Yerel Halkın Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	81
4.2.1. Yerel Halkın Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular.....	82
4.2.2. Yerel Halkın Bartın İli Ekoturizm Potansiyeline İlişkin Algısına Yönelik Bulgular.....	84

4.2.3. Yerel Halkın Bölgede Gelir Düzeyinin Artırılması İçin Öncelik Verilmesi Gereken Faaliyet Alanı Algısına Yönelik Bulgular.....	87
4.2.4. Yerel Halkın Bölgeye Gelen Ziyaretçi ve Turistlere Yönelik Algıları ile İlgili Bulgular.....	88
4.2.5. Yerel Halkın Bölgede Uygulanan Turizm Politikalarına Yönelik Algılarına İlişkin Bulgular.....	90
4.2.6. Yerel Halkın Turizme Karşı Bakış Açısına İlişkin Bulgular.....	91
4.2.7. Bölgede Turizm Konusunda Yapılması Gerekenlere İlişkin Yerel Halkın Bakış Açısına Yönelik Bulgular.....	92
4.2.8. Farklılık Analizleri.....	93
4.2.8.1. Yerel Halkın Turizme ilişkin Bakış Açılarının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Seviyelerine Göre Karşılaştırılması.....	93
4.2.8.2. Yerel Halkın Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Bölgede Turizm Konusunda Yapılması Gerekenlere Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	95
BÖLÜM 5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	97
	
5.1. Sonuçlar.....	97
5.2 Öneriler.....	100
KAYNAKÇA.....	103
EKLER.....	114

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Ölçütler.....	27
Tablo 2: Küre Dağları Milli Parkı'nda Bulunan Memeli Hayvan Türleri.....	32
Tablo3: Küre Dağları Milli Parkı'ndaki Bazı Omurgasız Hayvan Türleri.....	33
Tablo 4: Bartın İlinin Doğal Peyzaj Değerleri.....	34
Tablo 5: Bartın İlinin Akarsu-Çayları ve Özellikleri.....	38
Tablo 6: Katılımcıların İşletmedeki Pozisyonları.....	68
Tablo 7: Demografik Özellikler.....	69
Tablo 8: İşletmeler ile İlgili Bilgiler.....	70
Tablo 9: Araştırmaya Katılan Turizm İşletmelerinin Hammadde ve Malzemeleri Nereden Tedarik Ettiklerine Dair Bulgular.....	70
Tablo 10: Araştırmaya Katılan Turizm İşletmelerinin Hizmet veya Mal Satışı veya Tanıtımı Yaptıkları Platformlara Dair Bulgular.....	71
Tablo 11: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Ekoturizm Kavramını Duyma Durumlarına Dair Bulgular.....	72
Tablo 12: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Ekoturizm Tür ve Etkinlikleri Algı Durumları.....	73
Tablo 13: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgede Ekoturizm ile İlgili Yürütülen Çalışmalardan Haberdar Olma Durumlarına Dair Bulgular.....	74
Tablo 14: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgede Turizmin Gelişmişlik Algı Durumlarına Dair Bulgular.....	75
Tablo 15: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkilileri Perspektifinden Ekoturizm Potansiyeli Bakımından Bartın İlinin Güçlü Yönleri.....	75

Tablo 16: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkilileri Perspektifinden Ekoturizm Potansiyeli Bakımından Bartın İlinin Zayıf Yönleri.....	76
Tablo 17: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkilileri Perspektifinden Ekoturizm Potansiyeli Bakımından Bartın İlinin Fırsatları.....	77
Tablo 18: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkilileri Perspektifinden Ekoturizm Potansiyeli Bakımından Bartın İlinin Tehditleri.....	78
Tablo 19: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgenin Folklorik ve Kültürel Değer Algıları ile İlgili Bulgular.....	79
Tablo 20: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgenin Doğal Değer Algıları ile İlgili Bulgular.....	80
Tablo 21: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgenin Tarihi Değer Algıları ile İlgili Bulgular.....	81
Tablo 22: Yerel Halkın Demografik Özellikleri.....	82
Tablo 23: Araştırmaya Katılan Yerel Halkın Kaç Yıldır Bölgede İkamet Ettiklerine Dair Bulgular.....	83
Tablo 24: Katılımcıların “Bartın İli İçin Çevre ile Uyumlu Hangi Turizm Tür ve Etkinliklerini Uygun Görüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	84
Tablo 25: Katılımcıların “Bartın İli Ziyaretçiler Tarafından En Çok Hangi Mevsimde Tercih Edilir?” Sorusuna Verdiği Cevaplara İlişkin Bulgular.....	85
Tablo 26: Katılımcıların “Sizce Bartın İlinin Turizm Açısından Sahip Olduğu Değerler Hangileridir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	86
Tablo 27: Katılımcıların “Sizce Bölgedeki Gelir Düzeyinin Artırılması İçin Öncelik Verilmesi Gereken Faaliyet Alanı Hangisidir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	87

Tablo 28: Katılımcıların “Bartın İline Gelecek Yerli ve Yabancı Turist ve Ziyaretçilerin Bölgeye Olumsuz Etkisi Olacağını Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	88
Tablo 29: Katılımcıların “Bölgeye Gelen Turist ve Ziyaretçiler ile İlişkinizi Nasıl Anlatırsınız?” Sorusuna Verdiği Cevaplara İlişkin Bulgular.....	89
Tablo 30: Katılımcıların “Şu Ana Kadar Bölgede Uygulanan Turizm Politikalarını Nasıl Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Cevaplara İlişkin Bulgular.....	90
Tablo 31: Yerel Halkın Turizme Karşı Bakış Açısına İlişkin Bulgular.....	91
Tablo 32: Bölgede Turizm Konusunda Yapılması Gerekenlere İlişkin Yerel Halkın Bakış Açısına Yönelik Bulgular.....	92
Tablo 33: Cinsiyete Göre Yerel Halkın Turizme Karşı Bakış Açılarındaki Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi.....	95
Tablo 34: Cinsiyete Göre Yerel Halkın Bölgede Turizm Konusunda Yapılması Gerekenlere Yönelik Algılarındaki Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi.....	96

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil 1:** Sürdürülebilir Turizmin Alt Türü Olarak Ekoturizm.....7
- Şekil 2:** Karar Verme Sürecinde Paydaşlar Arasındaki İlişki ve Ekoturizm Ölçütleri.....26

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Bartın İlinin Konumu.....	28
Resim 2: Saltukova Havalimanı ve Demiryolu.....	29
Resim 3: Güzelcehisar Plajı, Bartın.....	35
Resim 4: Mugada, Bartın.....	37
Resim 5: Mugada Bartın.....	37
Resim 6: Gürdek Kayalıkları; Ulus.....	42
Resim 7: Güzelcehisar Lav Sütunları, Bartın.....	42
Resim 8: Uluyayla, Ulus.....	43
Resim 9: Alan Yakın Diğer Ekoturizm Kaynakları.....	49
Resim 10: Kırsal Mimari.....	53
Resim 11: Geleneksel Ahşap Bartın Evleri.....	53

BÖLÜM 1

GİRİŞ

İnsanoğlunun çevre ile olan ilişkisi, insanlık tarihinin ilk zamanlarında beslenme, barınma gibi temel hayati ihtiyaçlarını karşılamak için avlanma, toplayıcılık gibi etkinliklerinden günümüz modern toplumuna değin süregelmiştir. Bu süreç içerisinde yerleşik hayata geçme, tarımın, ticaretin, sanayinin ve teknolojinin gelişmesi gibi toplumsal değişimlerin etkisi çevreye yansımıştır (Turan, 1980:46). Hatta son iki yüzyıl içerisinde insan; teknolojinin gelişmesi ve sanayileşme ile birlikte orman, okyanus, deniz, göl gibi ekosistemlerde çok ciddi tahribatlara yol açmış ve bu ekosistemde yaşayan canlıların bazılarını yok edip bazılarını da yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bırakmıştır. Bunun ile birlikte yeraltı ve yerüstü kaynaklarının bilinçsizce tüketilmesi, kentleşme, endüstriyel atıklar, fabrikalardan ve taşıtlardan salınan zehirli gazlar, doğada çok uzun yıllar çözünemeyen ve içeriğinde insan sağlığını ve doğayı olumsuz etkileyebilecek maddeler bulunan giyecek, yiyecek paketleri ve kutularının doğaya atılması ile kara, okyanus, deniz gibi alanlarda oluşmuş dev çöplükler, küresel ısınma, çevre peyzajının bozulması gibi olumsuz etmenler insanlarda çeşitli hastalıkların ortaya çıkmasına ve insanların yaşam kalitelerinin düşmesine sebep olmuştur (Erdoğan, 2003:14,15).

Tüm bu olumsuzluklar birçok sektör gibi turizm sektörünü de; bütüncü bir planlama ve strateji geliştirmeyi gerekli kılmak, temel ekolojik süreçleri, insanlık miraslarını ve biyolojik çeşitliliği koruma, verimliliğin uzun bir döneme yayılmasına ve gelecek kuşaklara ulaşmasına imkan sağlayan büyüme modelleri oluşturmak, ekonomik büyüme ve doğal kaynaklar arasında denge oluşturmak, ülkeler arasında ihtiyaç ve imkanların karşılanması bakımından denge sağlamaya çalışmak gibi ilkelere sahip sürdürülebilirlik yaklaşımına yöneltmiştir (Demir ve Çevirgen, 2006: 93-94).

Sürdürülebilirlik kavramıyla birlikte gündeme gelen ekoturizm; turizm değerlerinin bölgesel ve yerel özelliklerin korunup devamlılığın sağlanmasını, doğal, çevresel ve kültürel değerlerin ön plana çıkarılıp bu değerlerin korunarak ve geliştirilerek yerel halk için istihdam sağlayıp, yerel kalkınmaya destek olan bir olgudur (Kuveloğlu, 2004: 108,109).

Çalışmanın ilk bölümünde ekoturizm kavramı üzerinde durulmuştur. Çeşitli kaynaklar incelenerek ekoturizmin tanımı, ortaya çıkışı ve gelişimi, ilkeleri, türleri, olumlu ve olumsuz etkileri tartışılmıştır. Dünyada ve ülkemizdeki ekoturizm faaliyetleri incelenmiş, Bartın ilinin mevcut ekoturizm potansiyeli irdelenmiştir.

1.1.Araştırmanın Problemi

Batı Karadeniz Bölümünde 2015 yılı verilerine göre bölgedeki otel, motel, pansiyon, kamp/karavan gecelik konaklama sayısı 394.151'dir. Ülke genelinde bu sayının 163.923.075 olduğu göz önünde bulundurulduğunda Batı Karadeniz Bölümü'ndeki konaklama sayısı ülkemizdeki toplam konaklama sayısının yalnızca %0.2'lik kısmını oluşturmaktadır. Bartın ilinde gerçekleşen konaklama sayısı ise yalnızca 21.958'dir (Görmüş vd., 2016:30-42). Bu rakamlardan da anlaşılacağı üzere Bartın ili, doğal ve kültürel değerlerinden ötürü potansiyeli olmasına rağmen turizmden yeteri kadar pay alamamaktadır. Ayrıca bölgede gerçekleşen turizm faaliyetleri belirli alanlar üzerinde ve belirli tarihlerde yoğunlaşmıştır. Bu bölgeler üzerindeki yılın belirli bölümleri oluşan baskının azalması, bölgede gerçekleşen turizm faaliyetlerinin yılın tamamına yayılması ve tüm bölgenin turizmden pay alması gerekmektedir. Bu yüzden yerel halkın kalkınmasına katkı sağlayan, doğal ve kültürel değerleri koruyup, gözetilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması ilkelerine dayanan, gerçekleşen turizm faaliyetlerinin belli bir döneme değil yılın tamamına yayılmasına imkan sağlayan bir turizm türü olan ekoturizmin bölgede uygulanması gereklidir. Yerel halkın ve turizm işletmelerinin turizm ve ekoturizm algılarının ölçülmesi ile birlikte bölgedeki mevcut durumun ve ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Ekoturizm; doğa temelli, sürdürülebilirlik ilkelerine dayanan, yerel halkın refahını gözeten, kendine özgü bir yapısı olan, yönetim, pazarlama ve promosyon gibi faaliyetlere sahip olması gereken kompleks bir endüstridir (Erdoğan, 2003:109). Ekoturizm; uygulaması sırasında ekonomik büyümenin sürdürülebilir olması bakımından ve doğal kaynakların korunmasının sağlanması için tüm paydaşların bu kompleks yapıyı özümsemesi ve koordineli bir şekilde çalışmalarını gerekmektedir.

2002 yılı Dünya Ekoturizm Zirvesi'nin sonucunda Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ve Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) öncülüğünde yayınlanan Quebec Deklarasyonu'nda enstitülere ve araştırmacılara; kamu kurumları ve özel kuruluşlarla koordineli bir şekilde çalışıp onların ekoturizmin geliştirilme ve yönetiminde karar verme süreçlerini desteklemek üzere faydalanabileceği verilerin ve bilgilerin üretilmesini önermiştir (World Ecotourism Summit, 2002:71).

Ülkemizin 2023 yılı ekoturizm hedefleri kapsamında; "Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Bolu, Zonguldak, Bartın, Kastamonu ve Sinop illerini kapsayan bölge, Antalya'nın iç kesimlere doğru doğusu, Torosların eteklerinde Antalya ve Mersin'in birleştiği alanlar ve GAP Koridoru ile Kış Koridorunu birleştiren GAP Ekoturizm Koridoru biyolojik çeşitlilik açısından ve ekoturizm potansiyeli açısından Türkiye Turizm Stratejisinde öncelikle ekoturizmin geliştirileceği bölgeler olarak belirlenmiştir" (Türkiye Turizm Stratejisi 2023, 2007:34). Bartın ili sahip olduğu kültürel değerleri ve doğal güzellikleri ile ekoturizm potansiyeline sahip ve üzerinde çalışılmaya değer bir bölgedir. Araştırmanın amacı; turizm için kaynak olan doğal ve kültürel değerlerin korunup sürekliliğinin sağlanması ile bölgenin ve yöre halkının kalkınması bakımından bölgenin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi ve ekoturizm planlamasında karar vericiler için kaynak olabilecek veriler elde etmektir.

1.3.Araştırmanın Önemi

Dünya Turizm Örgütü istatistiklerine göre; turizm endüstrisi; 1.5 trilyonluk ihracat geliriyle dünya ihracatının %7'sini kapsayan, dünyada her 10 kişiden 1'ine istihdam sağlayan, 1.2 milyon uluslararası turist katıldığı, ülkelerin kalkınmasında büyük bir rol oynayabilen küresel bir sektördür (UNWTO, 2016: 12).

Ancak doğal, kültürel ve tarihi çevre değerlerinin korunmasında turizmin fiziksel planlamasının önemi dikkate alınmadığı zaman turizm, fiziksel çevreyi olumsuz etkilemektedir. Turizm aktivitelerinin bu olumsuz etkileri sonucunda çevreye duyarlı turizm yaklaşımları ve doğal kaynakları koruma kavramları, sürdürülebilirlik tartışmaları ile birlikte gündeme gelmiş ve yeni bir turizm çeşidi olarak ekoturizm önem kazanmıştır (Kuter ve Ünal, 2009:146). Ekoturizm kavramı, kitle turizmine bir tepki ve alternatif olarak 1990'lı yıllarda gelişme göstermiş olup, kırsal ve kültürel turizmin unsurlarını içermekte ve hassas doğal ve kültürel alanlarda geliştirilebilecek en uygun turizm türü olarak ifade edilmektedir (Orhan ve Karahan, 2010:28). Ayrıca günümüzde ekoturizm uluslararası turizm endüstrisi içerisinde hızlı bir şekilde gelişen turizm türlerindedir(Polat, 2006:43; Sevindi, 2013:64).

Ekoturizmin başarılı bir şekilde uygulanması; turizm kalkınması ve doğal ve kültürel değerlerin korunması arasındaki dengenin kurulmasına ve ekonomik kazanç elde etmenin yanında, yerel halkın refah seviyesinin artırılması ve ekosisteminin korunmasına bağlıdır (www.sciencedaily.com).

1.4.Araştırmanın Varsayımları

- Bartın ilinin ekoturizm potansiyelinin var olduğu ve birçok ekoturizm etkinliğinin burada uygulanabileceği varsayılmıştır.
- Görüşme yapılan turizm işletme idarecilerinin bölge hakkında bilgi sahibi oldukları varsayılmıştır.

1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma, zaman ve maliyet kısıtlılığı sebebiyle sadece Bartın ilini kapsamaktadır. Çalışma kapsamında yapılan görüşmeler bölgedeki bazı restoran ve konaklama tesisi

yöneticileri ile sınırlıdır. Ayrıca yerel halka uygulanan anket 200 katılımcı ile sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Sürdürülebilirlik: İnsan etkinliklerinin çevresel kaynaklar üzerindeki etkilerinden doğabilecek ve uzun dönemde ortaya çıkabilecek ekonomik, sosyal ve çevresel olumsuzlukların önüne geçmeyi amaçlayan yaklaşımlar bütünüdür.

Sürdürülebilir Turizm: İnsanın, etkileşim içinde olduğu veya olmadığı çevrenin bozulmadan ve değiştirilmeden korunarak, kültürel bütünlüğün, ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve yaşamı sürdüren sistemlerin sürdürüldüğü ve bunun yanında tüm kaynakların ziyaret edilen bölgedeki insanların ve turistlerin ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçlarını karşılayacak bir biçimde ve gelecek nesillerin de aynı ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri biçimde yönetildiği bir kalkınma şeklidir.

Sürdürülebilir Kalkınma: Bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılayan kalkınmadır.

BÖLÜM 2

LİTERATÜR İNCELEMESİ

2.1 EKOTURİZM KAVRAMI

Bu bölümde ekoturizm kavramı üzerinde durulmuştur. Ekoturizmin tanımı, ortaya çıkışı, gelişimi, çeşitleri, etkileri gibi konular da tartışılmıştır.

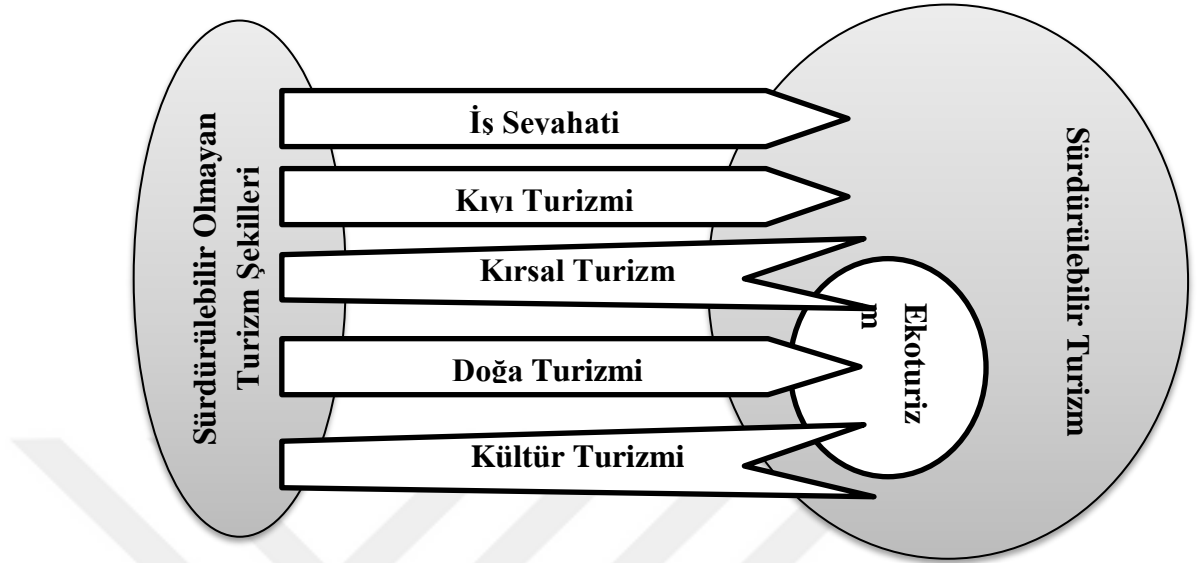
2.1.1. Ekoturizmin Tanımı

Dünyada gerçekleşen değişimler ve gelişimler insanların beklentilerini ve yaşam tarzlarını etkilemiştir. İnsanların beklenti ve taleplerindeki değişiklikler, dinamik ve yeniliklere uyum sağlamak zorunda olan turizm sektöründe de ürün çeşitliliğini artırmaya ve yeni kavramlar üretmeye itmiş ve bu talep ve beklentilere cevap vermeye çalışmıştır. Bu kavramlardan biri de ekoturizmdir (Kuveloğlu, 2004: 107,108).

Günümüzde uluslararası anlaşmalar ve toplantılar başta olmak üzere ulusal ve bölgesel düzeyde yaygın olarak üzerinde durulan ekoturizm kavramı; doğaya dayalı turizm, yumuşak turizm, özel ilgi turizmi, yeşil turizm, sorumlu turizm, bilinçli turizm, kırsal turizm, alternatif turizm ve sürdürülebilir turizm gibi diğer turizm türleri ile birlikte veya o türler içinde ele alınır ve tanımlanır (Erdoğan ve Erdoğan, 2005:4).

Şekil 1'de de görüldüğü üzere ekoturizm; kültür ve kırsal turizmin bir takım unsurlarını kapsayan ve doğa turizminin sürdürülebilir şekli olan sürdürülebilir turizmin alt türüdür (Wood, 2002:9,10)

Şekil 1: Sürdürülebilir Turizmin Alt Türü Olarak Ekoturizm

Kaynak: Wood, 2002:9,10

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu(TIES)'na göre ekoturizm, çevreyi koruyan, yerel halkın kalkınmasını destekleyen ve yorumlamayı ve eğitimi kapsayan doğal alanlara yapılan sorumlu seyahatlerdir (TIES, 2015).

Uluslararası Doğa Koruma Topluluğuna(IUCN) göre ise ekoturizm; korumayı teşvik eden, aza indirgenmiş olumsuz ziyaretçi etkisine sahip, yerel halkın aktif sosyo-ekonomik katılımı ile onlara fayda sağlayan, hem geçmişe hem de günümüze eşlik eden doğal ve kültürel değerlerden keyif almak ve onun değerini bilmek amacıyla doğal alanlara yapılan çevresel açıdan sorumlu seyahatlerdir (www.nature.org).

Blamey'e göre ekoturizm, insanların evlerinden 40 km'den uzak olan nispeten bozulmamış doğal alanlara, yöredeki yabani bitkileri ve hayvanları, manzaraları ve bunların yanında alanda bulunana kültürel değerleri keşfetmek, öğrenmek ve onları taktir etmek amacıyla yaptıkları bireysel faaliyetlerdendir (Aktaran: Türker ve Çetinkaya, 2009:5).

Dünya Turizm Örgütü(UNWTO) ise ekoturizmi; “doğayı ve kültürel kaynakları anlayarak korumayı destekleyen, ziyaretçi etkisinin düşük olduğu ve yerel halka sosyo-ekonomik fayda sağlayan nispeten bozulmamış doğal alanlara çevresel açıdan sorumlu seyahat ve ziyaret” olarak tanımlamıştır (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006:18).

Ekoturizm ile ilgili çok sayıda tanım yapılmasına karşı çoğu tanımda vurgulanan 3 temel kriter vardır (Kiper,2013:777):

- Doğal çevrenin korunmasının sağlanması,
- Toplumun bilinçlendirilmesi ve katılımı,
- Gelir sağlayıcı ve sürdürülebilir olması.

2.1.2. Ekoturizmin Çıkışı ve Gelişimi

Yerel halkın refah düzeyini artırma, onlara gelir ve istihdam sağlama, doğal ve kültürel çevreyi koruma gibi ilkelere sahip olan ekoturizm özellikle 1980’li yıllarda hızlanan çevre koruma hareketleri ve turizmin olumsuz etkilerinin artmasıyla birlikte gelişmiş bir kavramdır (Erdoğan ve Erdoğan, 2005:5; Drumm ve Moore, 2005:15). İlk olarak 1983 yılında Meksikalı çevre uzmanı Hector Ceballos-Lascurain tarafından kullanılan ekoturizm kavramı şöyle tanımlanmaktadır: Çevre üzerinde mümkün olduğunca az etki bırakarak peyzajı, yaban yaşamı, kır olgusunu inceleme, gözlemlene ve yaşama gibi özel amaçlar ile bozulmamış doğal alanlara yapılan gezileri içeren bir turizm şeklidir (Polat, 2006:10; Kiper, 2013:774).

Bu bölümde dünyada ve ülkemizde ekoturizm ile ilgili bir takım gelişmelerden bahsedilecektir.

2.1.2.1 Dünyada Ekoturizm

Ekoturizm ile ilgili dünyada meydana gelen gelişmeler aşağıda başlıklar altında açıklanmıştır.

a.) Rio Konferansı ve Gündem 21, 1992

1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde 108'i devlet başkanlığı düzeyinde olmak üzere 172 ülkenin katılımıyla düzenlenen (Birleşmiş Milletler, 1997) Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı bir dönüm noktasıdır (Polat, 2006:22). Konferansta yoksulluk, kaynakların aşırı tüketimi ve çevre üzerinde oluşan baskı gibi konular üzerinde durulmuş; hükümetlere ve şirketlere plan ve politikalarını yeniden belirlenmesinde ve karar alma sürecinde yol gösterici sürdürülebilir kalkınma ilkeleri paylaşılmıştır (Birleşmiş Milletler, 1997).

Bütün endüstrilerde yürütülen faaliyetlerin çevresel zararlarının ortadan kaldırılması gerekliliğini ortaya koyan sürdürülebilir kalkınma anlayışının bir hareket planı oluşturularak hayata geçirilmesini ifade eden "Gündem 21" Rio Konferansı'nda görüşülen 5 rapordan biridir (Polat, 2006:22).

b.) Uluslararası Ekoturizm Yılı, (1998)

Özellikle 1990'lardan bu yana ekoturizm konusunda uluslararası ulusal ve bölgesel düzeyde kurumsallaşmalar artmış, toplantılar düzenlenmiş, kararlar alınmış, ilkeler belirlenip, planlar, programlar ve düzenlemeler yapılmıştır. Haziran 1998'de Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi, Birleşmiş Milletler Genel Toplantısında 2002 yılını Uluslararası Ekoturizm yılı olarak ilan etmeyi önermiş ve Dünya Turizm Örgütü(UNWTO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından 2002 yılı "Uluslararası Ekoturizm Yılı olarak ilan edilmiştir (Wood, 2002:9).

c.) Dünya Ekoturizm Zirvesi, (2002)

2001 yılının sonları ve 2002 yılının başlarında UNWTO ve UNEP çatısı altında dünya çapında çeşitli bölgelerde 3000 delegenin katıldığı ve 300'ün üzerinde bildirinin sunulduğu 18 hazırlık konferansının çıktıkları Dünya Ekoturizm Zirvesi'nde üzerinde durulacak konuları oluşturmuştur. Dünya Ekoturizm Zirvesi, Dünya Turizm Örgütü(UNWTO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı(UNEP) öncülüğünde 19-22 Mayıs 2002 tarihleri arasında Kanada'nın Quebec şehrinde gerçekleşti. Zirve, ekoturizmin gelecekteki gelişimi ve yönetimi için birbirleri arasında bilgi alışverişi sağlamak ve bir takım ilkeler kararlaştırmak amacıyla hükümetlerin, uluslararası kuruluşların, STK'ların, turizm işletmelerinin, yerel toplulukların ve akademik kurumların temsilcileri olmak üzere 132 ülkeden 1169 delegeyi bir araya getirmiştir. Dünya ekoturizm Zirvesi'nin en önemli çıktısı olan Quebec Deklarasyonu yayınlanmış, ekoturizmin sürdürülebilir kalkınmadaki etkisi ortaya konulup, ekoturizm ile ilgili ilkeler belirlenmiş ve ekoturizm ilgililerine bir takım önerilerde bulunulmuştur (World Ecotourism Summit, 2002).

2.1.2.2 Türkiye'de Ekoturizm

Ekoturizm ile ilgili Türkiye'de meydana gelen gelişmeler aşağıda başlıklar altında açıklanmıştır.

a.) Sekizinci 5 Yıllık Kalkınma Planı, (2001)

Türkiye'de ekoturizm kavramı resmi olarak ilk kez Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2001–2005) geçmektedir (Polat, 2006:39).

Ekoturizm konusu hem “Ormancılık” hem de “Turizm ve Tanıtma” başlıkları altında doğrudan ve dolaylı olarak geçmiştir. Planda geçen ekoturizm ile ilgili bazı ilkeler şunlardır (Devlet Planlama Teşkilatı, 2000:140-167-168):

- Ormanlar; ekosistem yaklaşımı ile sürdürülebilirlik, çok amaçlı faydalanma, katılımcılık, uzmanlaşma, toplumsal gelişim, çevresel koruma, paydaşlar arası koordine, ekoturizm, verimlilik, taşıma

kapasitesi gibi faktörler dikkate alınarak işletilecek, korunacak ve geliştirilecektir.

- Biyolojik çeşitliliği, su kaynaklarını ve yaban hayatını, kültürel ve estetik değerleri korumak, ormanlar üzerinde araştırma yapılmasına imkan sağlamak, erozyon, heyelan ve çığ gibi doğal afetlerin önlemek ve ekoturizmi geliştirmek amacı ile Tabiat Koruma Alanları, Milli Park ve benzeri Korunan Alanlar geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.
- Orman alanlarında çeşitli kuruluşlarca gerçekleştirilecek bina, tesis, yol gibi işlerde kalitesinin gözetilmesi temel ilke olacak, standartlar geliştirilerek gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
- Değişen turist talepleri de dikkate alınarak geliştirilecek yeni alanlarla turizm faaliyetleri yılın tamamına yayılacak ve turizm potansiyeline sahip ancak bugüne kadar yeterince ele alınmamış bölgelere yayılmasına yönelik tedbirler alınacaktır.
- Turizm hareketlerinin yoğunlaştığı bölgelerde yerel yönetimlerin ve yerel halkın turizm ile ilgili kararlara katılması sağlanacaktır.
- Talep yapısındaki yeni eğilimlere bağlı olarak sektörde küçük ölçekli işletmelerin gelişmesine öncelik verilecektir.

b.) Türkiye Turizm Stratejisi 2023, (2007)

Türkiye turizm stratejisi 2023 ile ülkemizin doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerini koruma-kullanma dengesi içerisinde kullanma ve alternatif turizm çeşitlerini geliştirerek ülkemizin turizm sektöründen alacağı payı artırma hedeflenmiştir. Bu çalışmada ülkemizin kıyı turizminin yanı sıra sağlık ve termal turizm, kış ve dağ turizmi, yayla turizmi, kırsal turizm, kongre ve fuar turizmi ve ekoturizm gibi alternatif turizm potansiyeli üzerinde durulmuş, kitle turizminin yıkıcı etkilerinden bahsedilmiştir. Üzerinde araştırmalar yapıp, sürdürülebilirlik ilkelerine bağlı kalınarak yönetim ve fiziki gelişim planları oluşturulmak üzere ekoturizm kentleri ve bölgeleri belirlenmiştir. Planlama ve uygulama aşamasında bölgenin kültürel değerleri ve doğal kaynakları göz önünde bulundurulup; sürece kamu

kurumları, yerel yönetimler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ve yerel halkın katılımı sağlanması gerektiği açıklanmıştır.

Ayrıca Eylem Planı'nda "Turizmin Çeşitlendirilmesi" başlığı altında yayla turizmi ve ekoturizm ele alınmış ve

- El sanatları eğitimi verilmesi ve desteklenmesi,
- Müze evlerinin açılması,
- Anadolu köy kültürünü korumak ve geliştirmek, yörede pansiyonculuğu geliştirmek amacıyla kültür köyleri oluşturulması,
- Yörenin özelliklerinin araştırılması için bilim ve doğa müzeleri kurulması,
- Yöre halkına eğitim sağlanması gibi konular üzerinde durulmuş ve sorumlu ve ilgili kurumlar belirlenmiştir (Türkiye Turizm Stratejisi 2023, 2007).

c.) Doğa Turizmi Master Planı, (2012)

Kırsal sahaların, yaylaların, köy kültürünün turizmle tanışması, bundan gelir elde etmesi ve dolayısı ile ülkemizin turizminin geliştirilmesinin yanında doğal alanlarını koruma etkinliğinin artırılması amacıyla 2012 yılında bütün Türkiye'de Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bölge Müdürlüklerine bağlı illerde "Doğa Turizmi Master Planı" çalışmaları başlatılmıştır. Çalışma kapsamında il müdürlükleri kendi bölge müdürlüğü liderliğinde çalışmalar, etütler, literatür taramaları, çalıştaylar, anketler, birebir görüşmeler ve toplantılar yapmıştır. Master planlar elde edilen veriler doğrultusunda doğaya yönelik turizm arzının ve talebinin kırsal kalkınma yönünden analizi, arzın miktarı ve şeklinde doğayı korumayı garantilemek için taşıma kapasitesi ile sınırlandırılması, SWOT ve benzeri analizlerden hareketle stratejik uygulama kararlarının alınması, stratejiler oluşturma aşamalarından oluşmaktadır (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2013).

2.1.3. Ekoturizmin İlkeleri

Ekoturizmin hedeflerine ulaşmada rehberlik edebilecek bazı ilkeler belirlenmiştir. Uluslararası Ekoturizm Topluluğuna(TIES) göre, ekoturizm faaliyetlerini uygulayan, pazarlayan ve katılım sağlayanların benimsemeleri gereken ekoturizm ilkeleri şunlardır (www.ecotourism.org):

- Fiziksel, sosyal, davranışsal ve psikolojik etkileri en aza indirmek.
- Çevresel ve kültürel farkındalık sağlamak ve saygı kurmak.
- Ziyaretçiler ve ev sahipleri için olumlu deneyimler yaşatmak.
- Koruma kapsamındaki (doğal ve sosyo-kültürel) alanlar için doğrudan mali yararlar üretmek.
- Hem yerel halk hem de özel sektör için mali yararlar sağlamak.
- Ziyaretçilere; ev sahibi ülkelerin siyasi, çevresel ve sosyal şartlarına duyarlılığı artırmaya yardımcı olacak deneyimler sunmak.
- Zararlı etkileri az olan tesisler tasarlamak, inşa etmek ve işletmek.
- Toplumdaki yerel halkın manevi değerlerinin bilincinde olup, onlarla ortak çalışmak.

Yukarıdaki ilkelere ek olarak bu ilkelere de bahsedilebiliriz (Kahraman ve Türkay, 2006:38,39; Wood, 2002:13)

- Doğal ve kültürel çevre üzerindeki olumsuz etkilerin azaltılmasının sağlanması,
- Turizmin olumsuz etkisinin en alt düzeye indirilmesi amacıyla ziyaretçilere ve yerel halka doğal ve kültürel çevreye yönelik eğitimler verilmesi ve onların bilinçlendirilmesi,
- Yerel halkın turizmden pay alması sağlanıp ve gereksinimlerini karşılanması,
- Yerel yönetim ve halkla işbirliğinin sağlanması ve alınacak tüm kararlarda yerel halkın katılımının sağlanması,
- Turizmin gelişiminin, yörenin sosyal ve çevresel kapasitesini artıracak şekilde gerçekleşmesinin sağlanması,

- Kültürel hayatın geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması,
- Çevre ile uyumlu, doğal ve geleneksel sosyo-kültürel yaşamla iç içe geçmiş, doğal bitki örtüsünü ve yaşamını koruyan turizm alt yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi.
- Yerel halk ve ziyaretçiler arasında karşılıklı etkileşimi teşvik etmek.

2.1.4. Ekoturist Profili

Tur operatörlerine göre tipik bir ekoturist doğa aşığı ve sportiftir. Ortalama sportif vücut yapısına sahip olan bu turist tipi maceracı bir ruha sahiptir ve seyahatlerinde lüks aramazlar. Kitle turizmine yönelmezler fakat takım ruhu ile hareket eder ve esnektirler. Önyargısız ve açık fikirli olan ekoturistler geleneklere uymaya çalışır ve peyzaj, kültür ve insanlarla ilgilenirler. Tümü, çevresel ve sosyal uyum içinde seyahat ederek deneyim kazanmak isterler (Aktaran: Polat, 2006:18)

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES)'nin 1998 yılında Kuzey Amerikalı gezginlerin anket sonuçlarına dayanarak yayınladığı raporda ekoturist pazar profili ile ilgili su sonuçları ortaya koymuştur (Drumm ve Moore, 2005:27; Wood, 2002:22);

- Yaş:** Katıldıkları etkinliklere ve onların maliyetleri gibi diğer faktörlere göre yaşları farklılık gösterse de, ekoturistler genel olarak 35-54 yaş arasındadır.
- Cinsiyet:** Katıldıkları etkinliklere göre belirgin farklılıklar bulunmasına rağmen, ekoturistlerin %50'si kadın %50'si erkektir.
- Eğitim:** Ekoturistlerin %82'si üniversite mezunudur.
- Aile Yapısı:** Genel turistlerle arasında aile yapısı bakımından büyük farklılıklar yoktur.
- Katılım Durumuna Göre:** Çoğunluğu (% 60) çift olarak seyahat etmeyi tercih ederken, %15 ise ailesiyle birlikte, %13ü ise tek başına seyahat etmeyi tercih etmektedirler.
- Gezi Süresi:** En az bir kez ekoturizme katılan ve deneyimli olarak tabir edilen ekoturistlerin %50'si 8 ile 14 gün süreli seyahatleri tercih etmiştir.

g.) Harcama: Deneyimli ekoturistler genel turistlere göre daha fazla harcama yapmaya isteklidirler. Buna göre, %26'sı 1001 ile 1500 Amerikan Doları harcama yapmaya hazır olduklarını belirtmektedirler.

h.) Seyahatin En Önemli Unsurları: 1.) El Değmemiş Doğal Alanlar, 2.) Yaban Hayatı Gözleme, 3.) Yürüyüş ve Trekking.

i.) Bir Sonraki Seyahat İçin Motivasyonlar: 1.) Doğanın ve Manzaranın Tadını Çıkarmak, 2.) Yeni Deneyimler Edinme ve Yeni Yerler Keşfetme.

2.1.5. Ekoturizm Türleri

Ekoturizmin gerçek manada ne olduğu ve faaliyetin ekoturizm kapsamında yer alıp almaması, yapılan seyahatin ziyaret edilen alanların korunması ve geliştirilmesine yardımcı olup olmadığı ile ilgilidir. Örneğin bir rafting turu nehrin korunmasına yardımcı olacak fonlar sağladığı ve bu konudaki bilinci geliştirdiği taktirde ekoturizm kapsamında değerlendirilebilir (Aktaran:Yılmaz, 2008:64).

Bazı ekoturizm türleri ve etkinlikleri şunlardır;

2.1.5.1 Çiftlik Turizmi

Çiftlik turizmi, hem orada bir süre yasayarak hem de sadece günübirlik ziyaretler yaparak çiftlik yaşamını deneyimlemek isteyen misafirlerine konaklama ve yeme içme olanaklarının yanında bir takım açık hava etkinliklerine de katılma imkânı sunan, bunun yanında asıl işi tarım ve hayvancılık olan çiftlik işletmeleridir. Tatil çiftliklerinde sunulan ürünler, kulübe veya çiftlik evi gibi konaklama olanağının yanında, meyve-sebze toplama, işleme, yöresel el sanatları, yöresel ürün yapımı, çiftlik hayvanlarının bakımı gibi çiftlik etkinlikleri ile çiftliğin bulunduğu çevrenin doğal ve kültürel özelliklerine bağlı olarak anıt veya müze ziyaretleri, doğa hakkında bilgiler verme, yaban hayatını gözleme, dağ ve doğa yürüyüşleri ve piknik gibi açık hava etkinliklerini kapsamaktadır (Yılmaz, 2008:77).

2.1.5.2 Yayla Turizmi

Yaylacılık; yılın belirli bir süresi içinde hayvan otlatmak, ziraat yapmak, dinlenmek gibi sosyo-ekonomik nedenlerden dolayı köy sahasının dışında kalan genelde yazın yüksek, serin yerlere yapılan faaliyetlerdir.

Geleneksel olarak hayvancılık ekonomisine dayalı olarak gelişen yaylacılık faaliyetlerinde, son yıllarda özellikle yayla sahiplerinin her geçen gün hayvancılıktan uzaklaşmalarına bağlı olarak önemli fonksiyonel değişimler meydana gelmiştir. Günümüzde hayvancılıkla uğraşmadığı halde yaylaya çıkan insanların sayısı oldukça çoktur (Doğanay, 2010:615-617).

Diğer taraftan günümüzde sanayileşme ve kentleşmenin de etkisiyle insanlar, doğal alanlara ve kültürel değerlere yönelik turizm hareketlerini tercih etmektedirler. Doğal ve kültürel yapısının nispeten az bozulmuş olması ve sessiz bir ortam sunmalarından ötürü yaylalar her geçen gün turistik cazibe merkezine dönüşmektedir (Doğanay, 2011:225).

2.1.5.3 Av Turizmi ve Sportif Olta Balıkçılığı

Av turizmi; av ve yaban hayatı kaynaklarının belirli kurallar çerçevesinde ve denetimli olarak belli bir eğitime ve bilinç düzeyine sahip olması gereken avcılarının kullanımına sunulmasını, bu kaynakların rekreasyonel ve turistik yönlerden değerlendirilip ülke turizmine ve ulusal ekonomiye katkıda bulunmasını amaçlayan etkinliklerdir (Şafak, 2003:135).

Ülkemizde düzenlenecek av turizmi, 4915 sayılı "Kara Avcılığı Kanunu" ve bu Kanuna dayanılarak çıkartılan 08.01.2005 tarih ve 25694 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yerli ve Yabancı Avcıların Av Turizmi Kapsamında Avlanmalarına ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ile 6831 sayılı "Orman Kanunu" hükümleri kapsamında Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne belirlenen esaslar dahilinde yürütülmektedir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, t.y.).

T.C Kùltür Turizm Bakanlığı “Doğa ile iç içe, ticari olmayan, hoşça vakit geçirmek amacıyla orman içi akarsu ve göl/göletlerde sportif olarak yapılan balık tutma aktivitesi sportif olta balıkçığı olarak adlandırılır.” olarak tanımlamaktadır (T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı, t.y.).

2.1.5.4 Mağara Turizmi

Su, zaman ve kayaların oluşturduğu, yeryüzünün hemen hemen her bölgesinde, farklı yükselti ve konumda bulunabilen yer altı boşlukları olan mağaralar, sahip oldukları canlı-cansız varlıklarla büyük bir ekosisteme sahiplerdir. Tarih öncesi dönemlerde barınak ve sığınak olarak seçilmiş mağaralar daha sonraki süreçlerde bunlara ek olarak geçici ibadet, zindan, geçici konaklama yeri, avlanma, gibi amaçlarla da kullanılmışlardır. Günümüzde ise mağaralar, yeraltında meydana gelen jeolojik oluşumların incelenmesi için jeolojiye ve jeomorfolojiye, eski yaşam alanı olması sebebiyle arkeoloji, antropoloji ve coğrafyaya, bazı hastalıklara iyi gelebildiği inancıyla tıbbi araştırma ortamı sunmuşlardır. Diğer bir yandan mağaralar; sarkit ve diktler, traverten gibi oluşumları, süslü salonları, gölleri, yer altı dereleri gibi değerlere sahip olması ve birçok fauna ve floraya yaşam alanı oluşturması sebebiyle önemli turistik çekim merkezleri haline gelmişlerdir (Zaman vd., 2011).

2.1.5.5 Dağ Yürüyüşü (Trekking)

Dünyada gezip görülebilecek en güzel ve ilginç bazı alanlara ulaşabilmek için aşılması gereken engebeli alanların bulunduğu ve uzun yürüyüşlerden başka alternatif olmayan yolların geçilmesi gerekebilir. Her ne kadar bazı insanlar için trekking yolun sonuna varma amacı taşısa da, çoğu insan için trekking, doğayı keşfetme, manzaranın tadını çıkarma, yol üzerinde karşılaştığı başka kùltüre, geleneklere ve dine sahip insanlarla etkileşim içinde bulunma anlamları taşımaktadır (www.culturaltreks.com).

Trekking, doğada gerçekteşen bir noktadan başka bir noktaya varmak amacıyla yapılan sportif yürüyüş biçimidir. İnsanın sağlığını korumak, kendine olan güvenini, iradesini ve dayanaklılığını yükseltip, doğaya olan sevgisini artırmak için

uzun seneler yapılabilecek bir etkinliktir. Ayrıca kasları güçlendirir ve endorfin miktarını çoğaltıp stresin azalmasını sağlar (Durmuş vd., 2007:5).

2.1.5.6 Akarsu Turizmi

Akarsu turizmi; doğal kaynaklardan akarsularda gerçekleşen kano, rafting ve nehir kayağı gibi aktivitelerden oluşur. Tüm bu aktivitelerle birlikte akarsular çevresinde doğal, arkeolojik, kültürel, otantik değerlere sahip olmasından ötürü akarsu turizmiyle bütünleşik olarak farklı etkinlikler de sunarlar. Akarsular zorluk derecelerine göre altı bölüme ayrılırlar. Derecelendirmede dikkate alınan faktörler;

- a.) Suyun akış hızı ve hacmi,
- b.) Akarsu yatağının genişliği ve doğrultusu,
- c.) Suyun bazı bölgelerde yaptığı düşüş yükseklikleri,
- d.) Rapidlerin uzunlukları,
- e.) Girdaplardır (Akova, 1995:394-395).

2.1.5.7 Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji)

Bireysel veya toplu şekilde gerçekleştirilebilen ve kuşları doğal ortamlarında gözlemeye dayanan rekreasyonel aktiviteye kuş gözlemciliği(ornitoloji) denir. Yapılan gözlem; izlenen türlere ve gözlemcinin deneyimine göre çıplak gözle, dürbün veya kara teleskoplarıyla gözlem yaparak bazen de kuş seslerini dinleyerek gerçekleşir. Kimi kaynaklarda fiziksel aktiviteler içermesinden dolayı gözlem sporu olarak tanımlansa da çoğu zaman sessiz ve hareketsiz şekilde kuş gözlemi vardır (Sevindi, 2013:64).

2.1.5.8 Kampçılık ve Karavan Turizmi

Şehirde kamp programının hazırlanması ile başlayıp, gerekli malzemenin alınması, kamp malzemelerinin kontrolü, bozuk malzeme varsa onarılması, sırt çantasının hazırlanması, kamp bölgesine kadar olan yolculuk, kampa yürüyüş, kampın kurulması, kampın amacı çerçevesinde yapılan tüm etkinlikler (çıkış, çıkış saatleri, bunlara hazırlık, çıkış çantası, çadırda yaşam, yemek yapmak, gece çadırda

uyumak, kampın toplanması) şehre dönüş, kamp malzemelerinin bakım onarımı gibi süreçlerin bütününe kampçılık denir (T.C Orman ve Su İşleri Bakanlığı, t.y.:1).

İçerdiği dağ veya akarsu manzaraları, iklim, flora ve fauna elemanları ile insanı gündelik hayatın sıkıntılarından uzaklaştırıp, ona doğa ile baş başa kalma olanağı sunan kampçılık, insanın ruh ve beden sağlığını kuvvetlendirir ve doğa yaşamı hakkındaki bilgisini artırır (Polat, 2006:63). Karavancılık, genelde genç çocuklu aileler, emekliler ve sırt çantası taşıyarak çadır kurmak istemeyenlerin tercih ettiği bir uğraştır. Her şeyi sırtlarına yüklemektense, donanımlarını karavanda taşırlar (Kamp ve Karavan Derneği, t.y.).

2.1.5.9 Yön Bulma (Orienting)

Oryantiring, bireysel ve takım olarak genelde ormanlık alanlarda olmak üzere her türlü arazide yapılabilen, katılımcıların kontrol noktalarını harita ve pusula yardımı ile en kısa zamanda bulmaya çalıştığı bir doğa sporudur. Hem oryantasyonu(Konum Saptama), hem navigasyonu(Yön Bulma) hem de rota bulmayı barındıran ve bunları bir spor çatısı altında birleştirmesi bakımından oryantiring zevkli, keyifli ve eğitici bir faaliyettir. Katılımcıların atletik kapasitelerine ek olarak mutlaka zihin yeteneklerini kullanması gerektiğinden dolayı oryantiring için “koşarken satranç oynamak” benzetmesi de yapılmaktadır. İlk olarak 19’ncü yüzyılda İskandinav ülkelerinin askeri eğitimlerinde uygulanmaya başlanmış, 1880’lerde Norveç ve İsveç Birleşik Krallığı askeri birlikleri arasında düzenlenen müsabakalar ilk organizasyonlardır. “Oryantiring” kelimesi ilk kez 1886 yılında “bilinmeyen bir araziye harita ve pusula yardımı ile karşıdan karşıya geçmek” anlamında kullanılmıştır. Yapılış şekillerine, yapılış zamanına, yarışma sonucunu belirleme biçimine, kontrollerin ziyaret edilmesi gereken sırasına göre ve yarış uzunluğuna göre farklı oryantiring çeşitleri vardır (Karaca, 2013:1,2,4).

2.1.5.10 Atlı Doğa Yürüyüşü

Atlı doğa yürüyüşü; tarihi ve doğal güzelliklerin içinde gününbirlik veya birkaç günlük gezi programları ile gerçekleştirilen sportif bir etkinliktir.

Başlangıçta temel binicilik eğitiminin alınması gerekir. Temel biniş eğitimi aldıktan sonra, atlı gezilere katılabilir, at üstünde safari, atlı oryantiring yapılabilir veya daha uzun süreli atlı gezilere katılabilir.

a.) Atlı Geziler: Temel eğitimini almış olanların veya geliştirmek isteyenlerin katılabileceği faaliyetlerdir. Grup lideri denetiminde, temposu hafif, dik iniş ve çıkışları olmayan, molalar dahil en fazla 2 saatlik atlı gezilerdir.

b.) Atlı Safari: Temel eğitimini almış ve atlı gezileri rahatlıkla yapabilenlerin katılabildiği, belirli oranlarda sportifliği ve vücut esnekliğini, eğlence ile beraber yorgunluğu da göze almayı gerektiren faaliyetlerdir. Grup lideri gözetiminde, temposu hızlı, gerektiğinde dik iniş ve çıkışları içeren binişlerdir.

c.) Atlı Oryantiring: Doğada yön bulma olarak tanımlanabilir. Arazi tecrübesi olan binicilerin, belirli sürelerde yenilenen parkurlarda yerleştirilen hedefleri, kroki ve pusula yardımı ile bulmalarından oluşan eğlenceli yarışlardır(Gürsoy, 2016:1082).

Orman Genel Müdürlüğü atlı doğa yürüyüşü alanları için belirlediği esaslara göre (Orman Genel Müdürlüğü, 2017:5):

- Yaya yürüyüş, bisiklet ve atlı yürüyüş yolu: Ekoturizm alanın özelliğine göre, mümkün olduğunca bitki örtüsüne zarar vermeden ve ağaç kesilmeden ekoturizm alanının iç sirkülasyonunu sağlayan uygun genişlikteki parkurlardır.
- Ekoturizm alanlarında atlı yolları tek yönlü başlangıç noktasına dönülen patikalar şeklinde planlanmalıdır.
- Tabela ve işaretler için, doğaya uyumlu ahşap tabelalar üzerinde parlak boya, taş yığınları veya benzeri tabelalar planlanacaktır. Başlangıç noktalarında tesis edilecek tabelalarda, parkurun ismi, uzunluğu, olası tehlikeler, görülmesi gereken ilginç noktalar, kullanım amacı, krokisi gibi bilgilere yer verilmelidir.

- Atlı yürüyüş yolları basit ve ucuz bir şekilde inşa edilecektir. Uygun olmayan eğimlerden ve yumuşak, zayıf zeminlerden sakınılmalıdır. Temizleme şeridinin genişliği 2,5 m olmalıdır. Atlı yürüyüş yollarının planlamasında az zikzaklı olmasına özen gösterilmelidir. Yol boyunca araziden tedarik edilecek yassı taşlarla kaplanmalı ya da mevcut toprak sıkıştırılmalıdır.
- Atlı yürüyüş yollarının bakımı, özellikle yol üstüne yuvarlanacak taşların uzaklaştırılması, savakların ve zaruri olan yerlerde açılmış olan yan hendeklerin temiz tutulması, yol sathına uzanan ağaç dallarının kesilmesinden ibarettir.

2.1.5.11 Bisiklet Turizmi

Bisiklet turizmi, ulusal veya bölgesel sürdürülebilir turizm politikalarına çok iyi bir şekilde uyum sağlayan, bireysel veya gruplar halinde yapılabilen başlı başına bir tatil şekli veya tatil ulaşımında önemli bir şekilde artan bir turizm aktivitesidir. Günümüzde bisiklet ulaşımı yaygınlaşmakta ve buna paralel olarak ülkeler de bisiklet ulaşımı için altyapı çalışmalarını artırmaktadırlar (Özdemir, 2015:321-322). T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, bisiklet kullanımının yaygınlaşp, otomobil kullanımının azalması ve bunun sonucunda da otomobillerden kaynaklanan karbondioksit salınımının düşürülmesi amacıyla 3 Kasım 2015 yılında Resmi Gazete’de Türkiye’nin ilk bisiklet yolu yönetmeliği yayınlanmıştır (T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,2015).

2.1.5.12 Milli Park Ziyaretleri

Doğal kaynakların aşırı kullanımı, nüfus artışı, teknolojik gelişmeler, kentleşme ve sanayileşmenin sonucunda doğal kaynaklar üzerindeki baskı artmıştır. Son yıllarda insanoğlunun doğal kaynakları yoğun ve plansız bir şekilde kullanmasının da etkisiyle; doğal dengenin bozulması, bazı canlı türlerinin yok olması bazılarının ise yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalması ekosistemin bozulmasına ve ciddi çevre problemlerine yol açmıştır. Tüm bu olumsuz çevresel etkiler “milli park” kavramının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Kervankıran ve Eryılmaz, 2014:82).

Milli Parklar sahip oldukları doğal güzellikleri, zengin fauna ve florası, sulak alanları, eşsiz manzarası ile birçok insan tarafından ziyaret edilmektedir. Günümüzde dünyada ve ülkemizde birçok insan, şehirlerin yoğun stresinden, hava kirliliğinden ve trafik yoğunluğundan kurtularak; dinlenmek, gezmek, rahatlamak ve doğal ortamda vakit geçirmek için, koruma altına alınan milli park alanlarını tercih etmektedir (Kervankıran ve Eryılmaz, 2014:83).

2.1.6. Ekoturizmin Etkileri

Ekoturizmin tanımlarında; kırsal alanların kalkınması, doğal ve kültürel çevrenin korunması ve yerel halkın refahını gözetmesi gibi kavramlardan bahsedilmiştir. Bu kavramlardan yola çıkarak ekoturizmin etkilerini; çevresel, kültürel ve sosyo-ekonomik olarak üç başlık altında inceleyebiliriz.

2.1.6.1 Ekoturizmin Çevresel Etkileri

Kitlesel turizm faaliyetlerinin çevresel değerlere olumsuz etkilerinden dolayı popülerliği her geçen gün artan ekoturizm; çevresel kaynaklara bağlı olarak gelişen, doğayı ve doğal kaynakları korumayı hatta bu kaynakları iyileştirmeyi ilke edinmiş bir turizm çeşididir (Yılmaz, 2008:79-80). Ekoturizm faaliyetlerine katılan ekoturistler; doğaya saygı, sürdürülebilirlik gibi konularda daha fazla bilinçlenip, yaşantılarına da bunu yansıtabilirler. İnsanların ekoturizme karşı ilgisinin artmasının sonucunda birçok ülke doğa alanlarında; tarım, kerestecilik veya madencilik gibi çevreye zarar veren faaliyetler yerine bu alanları ekoturizm faaliyetlerinin gerçekleştirilebileceği doğal park veya koruma alanı haline getirmektedir. Bazı ekolojik konaklama tesisleri çevreye karşı sorumluluk bilinciyle yaklaşp, kendilerinin ve konuklarının çevreye olan etkisini sürekli bir şekilde denetlemektedirler. Ayrıca bu tesislerde rüzgar ve güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının tercih edilmesi doğanın tahrip edilmesi ve kirletilmesinin önüne geçecektir (Kuter ve Ünal, 2009:151, Kiper,2013:783).

Diğer bir yandan ekoturizm faaliyetleri genelde bozulmamış, hassas doğal çevrede gerçekleştiğinden bu faaliyetlerin kontrolsüz ve plansız bir şekilde gerçekleşmesi o ekosisteme ve üzerinde yaşayan canlılara büyük zararlar verebilir.

Ekoturizm kapsamında yapılan bazı turizm türlerinde (örneğin vahşi yaşam gözlemciliği) hayvanlarla kurulan yakın etkileşim, hayvanları rahatsız edebilir ve farklı davranışlar sergilemesine neden olabilir. Örneğin kuş gözlemciliği sırasında, gözlemcilerin sergilediği olumsuz davranışlardan dolayı kuşlar etkilenip, yöreyi terk edebilirler. Ayrıca yoğunluk ve taşıma kapasitesinin aşılması yüzünden doğal bitki örtüsü zarar görebilir ve çevrede çöp birikebilir. Aşırı avlanma ve balıkçılık faaliyetleri sonucunda bazı hayvan türleri yok olabilir (Yılmaz, 2008:81, Boyd ve Butler, 1993:29).

2.1.6.2 Ekoturizmin Sosyo-Ekonomik Etkileri

Ekoturizm, faaliyetinden elde edilen doğrudan gelirle birlikte özellikle daha çok toplumun yoksul kesimini oluşturan kırsal alanlarda yaşayan yerel halka istihdam ve gelir sağlamaktadır. Yerel girişimciler tarafından sağlanan gıda maddeleri, araç kiralama ve taksicilik hizmetleri, rehberlik, rekreasyon hizmetleri ve el sanatı, hediyelik eşyalar da bölgeye önemli ekonomik katkı sağlamaktadır. Ayrıca turistlerin satın alabileceği ürünlerin hammaddesinin bölgeden elde edilebilmesi ve yiyeceklerin yöresel ürünlerden elde edilmesi ekonominin dışarıya sızması (leakage) oranını azaltır ve gelirin bölgede kalması sağlanır (Türker ve Çetinkaya, 2009:8).

Diğer yandan kırsal yörelerde ancak o yörenin ekonomik olarak güçlü aileler ve/veya işletmeleri ekoturizm amaçlı yatırımları gerçekleştirebilmektedir. Bu durumda ekoturizm beklenildiği gibi yerel halkın gelirini artırmasından ziyade yerel halk arasındaki gelir farklılıklarını oluşmasında rol oynayabilir. Bu olumsuzlukların engellenebilmesi için ekoturizm geliştirme projelerin öncelikli grupları destekleyen programlar ile desteklenmesi gerekmektedir. Ekoturizm faaliyetlerinin getirilerinden yerelden çok bölge dışı ve hatta uluslararası turizm firmalarının ve diğer ilgili endüstrilerin faydalanmaktadır. Bu durum ekoturizmin amaçlarıyla ters düşmekte ve hem ekonomik hem de sosyal açıdan sürekliliği tehdit etmektedir. Öğrenmek ve keşfetmek isteyen ekoturistlerin talep ettikleri otantik ve yöreye özgü mal ve hizmetlerdir. Fakat ekoturizmin yaygın uygulamalarının sonucunda hizmet ekonomisinin egemenliği hakim kılınmakta ve böylece yöresel üretimler azalmakta ve sadece hizmet sürecine dayanan üretimler gerçekleşmektedir. Bunun sonucunda

ise üretim çeşitliliği azalmakta ve üretimde kısır döngüler ortaya çıkmaktadır. Bu olumsuzluğun engellenebilmesi için yerel değerlerin belirlenip, ekoturizmle bütünleşmesinin sağlanması gerekmektedir (TODEG, 2010:23).

2.1.6.3 Ekoturizmin Kültürel Etkileri

İyi bir şekilde uygulanan ekoturizm faaliyetleri ve tasarlanan eğitici programlar ile ekoturistlere o bölgenin yöresel kıyafetleri ve mutfağı gibi kültürel zenginlikleri tanıtılıp, onlar için eşsiz bir tatil deneyimi sunulurken; yerel halkın bilgi, beceri ve yaşam tarzlarının ve o bölgenin kültürel değerlerinin sürdürülebilir olması sağlanır (Boyd ve Butler, 1993:29-30).

Fakat yanlış uygulanan ekoturizm faaliyetlerinde ekoturistler için sunulan hizmetler, giderek bu hizmeti sunan yöre halkının bir kültürü haline gelmekte ve onların yerel yaşam biçimi kültürünü değiştirmektedir. Ekoturistlerle etkileşimi sonucu yöre halkının geleneksel yapısı ve kültürel değerleri bozulabilmektedir. Örneğin dil (şive, lehçe) ciddi bir kültürel değer olmasına rağmen, bu değerlerde hızlı bir dönüşüm/değişim yaşanmaktadır. Tarihsel yerel kültürel pratiklerin yerini, endüstriyel kültürün karşısındakini “para torbası” olarak niteleyen bir “satış kültürü” almaktadır.

Yöredeki tarihsel mimariye ve doğaya uygun yapılanmalar başlangıçta korunmaktadır. Fakat ziyaretçilerin artışı ile birlikte ekoturizmden daha fazla gelir sağlanmakta ve konaklama, dinlenme tesisleri ile alt yapı ihtiyaçlarının sonucunda ekoturizm destinasyonları daha fazla kentsel nitelik kazanmakta böylece tarihsel kültürel yapı ve doğa tahribi başlamaktadır (TODEG, 2010: 24).

2.1.7. Ekoturizm Planlaması

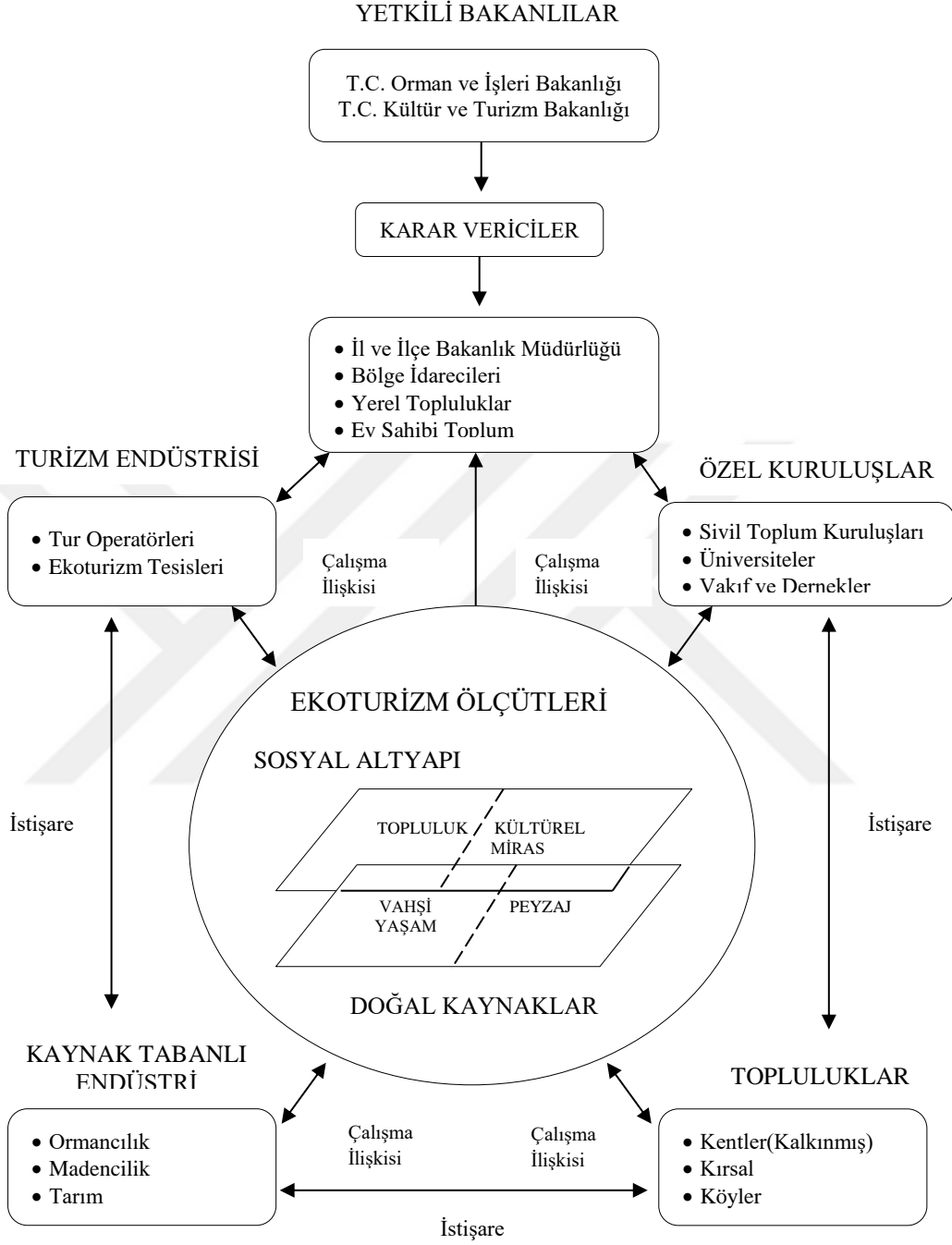
Ekoturizm faaliyetleri genelde hassas doğal ve kültürel çevrede gerçekleştirildiğinden dolayı bu alanların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması bakımından ekoturizmin bölgeye etkileri, taşıma kapasitesi gibi birçok konunun göz önünde bulundurulup, tüm paydaşların katılımıyla stratejiler belirlenip uzun ve kısa dönemli planlar oluşturulmalıdır (World Ecotourism Summit, 2002:22).

Planlama oluşturulurken dikkate alınması gereken bazı hususlar şu şekildedir (Drumm ve Moore, 2005:60; World Ecotourism Summit, 2002:24-25):

- Korunmuş alanlar buldukları bölge veya ülkenin sürdürülebilir kalkınmasının bir parçası olarak planlanmalıdır.
- Yönetim hedefleri her düzeydeki planlama süreçleriyle uyumlu hale getirilmelidir.
- Kamu kurumları gerekli konularda liderlik ve rehberlik etmelidirler.
- Kamu kurumları, sivil toplum örgütleri ve diğer paydaşların katılımıyla vizyon ve amaçlar belirlenip, ekoturizm planının yapısı oluşturulmalıdır.
- Ekoturizmin planlanması ve yönetiminde yardımcı olacak araçlar geliştirilmelidir. (Örneğin, uygun arazi kullanım planlaması ve ziyaretçi yönetimi teknikleri)
- Yerel halkın katılımını ve istihdamını teşvik etmek için yerel kapasitenin geliştirilmesinde kamu kurumları, kalkınma ajansları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör sürece dahil olmalıdır.
- Korunan alanlar için planlar ve politikalar oluşturulmalıdır.
- Başarılı bir planlama; farklı disiplin ve enstitülerin katılımcıları, ilgili kamu kurumları, yerel yönetim, ulaşım ve konaklama işletmeleri ilgilileri, yerel halk, çeşitli organizasyon ve sivil toplum örgütlerinden oluşan planlama grubunun tüm planlama süreçlerinde etkin rol oynamasıyla gerçekleşebilir.

Şekil 2’de de görüldüğü üzere, yetkililer karar verme sürecinde birçok paydaşı ve paydaşların arasındaki ilişkileri göz önünde bulundurup; sosyal altyapı, doğal ve kültürel değerler, yerel halk ve peyzaj özellikleri gibi bir takım ekoturizm ölçütlerini de değerlendirmelidir (Boyd ve Butler, 1996:563).

Şekil 2: Karar Verme Sürecinde Paydaşlar Arasındaki İlişki ve Ekoturizm Ölçütleri

Kaynak: Boyd ve Butler, 1996:564

2.2. BARTIN İLİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİ

Bu bölümde Bartın ilinin mevcut durumunun ve ekoturizm potansiyelinin saptanması amacıyla belirlenmiş 5 temel ve 16 alt ölçüt açıklanmıştır.

Tablo 1: Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Ölçütler

Ulaşılabilirlik	Ekoturizm Bölgesine Ulaşılabilirlik - Karayolu Ulaşımı - Denizyolu Ulaşımı - Havayolu Ulaşımı - Demiryolu Ulaşımı
	Ekoturizm Kaynağına Ulaşılabilirlik - Kaynağa ulaşımı sağlayacak stabilize yollara, orman yollarına, patikalara sahip olması.
	Alan ile İlgili Bilgilere Ulaşılabilirlik - Broşürler, internet kaynakları vb.
Doğal Çekicilikler	Fauna, Flora Yapısı - Hayvan-bitki çeşitliliği ve zenginliği(endemik ve nadir türler, anıt ağaçlar, bitkiler, kuşlar, kelebekler, sürüngenler vb.)
	Doğal Değerler - Kumsallar, akarsular, mağaralar, yaylalar,, kanyonlar, şelaleler vb.
	Orman Değerleri ve Korunan Alanlar - Milli Parklar, Tabiat Parkları vb.
	Alana Yakın Başka Ekoturizm Alanların Varlığı
Kültürel Çekicilikler	Tarihi ve Arkeolojik Değerler - Kale, cami, türbe, geleneksel mimari yapılar, arkeolojik kalıntılar vb.
	Gastronomi
	Festival ve Şenlikler
	El Sanatları ve Hediyeelik Eşyalar
	Ekonomik Faaliyetler - Balıkçılık, tarım, hayvancılık, sanayi vb.
Altyapı İmkanları	- Alanda içme ve kullanma suyu, elektrik, kanalizasyon sistemleri, iletişim araçları bulunması
Üst Yapı İmkanları	Konaklama Tesisleri - Oteller, pansiyonlar, kamp ve karavan tesisleri vb.
	Yiyecek İçecek Tesisleri
	Tur Düzenleyen Yerel Acentalar
	Rekreasyon Faaliyetleri Sunan İşletmeler
	Alana Yakın Sağlık Birimleri - Hastane, sağlık ocağı vb.

Kaynak: Boyd ve Butler(1996), "Managing Ecotourism: An Opportunity Spectrum Approach"; Drumm ve Moore(2015), "Ecotourism Development – Manual for Conservation Planners and Managers"; Türker ve Çetinkaya(2013), "Batı Karadeniz Bölümü Ekoturizm Kaynaklarının Değerlendirilmesi ve Bir Ekoturizm Rotası Önerisi" adlı çalışmalardan esinlenilmiştir.

2.2.1. Ulaşılabilirlik

Bu bölümde; bölgeye, ekoturizm kaynağına ve alan ile ilgili bilgilere ulaşılabilirlik durumu hakkında bilgiler verilmiştir.

2.2.1.1. Ekoturizm Bölgesine Ulaşılabilirlik

Resim 1: Bartın İlinin Konumu

Kaynak: Bartın Belediyesi

a.) Karayolu Ulaşımı

Bartın'ın şehirlerarası ulaşımını sağlayan karayolu, batıda Çaycuma-Devrek (Zonguldak) - Mengen-Yeniçağa (Bolu), güneyde de Safranbolu (Karabük)-Gerede (Bolu) üzerinden E-80 Otoyolu ile E-5 Devlet yoluna ulaşmaktadır. Doğuda Cide (Kastamonu), güneyde de yine Safranbolu (Karabük) üzerinden Orta ve Doğu Karadeniz ve İç Anadolu'ya açılmaktadır. Bartın, büyük şehirlerimizden İstanbul' a 450, Ankara' ya 283 Km, komşu iller olan Zonguldak 89, Karabük 84, Kastamonu 181 ve Bolu iline ise 174 Km. mesafededir (Bartın Belediyesi). Bartın İlinin karayolu uzunluğu toplam 294 km olup, bunun 131 km'si devlet yolları (Devlet yollarının 72,8 km'si bölünmüş yoldur), 163 km'si de il yolları ağında yer alır (Bartın Valiliği).

b.) Denizyolu Ulaşımı

Yük ve yolcu taşımacılığında uluslararası liman olarak hizmet veren Bartın Limanı aynı zamanda yük ve yolcu giriş-çıkış gümrük kapısıdır. Bunun dışında ilin sahillere konumlanmış Amasra ve Kurucaşile limanları ile Tekkeönü Balıkçı Barınağı ulusal ticari liman statüsündedir. Ayrıca ticaret amaçlı özel bir şirket tarafından liman merkezine 20 km mesafedeki Akkonak Köyü'nde yaptırılan Akkonak Limanı ve Amasra merkeze 7 km mesafede bulunan; balık avlama gemileri, yatların ve yolcu motorlarının istifade ettiği Tarlaağzı Balıkçı Barınağı bulunmaktadır (Bartın Valiliği).

c.) Havayolu Ulaşımı

Bartın'a en yakın havalimanı, 38 km uzaklıktaki Saltukova (Zonguldak) Havalimanı'dır. Havaalanı 2009 Temmuz ayı itibarı ile faaliyete geçmiştir (Bartın Valiliği).

Resim 2: Saltukova Havalimanı ve Demiryolu

Kaynak: İbrahim Hakkı ALKAN

d.) Demiryolu Ulaşımı

Bartın İli sınırları içinde demiryolu ağı bulunmamaktadır. Bartın'a demiryolu ile ulaşım, il merkezine 38 km uzaklıktaki Saltukova Tren İstasyonu ile sağlanmaktadır (Bartın Valiliği).

2.2.1.2.Ekoturizm Kaynağına Ulaşılabilirlik

Bartın ili; doğu, batı ve kuzeyden yüksekliği 2000 metreyi geçmeyen dağlarla çevrilidir. Dağlar, çok yüksek olmamakla birlikte oldukça dik, sahillere doğru sarp ve kayalıktır (Orman ve Su İşleri Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü, 2013:44). Ayrıca ilin yüzölçümünün %55,7'lik bir bölümü orman alanları kaplamaktadır (Görmüş vd., 2016:46). Özellikle ekoturizm için kaynak niteliğinde bulunan yaylalarla birlikte bazı kayalık, mağara, kanyon gibi alanların yüksek ve engebeli alanlarda konumlanması ve sahillerin, koyların ve bazı doğal oluşumların bulunduğu kıyı şeridinin dağlara paralel oluşu tüm bu bölgelere ulaşımı zorlaştırmaktadır. Özellikle yılın belirli dönemleri artan yağışlar da bazı bölgelere ulaşımı olumsuz etkilemektedir. Özellikle Amasra bölgesine ulaşım için son zamanlarda yatırımlar yapılmıştır. Açılan Amasra Tüneli ile daha rahat ve kısa zamanda ulaşım sağlanmaktadır. İnkum ve Güzelcehisar yollarında belirli zamanlarda bakım ve onarım çalışmaları yapılmaktadır. Amasra ilçesinin girişinde bulunan Kuş Kayası Yol Anıtı ve Güzelcehisar'da bulunan lav sütunları gibi ekoturizm açısından değer kabul edilebilecek bazı tarihi ve doğal alanlara da ulaşımın sağlanması ve gözlenebilmesi amacıyla yürüyüş platformları ve gözlem alanları oluşturulmuştur. Fakat bu bölgeler dışında kıyı bölgelerinde yer alan Mugada, Kızılkum ve Hatipler bölgelerinde yollar oldukça aşınmış ve bozuktur. Ulus'ta bulunan bazı bölgelere ulaşım özellikle yılın yağışlı olduğu belirli tarihlerde oldukça güçtür. Yükseklik, engebe ve yağışın da etkisiyle özellikle Uluyayla'ya yaz ayları dışında arazi araçları harici ulaşım güç olabilmektedir.

2.2.1.3. Alan ile İlgili Bilgilere Ulaşılabilirlik

Alan ile ilgili bilgilere ulaşılacak bazı platformlar aşağıda başlıklar altında verilmiştir.

a.) *360sanalturbartın.com*

Bu site Bartın'ın tanıtımı amacıyla Bartın Kültür ve Turizm Rehberi esas alınarak Bartın Valiliğinin de desteğiyle Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından oluşturulmuştur. İnternet sitesi; bölgenin tarihi, coğrafyası gibi genel bilgilerin yanında folkloru, türküleri ve mutfağı gibi kültürel, inanç merkezleri, milli parkı, yaylaları, plajları ve şelaleleri gibi turistik bilgiler de içermektedir. Bunun yanında sitede, Bartın'da yer alan kültürel ve doğal güzelliklerin fotoğraflarıyla birlikte onlar hakkında genel bilgiler ile ulaşım ve neler yapılabileceğine dair faydalı bilgiler de yer almaktadır. Sitenin adından da anlaşılacağı üzere ayrıca Bartın'daki doğal ve kültürel değerlerin 360 derece sanal turu da mevcuttur.

b.) *kdmp.gov.tr*

Küre Dağları Milli Parkı'nın resmi internet sitesinde Milli Park ile ilgili ziyaretçilerin ihtiyacı olabilecek hemen hemen bütün bilgiler elde edilebilmektedir. İnternet sitesinden elde edilebilecek bazı bilgiler;

- Milli Park sınırları içerisinde yer alan mağaralar ve su kaynakları gibi doğal değerler,
- Milli Park içerisinde görülmesi gereken yerler, olanaklar, gerekli iletişim bilgileri, ulaşım hakkında bilgiler,
- Fauna flora yapısı,
- Yürütülen projeler,
- Alan kılavuzları ile ilgili bilgiler,
- Haritalar ve tur güzergahları.

Ayrıca Küre Dağları'nın Bartın ili sınırları içerisinde yer alan Arıt Beldesi'nin Söğütlü Köyü'nde konumlanmış Küre Dağları Arıt Merkezi ve Küre Dağları Ulukaya Tanıtım ve Ziyaretçi Merkezi Milli Park ziyaretçilere rehberlik etmektedir.

2.2.2. Doğal Çekicilikler

Bölgenin doğal çekicilikler ile ilgili bilgiler aşağıda başlıklar altında verilmiştir.

2.2.2.1.Fauna Flora Yapısı

Bartın ili'nin %56'sı orman örtüsü ile kaplı olduğundan dolayı, flora-fauna bakımından zengin bir bölgedir (Gökyer vd., 2015:27).

a.) Fauna Yapısı

İnsan etkisinin az olduğu, zengin bitki örtüsüne sahip olan Küre Dağları Milli Park'ında 48 memeli, 129 kuş, 10 çiftyaşamlı(amfibi), 23 sürüngen ve 113 omurgasız türünün varlığı belirlenmiştir (www.kdmp.gov.tr).

Tablo 2: Küre Dağları Milli Parkı'nda Bulunan Memeli Hayvan Türleri

Kirpi	Sivri Fareler	Orman Faresi
Sivriburunlu Su Faresi	Fındık Faresi	Sivriburunlu Tarla Faresi
Bahçe Sivri Faresi	Körköstebek	Büyük Nalburunlu Yarasa
Küçük Nalburunlu Yarasa	Orman Faresi	Farekulaklı Yarasa
Cüce Yarasa	Pürtük Derili Yarasa	Uzunkanatlı Yarasa
Kafkas Sincabı	Gelengi, Tarla Sincabı	Cüce Avurtlak
Kırmızı Fare	Kar Faresi	Kısa Kulaklı Fare
Küçük Kazıcı Fare	Su Sıçanı	Büyükdişli Oman Faresi
Siyah Sıçan, Ev Sıçanı	Ağaç Yediuyuru	Sivriburunlu Bataklik Faresi
Göçmen Sıçan	Körfare	Akdeniz Nalburunlu Yarasa
Sarıboyun Orman Faresi	Ev Faresi	Yabani Tavşan
Kurt	Çakal	Kızıl Tilki
Gelincik	Ağaç Sansarı	Büyük Gelincik, Kakım
Porsuk	Bozayı	Yaban Domuzu
Karaca	Yaban Keçisi	

Kaynak: <http://www.kdmp.gov.tr>

Tablo3: Küre Dağları Milli Parkı'ndaki Bazı Omurgasız Hayvan Türleri

Bağ Çadırtırtırı	Büyük Orman Bahçivani	Granüllü Ladin Kabukböceği
Küçük Gökmar	Küçük Orman Bahçivani	Altı Dişli Çam Kabukböceği
Cüce Zıpzıp	Büyük Bakır	Oniki Dişli Çam Kabukböceği
Orman Zırzıpı	Benekli Bakır Kelebeği	İki Dişli Çam Kabukböceği
Ebegümece Zıpzıpı	İsli Bakır Kelebeği	Büyük Gökmar Kabukböceği
Zümrüt	Çok Gözlü Esmer	Çok Gözlü Gök Mavisı
Kutsal Mavi	Çok Gözlü Mavi	Benekli İparhan
Mavi Zebra	Gamma Kelebeği	Siyah Pelerinli Kelebek
Cengaver	Tavus Kelebeği	Boyalı Güzel, Diken Kelebeği
İparhan	İspanyol Kraliçesi	Erik Kırlangıç Kuyruğı
Atalanta	Apollo Kelebeği	Orman Fisto Kelebeği
Alıç Kelebeği	Sarı Azamet	Turuncu Sülü Kelebek
Narin Orman Beyazı	Lahana Kelebeği	Küçük Beyaz Melek
Yeni Benekli Melek	Küçük Çalı Perisi	Küçük Esmer Boncuk
Çayır Esmeri	Melike	Karanlık Orman Esmeri

Kaynak: <http://www.kdmp.gov.tr>

b.) Flora Yapısı

Bölgede geniş yer kaplayan ormanlar genellikle yayvan ve iğne yapraklı ağaçlara ev sahipliği yapmaktadır. Sahil boyunca 600 m. yüksekliğe kadarki alanın karakteristik ağaçları; Meşe, Kayın ve Gürge'n'dir. Sahilden içeride ve 1500 metreden yüksek kesimlerde; Kayın, Kestane, Kökmar ve Çam türleri, sahil şeridinde de Ceviz, Kestane plantasyonları yaygın olarak görülür. Bunların yanında diğer ağaç ve bitki türlerini ise; Kızılcık Muşmula, Böğürtlen, İhlamur, Kuşburnu, İncir, Adaçayı, Kuşkonmaz, Defne, Sarmaşık, Zakkum, Ormangülü, Eğreti, Yasemin, Kurtbağı, Alıç, Çançıçeği, Papatya, Hinduba, Sütlege'n, Ayrık, Yonca, Üçgül, Sinirotu, Çuhaçıçeği, Kavak, Menengiç, Sumak, Sakız, Yapışkanotu, Yavşan, Çobançantası, Laden, Selvi, Kocayemiş, Dönbaba, Funda, Abdestbozan, Katırtırnağı, Arapotu, Çirişotu, Kekik ve yüzlerce altflora oluşturur (<http://360sanalturbarlin.com>).

2.2.2.2.Doğal Peyzaj Değerler

Bartın ilinin doğal peyzaj değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Bartın İlinin Doğal Peyzaj Değerleri

Kumsallar	<ul style="list-style-type: none"> • Amasra Plajı, • İnkumu Plajı, • Çakraz Plajı, • Güzelcehisar, Mugada, Kızılkum ve Hatipler Plajları, • Çambu(Karaman), Akkonak, Deliklişile, Bozköy, Göçkün Plajları, • Kurucaşile, Tekkeönü ve Kapısu Plajları
Akarsular	<ul style="list-style-type: none"> • Bartın Irmağı
Mağaralar	<ul style="list-style-type: none"> • Gürcüoluk Mağarası • Sipahiler Mağarası • Kemerli Mağarası • İncivez Mağarası
Kanyonlar & Şelaleler	<ul style="list-style-type: none"> • Karadere Kanyonu • Ulukaya Kanyonu & Şelalesi • Aksu Şelaleleri • Göldere Şelalesi
Kayalıklar	<ul style="list-style-type: none"> • Güzelcehisar Lav Sütunları • Gürdek Kayalıkları
Yaylalar	<ul style="list-style-type: none"> • Uluyayla • Ardiç Yaylası • Gezen Yaylası • Zoni Yaylası
Adalar	<ul style="list-style-type: none"> • Tavşan Adası • Boztepe Adası

Kaynak: Görmüş vd., 2016:45; T.C. T.C. Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011:8

a.) Kumsallar

Batı Karadeniz bölgesinde yer alan Bartın ili 59 km. uzunluğunda sahil şeridinde sahiptir (www.bartinkulturturizm.gov.tr). Bartın ilinin başlıca plajları aşağıda verilmiştir.

Resim 3: Güzelcehisar Plajı, Bartın

Kaynak: Burak YILMAZ, 19.04.2018

Amasra Plajı

Bartın Merkeze 17 km uzaklıktaki Amasra yaklaşık 1 kilometrelik bir plaja sahip olup; turizme yönelik çeşitli konaklama, yeme-içme ve eğlence tesislerine sahip olması sebebiyle ile bölgenin en önemli turistik merkezi sayılabilir (<http://360sanalturbartın.com>).

İnkumu Plajı

Bartın'a 17 km uzaklıkta bulunan İnkumu Plajı'nın uzunluğu 3 kilometre olup, bölge her türlü turistik gereksinimleri karşılayabilecek kaliteli konaklama, yeme-içme ve eğlence olanaklarına sahiptir. İnkumu kuzeyinde Karadeniz yer alırken, güneyi de yemyeşil ormanlarla çevrilidir (<http://360sanalturbartin.com>).

Çakraz Plajı

1,5 km uzunluğundaki Çakraz Plajı'nda, ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri konaklama tesisleri ile yeme içme ve eğlence işletmeleri bulunmaktadır. Ayrıca Çakraz Plajı ve Akkonak çevresinde kamp ve karavanlar için uygun alanlar da bulunmaktadır (www.cakraz.com.tr).

Güzelcehisar, Mugada, Kızılkum ve Hatipler Plajları

Denize paralel olarak yükselen ve 80 milyon yıl öncesine dayanan lav sütunlarının da etkisi ile Güzelcehisar'a son yıllarda turizm adına yatırımlar yapılmıştır. Bartın Merkeze 17 km uzaklıkta bulunan plaj da kamp olanağı da mevcuttur (www.kulturportali.gov.tr).

Son yıllarda turizm adına yatırımlar yapılan bir diğer plaj ise Mugada Plajıdır. Bartın il merkezine 18 km olan Mugada Plajı'nın uzunluğu 1,5 km'dir (<http://360sanalturbartin.com>). Plajının yanında Mugada'da kuşların uğrak yeri olan sazlık ve sulak alanlar da mevcuttur. Yiyecek içecek işletmeleri ile birlikte Bartın İl Özel İdaresi'ne ait Kamp-Karavan-Bungalov tesisine de sahiptir.

Bartın'ın kuzey-batı yönünde ve 27 km uzaklığında yer alan Kızılkum, yaklaşık 3 km'lik uzunluğu ile yörenin en bakir ve en uzun plajlardan biridir (<http://360sanalturbartin.com>).

Çambu(Karaman), Akkonak, Deliklişile, Bozköy, Göçkün Plajları

Amasra ilçesi sınırları içindeki Bozköy, Akkonak, Deliklişile, Göçkün ve Çambu Plajları; ziyaretçiler için, deniz ve doğa ile iç içe başbaşa kalabilecekleri uygun donatılar ve kamp olanakları sunmaktadır (<http://www.bartinkulturturizm.gov.tr>).

Kurucaşile, Tekkeönü ve Kapısuyu Plajları

Bartın'ın kuzeydoğu ucunda yer alan Kurucaşile, Tekkeönü ve Kapısuyu plajlarında ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri yiyecek içecek işletmeleri ve konaklama tesisleri bulunmaktadır. Tarihi Kromna kentinin merkezi olan Tekkeönü ile balıkçı köyü Kapısuyu; turizme yönelik ahşap yat ve tekne yapımıcılığı ile ünlüdür (www.bartinkulturturizm.gov.tr).

Resim 4: Mugada, Bartın

Kaynak: Burak YILMAZ, 19.04.2018

Resim 5: Mugada Bartın

b.) Akarsular

Bartın'ın en önemli akarsuyu olan Bartın Irmağı 15 Km. akarak şehri boydan boya geçip Boğaz mevkiinden Karadeniz'e ulaşır(<http://360sanalturbartın.com>). Antik çağda Parthenios adı ile anılan ve kente de adını veren Bartın Irmağı, şehir merkezinde Kocaçay ve Kocanazçayı'nın Gazhane Burnu'nda birleşmesinden oluşmuştur. Kocanazçayı; güneyden doğup Kozcağız'dan kuzeye doğru akarken, Kocaçay ise; Kastamonu'dan gelip Ulus'tan geçen Göksu ve Eldeş Çayları (Ulus Çayı) ile bunlara katılan derelerden meydana gelir. Arıt ve Mevren Derelerinden oluşan Kozlu Çayı ile birleşen Kışla Deresi, Akpınar ve Karaçay Dereleri Kocaçay'ı besleyen akarsulardır. Diğer önemli akarsuları ise; Kurucaşile topraklarında doğan ve Karadeniz'e ulaşan Kapısuyu ve Tekkeönü Dereleri ile Ulus-Uluyayla'yı sulayan

Ovaçayı ve İnönü dereleridir. Bartın Irmağı; üzerinde 500 tonluk gemilerle Karadeniz'den kente kadar ulaşım yapılabilen en düzenli akarsudur. Akış hızı saatte 720 m. olup, denize her yıl 1.000.000.000 m³ su akıtmaktadır (www.bartinkulturturizm.gov.tr).

Tablo 5: Bartın İlinin Akarsu-Çayları ve Özellikleri

Akarsu İsmi	Toplam Uzunluğu	İl Sınırları içindeki Uzunluğu(km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu
Bartın Irmağı	11,50	11,50	40,14	Bartın Irmağı
Bartın Çayı	6,00	6,00	25,55	Bartın Irmağı
Kozcağız Çayı	47,50	47,50	5,41	Bartın Irmağı
Arit Çayı	35,00	35,00	4,33	Bartın Çayı
Gökırmak Çayı	154,00	34,00	16,50	Bartın Çayı
Ulus Çayı	42,50	35,00	16,50	Gökırmak
Ova Çayı	40,00	10,00	16,17	Gökırmak

Kaynak: T.C. Bartın Valiliği Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016:26

c.) Mağaralar

Bartın ili özellikle Küre Dağları Milli Parkı içerisinde birçok mağara yer almaktadır. Bu mağaralardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Gürcüoluk Mağarası

Amasra'ya 13 km. uzaklıkta yer alan Gürcüoluk Mağarası, damlataş oluşumları açısından oldukça zengindir (Türker ve Çetinkaya, 2009:257).

Gürcüoluk Mağarası, üçgen şeklindeki ana girişten sonra, 2-3 m. yüksekliğinde, 3-4 m. genişliğinde ve 4-5 m. uzunluğunda meyilli bir ara oda çevresindeki yaklaşık 15-20 odadan ibarettir. İlk oda takriben 6 x 7 m. ölçülerinde, dikit ve sarkıtlar bulunmaktadır. Burasının doğu, kuzey ve kuzeydoğu yönlerinde yer alan irili ufaklı odalar da dikit ve sarkıtlarla bezenmiştir. Bu odalardan birinden üst kattaki odalara

geçilebileceği gibi, bir diğerinden ancak bir insanın sığabileceği büyüklükteki bir dehlizle yeryüzüne çıkmak da mümkündür. Mağarada sıcaklık hayli düşük olup, gezi sırasında solunum gücünü çekilmesi, karbondioksit miktarının fazlalığından kaynaklanmaktadır. Mağaranın bu özelliği ile de astım hastalarının şifa aradığı mağaralardan birisi olabileceği düşünülmektedir (Kültür Turizm Bakanlığı).

Sipahiler Mağarası

Küre Dağları Milli Parkı sınırları içinde bulunan Kayadibi Köyü'nden 2 km mesafede bulunan alabalık çiftliğinin 100 m uzağında örtülü kalkerde yer alan Sipahiler Mağarası, küçük bir girişe sahip olmasına rağmen, ihtişamlı bir yapıya sahiptir. Üç ayı kotta yer alan salonlarda dikitler mevcuttur. Girişin kuzeyinde çapları yaklaşık 5'er m olan 2 dikit ve en alt kotta 10 metreye yakın uzunlukta olan devrilmiş dikit yer almaktadır. Bu alt kotta inen oldukça dik eğimli pasaj ve en altta bulunan salonun tamamı çamur kaplıdır. 338 m uzunluğundaki mağaranın alt salonundaki tavan yüksekliği yaklaşık 20 metredir. Bu kısımdaki duvarlarda da zengin oluşumlar gözlenebilmektedir (Yamaç ve Eğrikavuk, 2009:60).

İncivez Mağarası

Amasra'ya yaklaşık 15 km uzaklıkta bulunan İncivez Köyü yakınlarında yer alan mağaraya 15 dakikalık yürüyüşle ulaşılabilmektedir (Türker ve Çetinkaya, 2009:259).

d.) Kanyonlar & Şelaleler

Bölgede bulunan bazı kanyon ve şelaleler ili ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

Ulukaya Kanyonu & Şelalesi

Uluyayla Kanyonu ve Şelalesi, Ulus ilçe merkezine yaklaşık 18 km uzaklıkta bulunan Ulukaya Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Ulukaya Şelalesinin 25 metrelik bir düşüş yüksekliği bulunmaktadır. Kuzeydoğu-Güneybatı doğrultulu Uluçay tarafından derin bir şekilde yarılmış kanyonun uzunluğu ise Alaattin

Yazıcıoğlu geçidi mevkiinden itibaren yaklaşık 500 m., derinliği ise yaklaşık 65-70 metredir (Özdemir vd. 2004:2010-2012).

Karadere Kanyonu

Karadere Kanyonu Küre Dağları Milli Parkı'nın Arıt Beldesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Küre Dağları Milli Parkı tarafından belirlenen tur güzargahları arasında da yer alan tampon bölgedeki öpbeş'den başlayıp Karapınar ayı'nda son bulan Karadere Vadisi Güzergahı görsel peyzaj değerleri bakımından zengin bir parkurdur (www.kdmp.gov.tr).

Göldere Şelalesi

ambu Şelalesi olarak da bilinen Göldere Şelalesi Kuruaşile ilçesinin 22 km batısında Karaman Köyü'ne 7 km. uzaklıkta yer alır. Yaklaşık 12 km. uzunluğundaki bir vadi boyunca akan Gölderesi, ambu koyuna dökülmekte ve şelaleyi meydana getirmektedir (<http://360sanalturbartin.com>).

Aksu Şelalesi

Aksu ayı üzerinde yer alan Aksu Şelalesi Kumluca'ya 18 km uzaklıkta, Kızıllar Köyü'nün Umar Tepesi mevkiindedir. Aksu ayı, 1300 m rakımdan başlayıp 13 km devam ederek 200 metre rakımdaki Kumluca ayı'na dökülmektedir. Umar Tepesi'ni 10 m. genişliğinde ikiye bölen Aksu ayı, 35 m yükseklikten düşerek şelaleleri oluşturmaktadır (www.turizmbolgesi.com).

e.) Kayalıklar

Bölgedeki diğer doğal oluşumlardan olan kayalıklar hakkındaki bilgiler aşağıda verilmiştir.

Güzelcehisar Lav Sütunları

Tarihi ve doğal değerlere sahip Güzelcehisar, Bartın il merkezine 17 km. uzaklıkta bulunmaktadır. Volkanlardan akan lavların soğuyup, kristalleşip, altıgen, beşgen veya dörtgen şeklinde yapıya sahip kayalıklara dönüşmüş bu yapıya “Lav Sütunu”

adı verilmektedir. Dünyada Kuzey İrlanda, İskoçya ve Kalifornia’da örnekleri bulunan lav sütunları koruma altına alınarak doğal miras kabul edilmişlerdir. Kalifornia’da bulunan Devil’s Postpile Doğal Anıtı her yıl dünyanın dört bir yanından gelen yüz binlerce turist tarafından ziyaret edilmektedir. Türkiye’de Jeolojik Miras Envanteri Önerileri içerisinde bulunan Güzelcehisar Lav Sütunları dünyanın ender gelişmiş doğal oluşumlarından (www.bartinkulturturizm.gov.tr). 2016 yılında BAKKA(Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı) destekli, Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bartın Üniversitesi ve İl Özel İdare Güzelcehisar Lav Sütunları’nın ve sahilinin turizm ve rekreasyon amaçlı peyzaj uygulama projesi gerçekleştirmiştir.

Proje kapsamında; turistlere Lav Sütunları’nın izlenmesinin ve fotoğraf çekilmesi için imkan sağlayacak kayalık adanın kara ile bağlantı sağlaması amacıyla deniz üzerine 70 m2 iskele yapılmış ve adaya ahşap yürüyüş platformu inşa edilmiştir. Kıyıda 290 m2 festival alanı oluşturulmuş ve alanın kuzeyinde Lav Sütunları’nın ve kıyı peyzajının bütünüyle izlenmesine imkan verecek 290 m2 seyir terası inşa edilmiştir. Kıyıda Ada - Festival Alanı - Seyir Terası arasında konforlu ulaşılabilirliği sağlanması amacıyla ahşap yürüyüş parkuru inşa edilmiştir (BAKKA, 2017).

Gürdek Kayalıkları

Arıt Beldesi’ne 7 km uzaklıkta bulunan Gürdek Kayalıkları; kaya tırmanışı için uygun büyüklükte bir kaya kütesidir. Arıt-Aydınlar Köyü sınırı içerisinde yer alır ve 1150 metre rakımda, yüksekliği ortalama 120 metre, uzunluğu yaklaşık 2 km’dir Arıt Beldesi civarındaki kayalıklar ve büyük kaya blokları kireçtaşlarından meydana gelmiştir. Kireçtaşlarının içinden geçen asidik suların kayaları eritmesiyle büyük mağalar meydana gelmiştir (Türker ve Çetinkaya, 2009:252).

Resim 6: Gürdek Kayalıkları; Ulus**Resim 7:** Güzelcehisar Lav Sütunları, Bartın

Kaynak: Burak YILMAZ, 31.03.2018; 5.05.2018

f.) Yaylalar

İl sınırı içerisinde yer alan bazı yaylalar; Uluyayla, Zoni, Ardiç ve Gezen Yaylalarıdır.

Uluyayla

Bartın ili idari sınırlarının güneydoğu kesimi ile Karabük ili idari sınırlarının kuzeybatı kesiminde yer alan ve 4700 hektarlık alana ve 1000 m. rakıma sahip Uluyayla; çevresindeki göknarlar, sarıçamlar, kayın, kavak, porsuk ve dere kenarlarında bulunan söğüt ağaçları ile zengin bir orman varlığına ile orman gülü, eğreti, çoban püskülü gibi ormanaltı türlere sahiptir. Yayla ve çevresi kurt, çakal, ayı, tilki, yaban domuzu, tilki, ördek, kaz, bildircin, toy, üveyik, çulluk, alakarga, karatavuk, az olmak ile birlikte karaca, geyik ve yaban keçisi gibi hayvanlara ev sahipliği yapar. Günümüzde Uluyayla'da geleneksel yaylacılığın devam ettiği iki yayla yerleşmesi vardır. Bunlardan Bartın ili Ulus ilçesine bağlı Eldeş, Eseler ve Güneyören köylerinden 17 ailenin çıktığı İnönü Yaylası Uluyayla düzlüğünün batı ucunda yer alır. Bu kısımda elektrik olanakları bulunmamaktadır. Uluyayla'nın doğusuna konumlu bir diğer yayla ise Karabük ili Safranbulu beldesine bağlı Ovacuma Beldesi'nden yaklaşık 8 km uzaklıkta bulunan Karakız Yaylası'dır ve bu yaylada 60 aile yaylacılık faaliyeti yürütmektedir. Yaylanın bu gölgesinde elektrik mevcuttur. Uluyayla'da hakim ekonomik faaliyet hayvancılık ve buna ek olarak

tarımdır. 2000 civarı büyükbaş hayvan, 50 at, 20 eşek ve bir aileye ait küçükbaş hayvanlar ve kümes hayvanları bulunmaktadır. Büyükbaş hayvanlar, atlar ve eşekler gün içinde otlağa salınırlar. Büyükbaş hayvancılıkta mandalar da önemli bir yer tutmaktadırlar ve yaylada manda yoğurdu ve sütü elde edilmektedir. Tarım ürünleri olarak genel olarak mısır, patates, domates, salatalık, soğan, marul, fasulyedir. Yayla bölgesinde herhangi bir yiyecek içecek veya konaklama işletmeciliği bulunmamaktadır. Yalnızca Kalkanlı mevkiinde atıl durumda bulunan Ulus Orman İşletmesi tarafından yapılmış tesisler ve bir gölet bulunmaktadır (Özdemir ve Çelikoğlu, 2014; Topay ve Koçan, 2009).

Resim 8: Uluyayla, Ulus

Kaynak: Burak YILMAZ, 05.05.2018

Zoni Yaylası

Arit Beldesi'ne 10 km uzaklıkta, Arıt Dağları üzerinde ve Küre Dağları Milli Parkı sınırları içinde bulunan Zoni Yaylası'nın yükseltisi 1100 metredir(www.360sanalturbartin.com). Zoni Yaylası, Güney, Turanlar, Söğütlü ve Çöpbey yerleşimleri tarafından kullanılmaktadır. Zengin bitki örtüsüne ve doğal güzelliklere sahip yaylada telefon ve elektrik olanakları bulunmamaktadır (Açıksöz vd., 2004:362-363).

Gezen Yaylası

Yaylaya Bartın-Kumluca karayolu kullanılarak ulaşım sağlanmaktadır. Zafer, Kızıllar, Hisar, Uğurköy yerleşimleri tarafından kullanılan Gezen Yaylası'nın Ardıç Yaylası ile 10 km uzunluğunda orman içi stabilize bir yol ile bağlantısı vardır (Açıksöz vd., 2004:362).

Ardıç Yaylası

Bartın-Kumluca karayolu kullanılarak ulaşım sağlanan Ardıç Yaylası; Zafer, Kızıllar, Hisar, Uğurköy, Bulak, Konuklu, Tokatlı ve Kırıklar yerleşmeleri tarafından kullanılmaktadır. Alanda Kumluca Orman İşletme Şefliği'ne ait orman işçilerinin konaklayabilmesi amacıyla yapılmış bir adet bina mevcuttur (Açıksöz vd., 2004:361).

g.) Adalar

Bölgede bulunan adalar Amasra ilçe sınırları içerisinde yer alan Tavşan ve Boztepe Adaları'dır.

Tavşan Adası

Amasra'dan 150-200 m. açıkta bulunan Tavşan Adası'na karadan herhangi bir köprü veya bir bağlantı yoktur. Adada 70 m uzunluğunda bir adet mağara ve yıkılmış kilise kalıntıları mevcuttur. Adanın isminin yıllar önce yerel halk tarafından adaya bırakılan ve halen adada gözlenebilen tavşanlardan almaktadır. Boztepe Adası Ağlayan Ağaç bölgesinden Tavşan Adası gözlenebilmektedir ve bu etkinlik Amasra'ya gelen turist ve ziyaretçiler tarafından tercih edilen etkinliklerdendir (www.amasra.com.tr).

Boztepe Adası

Amasra'da bulunan Boztepe Adası tarihi Kemere Köprüsü ile karaya bağlanmış olup adaya köprüye bitişik "Karanlık Yer" adı verilen tarihi ana kapıdan girilerek ulaşılır. Karanlık Yer geçildikten sonra sol taraftaki yoldan Antik Liman'a ulaşılır. Bizans döneminde yapılmış, Ceneviz ve Osmanlı döneminde ciddi onarımlar görmüş

iki ana kütleden Amasra Kalesi'nin bir bölümü Amasra'daki Zindan Kalesi diğer bölümü ise Boztepe'deki Sormagir Kalesi'nden ibarettir. Amasra Kaleleri, yer yer kule boşlukları, iç taksimatlar, belirli yerlere yerleştirilen Cenova armaları, eros, medusa, kartal, öküzbaşı gibi figürlerin yer aldığı taşlarla günümüzde bile bir orta çağ havası vermektedir (www.kulturportali.gov.tr). Tarihi değerlerinin yanında sağ tarafta bulunan dar taş yoldan ulaşılan Ağlayan Anıt Ağaç'ının bulunduğu tepeden orada bulunan dürbün veya çıplak gözle Tavşan Adası da gözlenebilmektedir.

2.2.2.3.Orman Değerleri ve Korunan Alanlar

%56'sı orman örtüsü ile kaplı olan Bartın ilinde 1 milli park ve 3 tabiat parkı bulunmaktadır (<http://bolge10.ormansu.gov.tr>).

a.) Küre Dağları Milli Parkı

37,753 hektarlık yüzölçümüne sahip olan milli park, çevresindeki 8 ilçe ve 123 köyü de içine alan 134,366 hektar alanlık tampon bölgeye sahiptir. %52 si Bartın, %48'i ise Kastamonu il sınırları içinde bulunan Küre Dağları Milli Parkı 07.07.2000 tarihinde milli park ilan edilmiştir.

- 2012 yılında Pan Parks(Avrupa'nın Seçkin Milli Parkları Ağı) ilan edilmiştir.
- Avrupa'da korunması gereken 100 Orman Sıcak Noktası içinde yer alır.
- Bu güne kadar alanda 129 kuş türünün yaşadığı belirlenmiştir. Bu nedenle, Doğa Derneği ve BirdLife International (Dünya Kuşları Koruma Kurumu) tarafından 2004 yılında güncellenen "Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları" listesinde yer alır.
- 157 endemik bitki türü ve bunlar içinde nesli tehlike altında olan 59 bitki taksonu barındır.
- Türkiye'de yaşayan 160 memeli türünün 48'ine ve 113 omurgasız türüne bu alanda rastlanır.

Batı'da Bartın Çayı'ndan başlayan Küre Dağları, yaklaşık 300 kilometrelik uzunluğuyla Doğu'da Kızılırmak'a ulaşır. Anadolu'nun kuzeyini bir baştan ötekine saran kıyısal dağ sisteminin parçası olması sebebiyle orman, akarsu, çayır ve mera,

maki, kayalık alanlar ve mağaralar, kıyı ve geleneksel tarım alanları gibi ana ekosistem tiplerini bir arada barındıran zengin habitatlara sahiptir (www.kdmp.gov.tr).

Milli parkın Bartın'ın Ulus ilçesine bağlı Ulukaya köyünde "Küre Dağları Milli Parkı Uluyayla Tanıtım ve Bilgilendirme Merkezi" ve merkez Arıt beldesinin Söğütlü Köyü'nde "Küre Dağları Milli Parkı Söğütlü Ziyaretçi Merkezi" bulunmaktadır.

b.) Ahatlar Tabiat Parkı

11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı olarak tescil edilen Ahatlar Tabiat Parkı 9,3 hektar alana sahip olup, Bartın ilinin Amasra ilçesi, Ahatların köyünde bulunmaktadır. Çevre arazisi orman olan parktan 700 m. parke yoldan sonra anayola ulaşılabilir. Ayrıca alanın batı ve güney sınırında patika yol bulunmaktadır. Alanda; Gürgen, Ihlamur, Kestane ağaçları ile Karadeniz makisi, Defne, Böğürtlen bulunmaktadır (<http://bolge10.ormansu.gov.tr>). Ayrıca Kızılcım ve Meşe türleri ile beraber, Fındık, Çayır otları, Üvez, Muşmula, Kocayemiş, Orkide(4 tür), Eğreti, Isırgan Otu, Ispit, Yabani Çilek, Menekşe ve farklı türde mantar türlerinin de görülebilmektedir. Herhangi bir konaklama tesisinin bulunmadığı parkta piknik, doğa yürüyüşü, fotoğrafçılık ve seyir imkanları bulunmaktadır (<http://ahatlar.tabiat.gov.tr/>).

c.) Balamba Tabiat Parkı

11.07.2011 tarihinde "Tabiat Parkı" olarak tescil edilen Balamba Tabiat Parkının alanı 13.10 hektar olup, Bartın Merkez ilçede bulunmaktadır. Bartın ili kent meydanına 2.2 km mesafede bulunan parkın kuzeyinde ve doğusunda tarım arazileri bulunurken, güneyi ve kuzeybatısında konut alanları bulunmaktadır. Gürgen, Meşe, Sedir, Fıstık Çamı, Sahil Çamı türleri geniş yer kaplamadığı alanda ayrıca Fındık, Orman Gülü, Çayırotları, Isırgan, Ateş Dikeni, Kuşburnu, Orman Sarmaşığı, Üvez, Alıç, Muşmula, Böğürtlen, Orkide (4 tür), Eğrelti, Isırgan otu, Ispit, Yabani çilek, Menekşe gibi türlerin yanı sıra farklı mantar türleri de görülebilmektedir. Girişinde kontrol kulübesi ve idari bina bulunan parkta; kır lokantası, büfe, basketbol-voleybol

sahası, tenis kortu ve 150 kişilik seyirci kapasiteli amfi tiyatro bulunmaktadır. Ayrıca çocuk oyun alanı, 450 m. uzunluğunda yürüyüş parkuru, piknik alanı, kombine jimnastik köşesi, yağmur barınakları çeşmeler ve paintball alanı da mevcuttur (<http://bolge10.ormansu.gov.tr>).

d.) Gürcüoluk Mağarası Tabiat Parkı

Bartın ili Amasra ilçesi sınırları dâhilinde yer alan park 11.03.2013 tarihinde “Tabiat Parkı” olarak tescil edilmiştir. 49,9 hektarlık alana sahip olan parka Amasra-Çakraz karayolu üzerinde bulunan Makaracı köyüne 4,3 km uzaklıktaki Gölleryanı mevkiinden orman içerisindeki patika yol takip edilerek 5 dakikalık yürüyüş ile ulaşılabilir. Genişliği 2-2,5 metre, yüksekliği 1-7 metre arasında değişen Gürcüoluk Mağarasının içi, görünümleri son derece güzel sarkıt, dikit, sütun, duvar ve perde damlataşları ile kaplıdır. Ayrıca tabanında, özellikle de doğu giriş galerisinde büyük ölçüde fosilleşmiş durumda bulunan kalın bir erime birikim toprağı yer almaktadır. Mağaranın bulunduğu yerde ve çevresindeki orman alanındaki üst florada Meşe, Gürgen, Kayın, Kestane, Kayacık ağaç türleri ile alt florada Defne, Karayemiş, Orman Gülü, Sarmaşık, Böğürtlen vb. bitkiler bulunmaktadır (<http://bolge10.ormansu.gov.tr>).

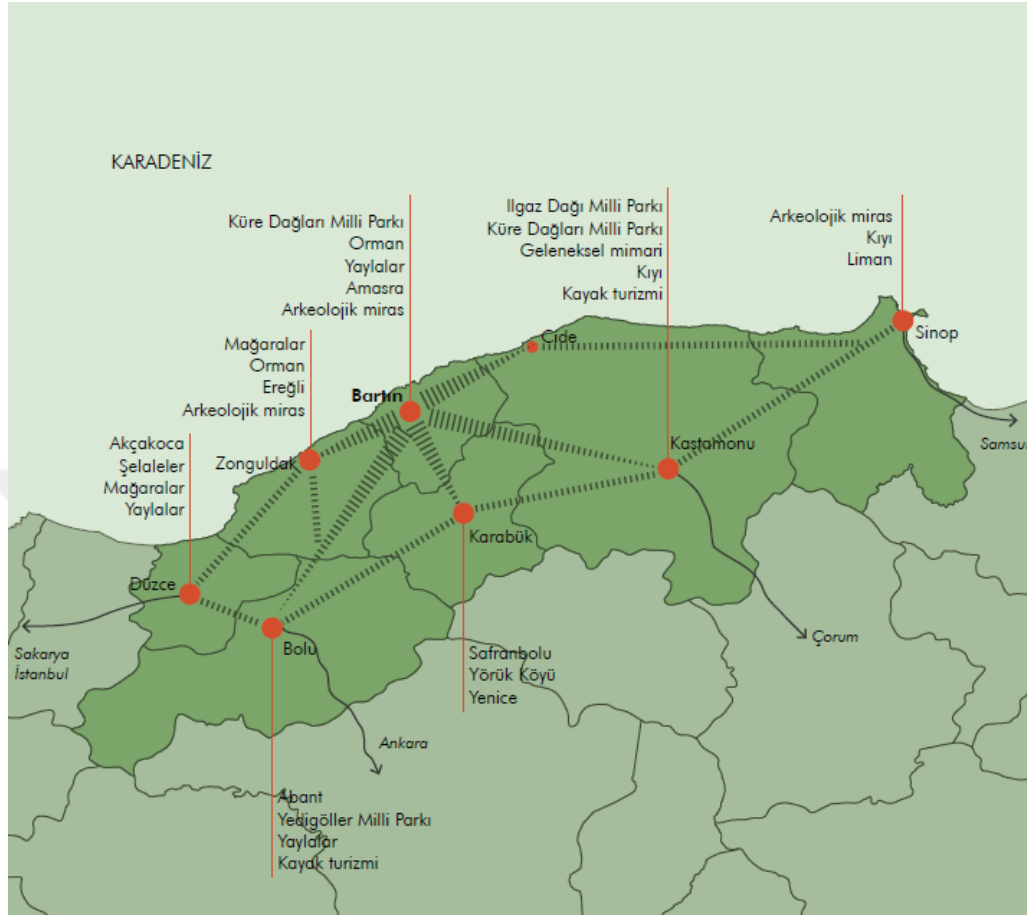
e.) Sökü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Sökü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, geyik ve karaca hedef türünün sahada korunması, çoğalmaları ve sürdürülebilirliklerinin sağlanması amacıyla Bakanlar Kurulunca 2006 yılında yaban hayatı geliştirme sahası olarak ilan edilmiştir. Bartın ve Karabük sınırları içerisinde bulunan 6374 hektarlık alanın 2000 hektarlık bölümü Karabük il sınırları içerisinde, geri kalan kısım ise Bartın’ın Ulus ilçesinde yer almaktadır. Sahanın geliştirme ve yönetim planı 2014 yılında hayata geçirilmiştir (Görmüş vd., 2016:54).

2.2.2.4. Alana Yakın Başka Ekoturizm Alanların Varlığı

Bartın ile birlikte Bolu, Düzce, Zonguldak, Karabük, Kastamonu ve Sinop illerinin de bulunduğu Batı Karadeniz Bölümü ormanlar bakımından Türkiye'nin en zengin coğrafyasıdır. Yüzölçümünün %63,9'unu kaplayan orman alanlarına sahip Batı Karadeniz Bölümü'nde 3 milli park(Küre Dağları, Ilgaz Dağı, Yedi Göller), 7 tabiat koruma alanı, 13 tabiat anıtı, 27 tabiat parkı, 121 mesire yeri, 13 yaban hayatı geliştirme sahası ve 4 muhafaza ormanı bulunmaktadır. Batı Karadeniz Bölgesi yalnız doğal değerlere değil aynı zamanda kültürel değerlere de ev sahipliği yapmaktadır. Antik dönemde Paphlagonia olarak adlandırılan Batı Karadeniz Bölgesi'nde; Tios (Filyos), Sesamos (Amastris), Kromna (Tekkeönü), Kytoros (Gideros), Abonou Teikhos (Abana), Aigialos (Cide), Kinolis (Çatalzeytin), Krateia (Gerede), Dadybra (Safranbolu), Hadrianopolis (Eskipazar), Pompeiopolis (Taşköprü), Gangra(Çankırı) ve Erythinoi (Çakraz) gibi antik şehirler bulunmaktadır. Bölgedeki diğer kültürel değer ise; yayla yerleşimleri ve geleneksel sivil mimari örnekleridir. Özellikle Bolu'da Göynük ve Mudurnu, Karabük'te UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan Safranbolu günümüze kadar ulaşan sivil mimari örneklerinin bulunduğu şehirlerdir (Görmüş vd. 2016:30-33).

Resim 9: Alan Yakın Diğer Ekoturizm Kaynakları

Kaynak: Görmüş vd., 2016:31

a.) Zonguldak

Cehennemağzı ve Gökgöl Mağarası gibi önemli mağaralara ev sahipliği yapan Filyos gibi doğal ve arkeolojik değerlerin bulunduğu, Karadeniz'e kıyısı bulunan orman, bitki örtüsü yönünden zengin Zonguldak Bartın iline sınırı bulunan ekoturizm potansiyeline sahip bir ildir.

b.) Kastamonu

Küre Dağları Milli Parkı'nın Bartın ili dışında kalan kısmına ve Ilgaz Dağları Milli Parkı ile birlikte birçok el değmemiş doğal alanları, mimarisi, tarihi ve kültürel değerlere, çok sayıda doğal kumsalların ve koyların bulunduğu 176 km kıyı şeridine sahip Kastamonu Bartın iline sınırı bulunan ekoturizm potansiyeline sahip diğer bir ildir.

c.) Karabük & Safranbolu

Bartın ilini bir diğer sınır komşusu olan Karabük ili diğer pek çok kültürel ve doğal değerlerinin yanında özellikle Yenice Ormanları ve Safranbolu ilçesiyle öne çıkmaktadır. Bartın-Safranbolu yolu üzerinde birkaç km. boyunca yolun her iki tarafını kaplayan ağaçların yolun üzerinde birleşmesiyle oluşan doğal tünel de bölgedeki doğal değerlerdendir.

1975 yılında Yüksek Anıtlar Kurulunun tarafından “Kentsel Sit” Safranbolu 1994 yılından itibaren UNESCO Dünya Miras Listesi’nde yer almaktadır¹⁸. ve 19. yy. Türk Toplumunun geçmişini, kültürünü, ekonomisini, teknolojisini ve yaşama tarzını yansıtan bir mimarlık tarzı ile yapılan Safranbolu Evleri her yıl binlerce turistini kente gelmesini sağlamaktadır (www.karabukkulturturizm.gov.tr). Safranbolu; turizm verilerine göre gününbirlik ziyaretçiler dışında 2016 yılında 32.069’u yabancı, 173.075’i yerli olmak üzere 205.144 turisti ağırlamıştır (www.safranboluturizmdanismaburosu.gov.tr).

Safranbolu; mağaraları, kanyonları ve yayları gibi doğal değerler, kaya mezarları, cami, han gibi tarihi değerlerin yanı sıra kentteki el işçiliğinin devamını sağlamayan ve ziyaretçilerin Safranbolu’ya özgü hediyelik eşya bulabileceği, bu gün halen üretimin sürdüğü Demirciler, Bakırcılar, Kalaycılar ve Semerciler Çarşıları gibi kültürel değerlere de sahiptir (www.karabukkulturturizm.gov.tr). Ayrıca yöresel mutfağının dışında “Közde Türk Kahvesi” ve “Safranbolu Lokumu” gibi gastronomi değerleri de mevcuttur.

2.2.3. Kültürel Çekicilikler

Bölgenin kültürel değerleri, tarihi ve arkeolojik değerler, gastronomi, festival ve şenlikler, el sanatları ve hediyelik eşyalar başlıkları altında incelenmiştir.

2.2.3.1. Tarihi ve Arkeolojik Değerler

Antik çağda Parthenios adı verilen Bartın Irmağı boyunca kurulan Bartın Kentinin PARTHENIA adıyla anıldığı ve zamanla Bartın’a dönüştüğü yazılı kaynaklardan anlaşılmaktadır. Bölgede M.Ö Gaskalar, Hititler, Bitinyalılar,

Paflagonyalılar, Frigler, Persler ile Amasra ve Tekkeönü'nde Fenikeliler ve Karyalılar ayrıca Makedonya Krallığı ve Pontus Krallığı hüküm sürmüştür. M.Ö 70 yılında Anadolu'ya giren Romalılar, Pontus Krallığının egemenliğine son vermiş ve M.S 395 yılına, Roma-Bizans bölünmesine kadar bölgeye hakim olmuşlardır. Roma ile Bizans'ın ayrılmasından sonra Bartın ve çevresi 11. yy. sonlarına yani Anadolu Selçuklu Devletinin bölgeyi ele geçirene kadar Bizans hakimiyeti altında kalmıştır. 200 yıllık Selçuklu döneminden sonra bölge 1326 yılında Candaroğlu Beyliği ve 1392 yılından itibaren Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde yer almıştır. 1460 yılına kadar Ceneviz Kolonisi olarak kalan Amasra ve çevresi de bu tarihte Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı İmparatorluğu'na katılmıştır. Cumhuriyet döneminde ise Bartın; 1924 yılında Zonguldak'ın il olmasıyla birlikte onun ilçesi durumdayken, 1991 yılından bu yana il statüsündedir (Bartın Belediyesi, 2010:6-7).

Ayrıca tarihi "Paphlagonia" bölgesindeki antik kentlerden; Sesamos (Amasra), Kromna (Kurucaşile) ve Erythinoi (Çakraz) Bartın sınırları içindedir. Amasra Bedesteni, Antik Tiyatro, Akropol, Necropol, Yeraltı Çarşısı, İlkçağ Opus Revincium Rıhtımlar ve Dalgakıranlar, Bizans Dönemine ait Yıkık Kilise, Amasra Kalesi, Güzelcehisar, Şarköy, Fırınılı ve Tekkeönü Kaleleri, Halilbey Camisi(Yukarı Cami), İbrahimpaşa Camisi (Orta Cami), Şadırvan Camisi (Aşağı Cami), Fatih Camisi (Eski Kilise), Kültür Evi-(Eski Chapel), Aya Nikolas Kilisesi, Ebu Derda Türbesi, Şimşirli Baba Camii, Küçüktepe Martyrium'u,1832-1835 yıllarında Hacı Ali Ağa'nın yaptırdığı Taşhan, 1747'de Bartın Voyvodası Çalıköğlü tarafından yaptırılmış Şehir Hamamı, Amasra'da Osmanlı hamamı kalıntıları, Amasra'da Bizans dönemine ait Kemere Köprü , Kemerdere Köprüsü, İl merkezinde Orduyeri (Kışla) Köprüsü, Kemerköprü, Amasra'da Roma Dönemine ait Kuşkayası Anıtı, Yeraltı Galerileri, Amasra Büyüktepe (İnziva) Mağarası, Bartın Çeştepe Höyüğü, Karasu Höyüğü, Ulus Höyüğü, Ulus Abdipaşa Höyüğü, M.S.13. Yy. Başlarında Bölgeye hakim olan Cenevizlilerden kalan Su Sarnıcı, İl merkezindeki Şadırvan, Bartın ilinin tarihi ve arkeolojik değerleri arasında bulunmaktadır (Bartın Belediyesi, 2010:19-20).

Bununla birlikte; Bartın Merkez ilçede bulunan, Kemal Samancıoğlu Etnografya Müzesi ve Bartın Kent Müzesi; Amasra'da bulunan ve yörenin arkeolojik

ve etnografik eserlerinin sergilendiği Eski Bahriye Mektebi olan Amasra Müzesi ve Ulus'ta bulunan Kocagöz Konağı Etnografya Müzesi de bölgenin diğer tarihsel ve kültürel değerlerine örnek verilebilir.

Yerel Sivil Mimari

Bartın ili imarlı yapılaşma sürecine ilk kez 1957 tarihli imar planı ile başlamış fakat bu imar planı ile mevcut kent dokusunun organik düzeninde yoğun bir biçimde bozulmaya neden olmuştur. 1980 tarihli nazım planı ile doğal sit alanları belirlenmiş, koruma amaçlı imar planı yapılarak özellikle kent merkezinde yapılaşmanın da durdurulmasıyla bu bozulmaların engellemesi amaçlanmıştır. Ancak, 1982 yılı onaylı Bartın kentsel sit alanı imar planına rağmen çeşitli dönemlerde çok sayıda plan revizyonu ve değişiklikleri yapılmıştır (Yılmaz v.d.,2011:6).

Günümüzde Bartın İli Merkez ilçe sınırları içinde 258 adet tescilli Ahşap ev bulunmaktadır. Bu evler Orta Mahalle, Kırtepe Mahallesi, Demirciler Mahallesi ve Kemerköprü Mahallesinde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca Amasra ilçesinde 13 adet tescilli ahşap ve taş yapı ile, Ulus ilçesinde ise 12 adet tescilli ahşap konut bulunmaktadır (Görmüş vd., 2016:59). Art Nouveau ve Barok sanatlarını yansıtan bu ahşap konutlar; genellikle iki katlı ve "Daraba" denilen ağaç çitlerle çevrili bahçe içindedir. Katlar ahşap-karkas olup, zemin katları taştır. "Gulluk" denilen giriş bölümü ile bahçelerdeki yürüme alanları kayrak taşlarla kaplıdır. Her bahçede taştan yapılmış bir kuyu bulunur. Geleneksel evler mümkün olduğunca çok pencerelidir. Bunlar, özgün giyotin pencereler olup, sadece merdiven ve cumbaları aydınlatanlar yuvarlak formudur. Pencereler arasında yer alan ve "Kuşluk" denilen silmeler tüm yapıyı kuşatmaktadır. Evlerin pencereleri, merdivenleri ve tavanları birer süsleme ögesidir. Bartın evlerinin en önemli bölümünü oluşturan iç mekânlardır. Evlere, iki kanatlı bir kapıdan, "Gulluk" bölümünden girilir. Bu bölüm, aynı zamanda üst katlara geçişi de sağlayan bir ara mekândır. Evler, bir sofa etrafında yer alan odalardan oluşur. Sofaya "Dışar", odalara ise "İçer" denilmektedir. Odalarda işlevsel özelliklere göre gömme olarak yapılmış "Yük Dolabı", "Hamam" ve "Ocak", Gulluk veya Mutfakta ise "Hergil Dolabı" bulunmaktadır (Bartın Belediyesi, 2010:21-22). Kırsal kesimde ise geleneksel mimari yapım sistemlerinden biri olan "karma

sistem”in her köyde olduğu gözlenebilmektedir. Ahşap yığma ve yığma kagir tekniği ile inşa edilen evlerin cephe süslemelerinde ve cephe kaplamalarında çeşitlilik görülmektedir. Özellikle de ateş tuğlası ile yapılan cephe bezemeleri kırsal mimari değerlerine örnek olarak gösterilebilir (Görmüş v.d, 2016:59).

Resim 10: Kırsal Mimari

Kaynak: <http://www.kdmp.gov.tr>

Resim 11: Geleneksel Ahşap Bartın Evleri

Kaynak: www.360sanalturbartin.com

Ancak son zamanlarda bölgede özellikle kırsal kesimlerde kentleşmenin de etkisiyle aile yapısında değişimler (geniş aile yapısından çekirdek ailede yapısına geçiş süreci) gerçekleşmesi, ailelerin tarım ve hayvancılık faaliyetlerini terk etmeye başlaması gibi çeşitli sosyo-kültürel dönüşümler yaşanmıştır. Ailelerin küçülmesi ve aile bireylerinin azalması göreceli olarak yeni inşa edilen evlerin küçülmesine ve evi oluşturan unsurların da azalmasına neden olmuştur. Ailelerin tarım ve hayvancılıktan uzaklaşması ise su değirmeni, fırın, ambar, samanlık gibi mimari yapıları büyük ölçüde kullanım dışı bırakmıştır. Ayrıca sayıları çok azalmış yapı ustaları da artık yaşamayan eski bir zanaatın son mirasçıları konumuna gelmiştir. Tüm bunların sonucunda; il genelinde yalnız halk mimarisi ürünlerinin değil bunun yanında bir toplumun kültürü ve bilgi ve beceresi de hızla yok olmaya yüz tutmaktadır (Davulcu, 2016:123-124).

2.2.3.2. Gastronomi

Bartın mutfağı ile ilgili olarak yapılan araştırmalarda tespit edilen 100'den fazla yemek çeşidi yöre mutfağının ne denli zengin olduğunu göstermektedir. Fakat kentleşme ile beraber beslenme kültürü de değişmiş ve geleneksel mutfak hemen hemen unutulmaya yüz tutmuştur.

Günümüzde hamur işi, sebze yemekler ve balık yöre mutfağının temel ürünleridir. Özellikle, kışlık-yazlık gibi ayrımlar ve çeşitler azalsa da geleneksel olarak yazdan hazırlanan kışlık erzaklarda; kavurma, sucuk, bulgur, domates ve fasulye kurusu, erişte, kuru yufka, keşkek, tarhana, pekmez, reçel, turşu, marmelat ve komposto ile sebze konserveleri önemli yer tutar (www.bartinkulturturizm.gov.tr). Bartın mutfağından bazı yöresel yemekler (T.C. Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011:8);

- Pumpum Çorbası,
- Bandırma,
- Pirinçli Manti,
- Çiğ Börek,
- Gartlaç,
- Kırtıl,
- Kabak Burması,
- Mancar Dolması,
- İncir Donduması,
- Gelinteli Tatlısı,
- Isbut,
- Delioğlan Sarığı,
- Halışga,
- Ballı Manda Yoğurdu,
- Çöven Ekmeği,
- Şapşap Köfte,
- Amasra Balığı ve Salatasıdır.

2.2.3.3. Festival ve Şenlikler

Bartın, halk kültürünün vazgeçilmez öğeleri açısından seçkin bir yere sahiptir. Yöre insanı, toplumsal değişimden etkilenmekle birlikte gelenek ve göreneklerini, halk oyunları ve müziğini, giyimini, el sanatlarını, mutfak kültürünü ve yöresel şiveyi günümüze taşımayı başarmıştır (Bartın Belediyesi. 2010:19).

Bartın'da düzenlenen yerel festival ve etkinlikler şunlardır (Görmüş vd., 2016:43; T.C. Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011:8):

- Mart
 - Bartın Tiyatro Festivali / Bartın Belediyesi Şehir Tiyatrosu
- Mayıs
 - Çilek Festivali / Bartın Belediyesi
- Temmuz
 - Amasra Temmuz Kültür ve Sanat Günleri Etkinlikleri / Amasra Belediyesi
 - Kurucaşile Ahşap Tekne ve Yat Festivali / Kurucaşile Belediyesi
 - Drahna Keşkek Festivali / Drahna Derneği
 - Ulus Doğa Festivali / Ulus Belediyesi
 - Akağaç Horon Festivali / Akağaç Köyü
- Ağustos
 - İnkumu Yaz Şenliği / Bartın Belediyesi
- Ekim-Aralık
 - Kitap Fuarı / Bartın Belediyesi
 - Bisiklet Festivali / Bartın Pedaldaşlar Bisiklet Kulübü
 - El Emeği Göz Nuru Hediye Eşya Fuarı / Bartın Belediyesi

2.2.3.4.El Sanatları ve Hediyelik Eşyalar

Günümüzde bölgede devam ettirilen belli başlı el sanatları (BAKKA, 2014:15, T.C. Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011:8);

- Tel kırma,
- Dokumacılık,
- Ağaç oymacılığı(çekicilik),
- Ahşap tekne ve yat yapımcılığı,
- Taş sac yapımıdır.

Bunun yanında; Bartın ve Amasra'da bulunan Galla(Kadınlar) Pazarı ve Amasra'da bulunan Çekiciler Çarşısı da bölgenin diğer kültürel değerleri arasında gösterilebilir (T.C. Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011:8).

2.2.4. Ekonomik Faaliyetler

Bartın'da ekonomik yapıyı oluşturan ana unsurlar; madencilik, sanayi, tarım, ticaret, turizm ve ormancılıktır (BAKKA, 2014:15).

a.) Madencilik

Bartın, Zonguldak'tan sonra bölgede taşkömürü çıkarılan ikinci ildir. Kömürün yanında endüstriyel hammadde açısından ildeki önemli madenler; kuvars kumu, kuvarsit, şiferton ve dolomittir (BAKKA, 2014:15).

b.) Tarım

Toplam arazisinin %29'u tarım arazisi olan Bartın'da iç ve dış ticaretin başlıca unsurlarını tarım ve sanayi ürünleri oluşturmaktadır. Üretimi yapılan belli başlı tarım ürünleri; buğday, arpa, mısır, yulaf, elma, armut, ayva, muşmula, kiraz, erik, ceviz, kestane, fındık, şeftali, kıvılcık, çilek, kivi, dut ile sanayi bitkilerinden; ayçiçeği, soğan, sarımsak, patates ile nohut, fasulye, bakla ve bezelye gibi baklagillerdir (BAKKA, 2014:16).

c.) Hayvancılık

Bölgede büyükbaş hayvan olarak 48630 adet sığır, 4116 adet de manda mevcuttur. Küçükbaş hayvancılık ise koyun ve kıl keçisinden ibarettir. TÜİK verilerine göre 2017 yılı bölgedeki küçükbaş sayısı 5834'tür. Bölgede yılda toplam 43148 ton süt üretimi yapılmaktadır (TÜİK, 2017).

d.) Balıkçılık

Bölgede su ürünlerinin %99'u denizlerden elde edilmektedir (<http://www.bakka.gov.tr>). Bölgede avlanan tatlı su balıkları ise; Yayın, Sazan, Kefal ve aynı zamanda yetiştiriciliği de yapılan Alabalık'tır. Su ürünleri avcılık ruhsatına sahip 1773 gerçek kişi ve 259 gemi vardır (TUİK, 2013).

e.) Arıcılık ve İpek Böcekçiliği

Arıcılık yapan 2118 işletme sayısı 2017 yılında 235,648 ton bal üretilmiştir. İpek böcekçiliği yapan 1 işletme ise 18 ton yaş koza üretmiştir (TÜİK, 2017).

f.) Sanayi

İstihdama göre sanayi sektörün dağılımında %37 ile tekstil ve konfeksiyon sanayi ilk sırada yer alırken %24'lük pay ile kimya, kömür ve plastik sanayi, %14'lük pay ile de taş ve toprağa dayalı sanayi onu takip etmektedir. Ayrıca bölge; düşük teknoloji, sermaye ve emek yoğun faaliyet gösteren işletmelerin yoğunlukta olduğu orman ürünleri sektörü ile de Türkiye'nin önemli ürün sağlayıcıları arasındadır. Tüm bölge ihracatlarının %20'lik bölümünü oluşturan bu sektör, ilin ihracatında %39'lük paya sahip giyim ve konfeksiyon sektörünün ardından ikinci sırada gelmektedir. Bunlar dışında bölgede makine ve gıda (konserve, süt ve süt ürünleri, helva, doğal kaynak suyu, defne yaprağı ve çam fıstığı) sektörlerinde faaliyet gösteren Bartın Ticaret ve Sanayi Odası'na kayıtlı işletme sayısı 2013 itibariyle toplam 1360'dır (BAKKA, 2014:16).

g.) Turizm

Bartın, turizm açısından da önemli değerlere sahiptir. Tarihi “Paphlagonia” bölgesindeki antik kentlerden Sesamos (Amasra), Kromna (Kurucaşile) ve Erythinoi (Çakraz) Bartın sınırları içinde yer alır. Bartın, kültür turizminin yanı sıra deniz turizmi açısından da gittikçe artan öneme sahip merkezlerdendir. Son yıllarda ilgi çeken İnkumu, Amasra ve Çakraz deniz turizmi alanında ilde bulunan önemli değerlerdir. Ayrıca, orman bakımından zengin olan ilin büyük bir kısmı, bölgenin en önemli doğal alanlarından biri olan Küre Dağları Milli Parkı sınırları içerisinde yer almaktadır. Kurucaşile İlçesi’nde ahşap tekne ve yat imalatı hem turizm hem de balıkçılık sektörüne katkı sağlamaktadır. Daha çok yük taşımacılığına hizmet veren Bartın Limanı ise son yıllarda kruvaziyer gemileri de ağırlamaktadır. Ayrıca Batı Karadeniz Turizm Gelişim Koridorunun orta ve en önemli noktasında Amasra Limanı’nda da kruvaziyer gemilerinin yaşayabileceği bir yolcu iskelesi ile teknelerin yaşayabileceği küçük tekne yaşama yerlerinin inşasını kapsayan “Amasra Limanı Yolcu İskelesi ve Küçük Tekne Yaşama Yerleri İnşaatı” 2013 yılında tamamlanmıştır (BAKKA, 2014:16).

2.2.5. Altyapı İmkanları

Bir bölgenin turizmde rekabet edebilirliği ve kalkınma seviyesinin tespiti için altyapı kalitesi önemli bir ölçüttür. Altyapının kalitesi, yerel nüfusun hayat kalitesini ortaya koymanın yanı sıra turizm gelişimi için de bir zorunluluktur. Alan; kullanma ve içme suyu, elektrik şebekesi, iletişim ağı, kanalizasyon sistemi gibi temel altyapı unsurlarını sağlamıyorsa turizm gelişimi asla başarılı olamayacaktır. Bununla beraber atıkların düzenli bir şekilde toplanması ve bertarafı, su ve toprak kirliliği etkisi bulunan atık su sistemleri gibi süreçler de yönetilirken bölgeye gelen ve potansiyel turist sayısı da göz önünde bulundurulmalıdır (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2013:20).

a.) İçme ve Kullanma Suyu

Bartın Belediyesince temin edilen içme ve kullanma suyunun yaklaşık % 50'si Ulupınar kaynağından % 37'si keson kuyulardan, % 10'u sondajlardan ve % 3'ü de Kavşak içme suyu membasından elde edilmektedir. İldeki 8 belediyenin tamamı içme ve kullanma suyu hizmeti sunmaktadır. Bu belediyelerden Bartın Belediyesi 64778, Kumluca Belde Belediyesi 2280, Hasankadı Belde Belediyesi 2024, Abdipaşa Belde Belediyesi 2600, Amasra İlçe Belediyesinin ise yaz ve kış nüfusu turizm nedeniyle değişkenlik göstermekte olup, kışın 6700 yaz döneminde 34000 nüfusa içme ve kullanma suyu hizmeti sağlanmaktadır. Yeraltı kaynaklarından gelen suyun 150.000 m³ kadarlık kısmı Kavşak içme suyunda elde edilip, 129.851 m³'ü sanayiye verilmektedir. Günlük 33.000 m³ kapasitesi olan 13 adet arıtma tesisi ile şebeke kullanma suyu, günlük kapasitesi 860 m³ olan 2 adet arıtma tesisinden ise içme suyu elde edilebilmektedir. İçme suyu temin edilen kaynak Kaman Köyü kavşak suyu membası ve sontajıdır ve yıllık kapasitesi 150.000 m³ olup, kullanma suyu elde edilen kaynak ise yıllık toplam verimi 15 milyon m³ olan Ulupınar Bahçecik membasıdır (T.C Bartın Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016:36-37-38).

b.) Kanalizasyon Sistemi

Bartın İli'nde 8 belediyeden tamamına ve il nüfusunun %98'lik kısmına kanalizasyon şebekesi hizmeti sağlanmaktadır. İl Merkez İlçe ve diğer ilçelerde kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu artarken, köylerde kanalizasyon altyapı sistemi ile ilgili sıkıntılar mevcuttur. Ayrıca ilde atık su arıtım tesisi bulunmamaktadır ve kırsal alanlarda lağım sularının arazide açılan çukurlara verilmesine karşın; çay etrafında toplu halde bulunan Hasankadı, Kumluca ve Kozcağız Beldeleri ve Bartın İli gibi yerleşim birimlerinde kanalizasyon suları hiçbir arıtma işlemine tabi tutulmadan doğrudan Bartın Çayı'na verilmektedir. Bunun neticesinde bakteriyolojik kontrol raporunda Bartın Çayı'ndaki Coli bakterileri miktarı oldukça yüksek saptanmıştır (T.C. Bartın Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016:33-117).

c.) Atık

İl sınırları içerisinde düzenli katı atık depolama tesisi bulunmamaktadır ve her yıl yaklaşık 85 bin ton evsel nitelikli katı atıklar Boğaz İnkumu Mevkii Tepesinde bulunan vahşi depolama alanında depolanmaktadır. İlde bulunan 194 firmanın Tehlikeli Atık Beyan Sistemine kaydı bulunmakta olup, oluşan tehlikeli atıklarını lisanslı tehlikeli atık taşıma araçları ile Tehlikeli Atık Geri Kazanım ve Bertaraf Tesislerine göndermektedirler. İlde demir çelik endüstrisinde faaliyet gösteren 1 firmanın da yıllık 2 bin ton olan cüruf atıklarının ise tehlikesiz olarak belirlenen bölümü yurtdışına gönderilmektedir. Ömrünü tamamlamış lastikler ise Lastik Sanayicileri Derneği(LASDER) tarafından belirlenene firmalar tarafından toplanıp, geri dönüş tesislerinde veya çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılmaktadır. 2015 yılında 42.854 kg atık yağ, 9,250 kg bitkisel atık yağ toplanmıştır. İlde lisanslı bitkisel atık yağ geri kazanım tesisi bulunmaktadır. İlde bulunan Çevre İzin ve Lisans Belgeli Toplama Ayırma Tesisi tarafından 2015 yılında toplanan ambalaj atığı miktarı ise 490.851 kg'dır (TC. Bartın Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 59-127-128-129-130).

d.) Diğer

Bartın Merkez, Amasra, İnkumu ve Çakraz gibi turizm ve rekreasyon potansiyeli olan alanlarda özellikle ziyaretçilerin yoğun olduğu dönemlerde otopark sorunu yaşanmaktadır (TC. Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011-57).

2.2.6. Üstyapı İmkanları

Bölgedeki konaklama ve yiyecek içecek tesisleri ile bölgede rekreasyon faaliyetleri sunan işletmeler aşağıda başlıklar altında açıklanmıştır.

2.2.6.1.Konaklama Tesisleri

Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün verilerine göre, Bartın il merkezi ve ilçelerinde toplam 323 konaklama tesisi bulunmaktadır.

Bunlar (<http://www.bartinkulturturizm.gov.tr>);

- Yıldızlı Otel 1 adet
- Yıldızlı Otel 3 adet
- 2 Yıldızlı Otel 3 adet
- Belediye Belgeli Otel 47 adet
- Kamping 6 adet
- Özel Tesis(Konak) 1 adet
- Motel 3 adet
- Kamu misafirhanesi 9 adet
- Pansiyon(Belediye Belgeli) 250 adettir.

Pansiyonlar başta olmak üzere bu tesislerin çok büyük bir Amasra ilçesinde yer almaktadır. Amasra; ilin en fazla ziyaretçi ve turist çeken bölgesi konumunda olması bu arzın ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Ayrıca 1940'lı ve 1950'li yıllarda ulaşımın günümüzdeki kadar gelişmiş olmamasının da etkisiyle İstanbul ve Ankara'da yaşayan sanatçı, yazar, politikacı gibi kesimler, daha sonraları da turistler şu an Ege ve Akdeniz'deki popüler destinasyonlar yerine Amasra'yı tercih etmekteydiler. Bölgedeki otellerin sayısının yeterli olmamasından dolayı bölgeye gelen tüm bu misafirler yöre halkının evlerinde konuk olmaktaydılar ve bunun sonucunda Türkiye'de "Ev Pansiyonculuk Modeli" Amasra'da başlamıştır (Aktaran:Akyol, 2012:80-81).

2.2.6.2.Yiyecek İçecek Tesisleri

Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verilerine göre Bartın ilinde 5.420 kişi kapasitesi olan 44 adet yiyecek içecek ve eğlence mekanı bulunmaktadır. Birkaç tesis dışında yöresel yemek veren tesis sayısı oldukça azdır. Ulus ve Kurucuşile ilçelerinde turistlere yönelik hizmet veren tesis sayısının yok denilecek kadar az olmasına karşın Amasra'da çok sayıda kaliteli balık restoranı bulunmaktadır. Ayrıca fiziki ve servis kalitelerine göre Amasra'daki restoranlar ilin geri kalan yerlerine göre üstün konumdadır (T.C Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011:21-22).

2.2.6.3.Tur Düzenleyen Yerel Acentalar

Bartın il merkezinde 6 tane A grubu seyahat acentası bulunmaktadır (www.tursab.org.tr). Bu 6 seyahat acentasından 5'inin kurumsal internet sitesinden sağladıkları hizmetler hakkında bilgi edinilebilmektedir. 3 firma Hac ve Umre ziyareti odaklı çalışmaktadır, diğer firmalardan biri Hac ve Umre ziyaretleri düzenleme hizmetinin yanında çok sayıda kültür, eğlence-dinlence, eğitim amaçlı yurtiçi ve yurtdışı paket tur hizmeti vermekte, bir diğer firma ise taşımacılık ve özel gruplara yönelik organizasyonlar düzenlemenin yanında çeşitli paket tur hizmeti sağlamaktadır.

Ayrıca Küre Dağları Milli Parkı'nda düzenlenen turlar için milli parkın Bartın alanında yetkili 27 alan kılavuzu bulunmaktadır (<http://www.kdmp.gov.tr>).

2.2.6.4. Rekreasyon Faaliyetleri Sunan İşletmeler

İlde ekoturizm kapsamında değerlendirilebilecek rekreasyon faaliyeti sunan işletme ve kuruluşlar oldukça sınırlıdır. İlde gerçekleştirilen bazı rekreasyon faaliyetlerine şunlar örnek gösterilebilir:

Bartın Çayı'nda ve Amasra'da turistler ve ziyaretçiler için tekne turları düzenlenmektedir. Amasra'da gerçekleşen turlar kıyı şeridi ve Tavşan Adası'nın çevresini kapsamaktadır.

Bartın Pedaldaşlar Bisiklet Kulübü belirli tarihlerde çeşitli gruplar farklı rotalarda bisiklet turları, yarışmalar ve etkinlikler düzenlemektedirler. Hatta ilde gerçekleşen Bisiklet Festivali'ni düzenleyen kurumdur ve Bartın'da rekreasyon faaliyeti sunan en etkin kuruluşlardandır.

Amasra'da bulunan yelken kulübü, bölgede organizasyonlar düzenleyip 6-15 yaşlarındaki çocuklar için yelken kursu veren ve ziyaretçilerin sörf, yelkenli ve kano kiralayabileceği bir kuruluştur (www.amasra.com.tr).

Ayrıca Küre Dağları Milli Parkı'nda Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü'nce belirlenecek programlar dâhilinde planda belirlenen güzergâhlarda,

Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü'ne kayıtlı “Alan Kılavuzları” ile birlikte turlar düzenlenebilmektedir (<http://www.kdmp.gov.tr>).

2.2.7. Alana Yakın Sağlık Kuruluşları

Bartın genelinde Sağlık Bakanlığı'na bağlı 1323 sağlık personeli bulunmaktadır. Bartın Devlet Hastanesi 7 blok halinde 439 yatak kapasitesine sahiptir ve 705 sağlık personeli ile hizmet vermektedir. Bartın Devlet Hastanesi Bartın Merkez İlçe dışında Amasra ve Ulus'ta entegre binalara sahiptir. 63 aile hekimine sahip 35 aile sağlığı merkezi bulunmaktadır. Bartın İl Merkezi'nde 8, Kozcağız'da 1, Ulus'ta 1, Abdipaşa'da 1, Amasra'da 1, Kurucaşile'de 1, olmak üzere; 13 Acil Yardım ve Sağlık Hizmetleri İstasyonu bulunmaktadır. Ayrıca Bartın Merkez ilçede 132 sağlık personeliyle 2 adet özel tıp merkezi hizmet vermektedir (T.C Sağlık Bakanlığı Bartın İl Sağlık Müdürlüğü, 2016).

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama tekniği ve araştırma ile ilgili ön uygulama hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Çalışmanın ilk aşamasında ekoturizm kavramı ile ilgili literatür taraması yapılmış, ulusal ve uluslararası çalışmalar incelenmiş, Bartın ilinin mevcut durumunun ve ekoturizm potansiyelinin saptanması amacıyla 5 temel ve 16 alt ölçüt belirlenmiş ve açıklanmıştır. İkinci aşamada ise ikincil verilerden oluşturulmuş görüşme soruları ile araştırma gerçekleştirilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Ekoturizm; doğa temelli, sürdürülebilirlik ilkelerine dayanan, yerel halkın refahını gözeten, kendine özgü bir yapısı olan, yönetim, pazarlama ve promosyon gibi faaliyetlere sahip olması gereken kompleks bir endüstridir (Erdoğan, 2003:109). Ekoturizm; uygulaması sırasında ekonomik büyümenin sürdürülebilir olması bakımından ve doğal kaynakların korunmasının sağlanması için tüm paydaşların bu kompleks yapıyı özümsemesi ve koordineli bir şekilde çalışmalarını gerekmektedir.

2002 yılı Dünya Ekoturizm Zirvesi'nin sonucunda Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ve Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) öncülüğünde yayınlanan Quebec Deklarasyonu'nda enstitülere ve araştırmacılara; kamu kurumları ve özel kuruluşlarla koordineli bir şekilde çalışıp onların ekoturizmin geliştirilme ve yönetiminde karar verme süreçlerini desteklemek üzere faydalanabileceği verilerin ve bilgilerin üretilmesini önermiştir (World Ecotourism Summit, 2002:71).

Ülkemizin 2023 yılı ekoturizm hedefleri kapsamında; "Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Bolu, Zonguldak, Bartın, Kastamonu ve Sinop illerini kapsayan bölge, Antalya'nın iç kesimlere doğru doğusu, Torosların eteklerinde Antalya ve Mersin'in

birleştigi alanlar ve GAP Koridoru ile Kış Koridorunu birleştiren GAP Ekoturizm Koridoru biyolojik çeşitlilik açısından ve ekoturizm potansiyeli açısından Türkiye Turizm Stratejisinde öncelikle ekoturizmin geliştirileceği bölgeler olarak belirlenmiştir" (Türkiye Turizm Stratejisi 2023, 2007:34). Bartın ili sahip olduğu kültürel değerleri ve doğal güzellikleri ile ekoturizm potansiyeline sahip ve üzerinde çalışılmaya değer bir bölgedir. Araştırmanın amacı; turizm için kaynak olan doğal ve kültürel değerlerin korunup sürekliliğinin sağlanması ile bölgenin ve yöre halkının kalkınması bakımından bölgenin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi ve ekoturizm planlamasında karar vericiler için kaynak olabilecek veriler elde etmektir.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Bartın ilinde faaliyet gösteren restoran ve otel yöneticileri oluşturmaktadır. Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden 2018 Nisan itibari ile alınan verilere göre, Bartın il merkezi ve ilçelerinde 7'si Turizm İşletme Belgeli, 47'si de Belediye Belgeli olmak üzere toplam 54 adet otel işletmesi ve 44 adet yiyecek içecek tesisi bulunmaktadır. Turizm İşletme Belgeli 7 otelden 5 otel yöneticisi ile görüşme sağlanmış, 2 otel yöneticisinin yoğun olmalarından dolayı görüşme sağlanamamıştır. Kapasite ve nicelik bakımından nispeten yüksek 10 yiyecek içecek işletmesi ve 5 Belediye Belgeli otel yöneticileri ile görüşme sağlanmıştır. Ayrıca yerel halktan 200 kişiye anket uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Çalışma alanına ilişkin veriler; bölge ile ilgi yapılmış önceki proje ve çalışmalardan, haritalar ve uydu görüntülerinden, resmi internet siteleri ve milli park bilgilendirme merkezi kaynaklarından faydalanılmıştır. Farklı zamanlarda bölgeye yapılan seyahatlerde fotoğraflar çekilmiş, uygun görülenler çalışmada kullanılmıştır.

Ayrıca çalışmanın amacına uygun olarak bölgenin mevcut durumunun anlaşılması, bölge için bir takım önerilerde bulunmak üzere konaklama ve yiyecek içecek işletmeleri ile gerçekleştirilmiş olan yüz yüze görüşmeler ile yerel halktan 200 kişiye uygulanan anket çalışmalarından edinilen bilgilerden faydalanılmıştır. Drumm ve Moore(2005)'a göre; bölgeyi tanıyan kişiler ile yapılan görüşmeler çalışma

alanını hakkında fikir edinebilmek için gereklidir. Örneğin turizm işletmelerinin bakış açısı, bölgedeki turizm zorlukları ve fırsatları hakkında bilgi almak adına oldukça önemlidir. Bunun yanında turizm işletmecileri bölgedeki turist talep ve beklentilerini en iyi bilen aktörlerdendir (Drumm ve Moore, 2005:77).

3.4. Araştırmanın Varsayımları

- Bartın ilinin ekoturizm potansiyelinin var olduğu ve birçok ekoturizm etkinliğinin burada uygulanabileceği varsayılmıştır.
- Görüşme yapılan turizm işletme idarecilerinin bölgede hakkında ve bölgede uygulanabilecek ekoturizm etkinlikleri hakkında yetkin oldukları varsayılmıştır.

3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma, zaman ve maliyet kısıtlılığı sebebiyle sadece Bartın ilini kapsamaktadır. Çalışma kapsamında yapılan görüşmeler bölgedeki bazı restoran ve konaklama tesisi yöneticileri ile ve uygulanan anket çalışmaları 200 kişi ile sınırlıdır.

3.6. Verilerin Toplanması

Çeşitli zamanlarda(Aralık 2017, Ocak 2018, Şubat 2018, Mart 2018, Nisan 2018, Mayıs 2018) bölgeye ziyaretler düzenlenmiş; ekoturizm için kaynak oluşturabilecek kıyı şeridi, mağara, kanyon, kayalıklar gibi jeolojik oluşumlar, yaylalar, milli park gibi doğal alanlara, kale, bedesten, müze, han, hamam, konak gibi tarihi alanlar gezilmiştir. Ayrıca Amasra ilçesinde bulunan ve ağaç oymacılığı el sanatlarının sergilendiği çekiciler çarşısı, yine Amasra ve Merkez ilçelerde bulunan ve yöresel ürünlerin satıldığı Galla(Kadınlar) Pazarı gibi kültürel alanlar ziyaret edilmiştir. Tüm bu süreçler içerisinde çeşitli notlar alınıp, fotoğraflar çekilmiş ve yöre halkı ile yapılan sohbetlerle bölge hakkında bilgiler edinilmiştir. Turizm işletmelerinin ekoturizm algısının belirlenmesi, bölgede gerçekleşen turizm faaliyetlerinin yerel halkı destekleme düzeyinin ölçülmesi ve bölge ile ilgili bilgilerin elde edilmesi amaçlarıyla 10 otel ve 10 restoran olmak üzere toplam 20 işletme yöneticisi ile

görüşme yapılmış ve Bartın ve ilçelerinde yerel halktan 200 kişiye anket çalışması uygulanmıştır.

3.7. Verilerin Analizi

Görüşmelerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesini ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz biçimidir. Bu analiz türünde araştırmacı tarafından görüşülen bireylerin görüşlerinin çarpıcı bir biçimde yansıtılabilmesi amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların özetlenmesi, yorumlanması ve okuyucuya aktarılmasıdır (Aktaran: Özdemir, 2010:336). Ayrıca çalışma kapsamında yürütülen anket çalışmalarının analizinde SPSS 17.0 paket programından yararlanılmıştır.

3.8. Verilerin Geçerlilik ve Güvenirliği

Araştırmada kullanılan görüşme soruları Bartın ilinin ekoturizm potansiyelinin ve bölgede uygulanabilecek ekoturizm etkinliklerinin belirlenmesi, bölgedeki turizm işletmelerinin ekoturizm algısı ve bölge hakkında bilgilerinin, bölgede gerçekleşen turizm faaliyetlerinin süresi ve yerel ekonomiyi destekleme düzeyinin ölçülmesi amacıyla daha önceki benzer çalışmalarda kullanılan geçerliliği test edilmiş sorulardan yararlanarak oluşturulmuştur. Anket oluşturulurken A. Kılıç Benzer(2006)'in "Bolu-Göynük ve Yakın Çevresi Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında ve Emrah Yalçınalp(2005)'in "Trabzon'da Bazı Turizm Merkezleri Ölçeğinde Yayla Turizminin Ekoturizm Kapsamında Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında yerel halka uyguladıkları anket formlarından faydalanılmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümü Bartın ilinde yer alan otellerin ve restoranların yetkilileri ile yerel halkın konu ile ilgili görüş ve değerlendirmelerini içermektedir.

4.1. Turizm İşletme Yöneticilerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Turizm işletme yetkililerinin konu ile ilgili görüşleri bu başlık altında değerlendirilmiştir.

4.1.1 Yöneticilerinin Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin işletmedeki pozisyonlarına ilişkin bulgular aşağıda Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların İşletmedeki Pozisyonları

Mesleki Unvan	Frekans
İşletme Sahibi	6
İşletme Müdürü	4
İşletme Müdür Yardımcısı	1
Departman Yöneticisi	9

Tablo 6 incelendiği zaman araştırmaya çoğunlukla departman yöneticilerinin katıldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulgular aşağıda Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Turizm İşletme Yetkililerinin Demografik Özellikleri

Değişkenler	Özellikler	Frekans	Yüzdeler (%)
Cinsiyet Dağılımı	Bay	19	95
	Bayan	1	5
Toplam		20	100
Yaş Grubu Dağılımı	20-29	3	15
	30-39	5	25
	40-49	4	20
	50-59	4	20
	60+	4	20
Toplam		20	100
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	1	5
	Ortaöğretim	9	45
	Ön lisans	2	10
	Lisans	8	40
		20	100
Bölge ile Bağı	Yerli	3	15
	Farklı Bölgeden	17	85
Toplam		20	100

Tablo 7’deki demografik özelliklerle ilgili bulgular incelendiğinde; cinsiyet dağılımlarının çoğunun (%95) bay olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş grupları ile ilgili bulgular incelendiğinde büyük çoğunluğunun (%25) 30-39 yaş grubu içinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim düzeyleri ile ilgili bulgular incelendiğinde büyük çoğunluğunun (%45) ortaöğretim ve (%40) lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların bölge ile olan bağı ile ilgili bulgular incelendiğinde büyük çoğunluğunun (%85) yerli olduğu görülmektedir.

4.1.2. İşletmeler ile İlgili Bulgular

Çalışmaya katılan işletmeler ile ilgili bulgular aşağıda Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: İşletmeler ile İlgili Bilgiler

Değişkenler	Özellikler	Frekans	Yüzdelerik(%)
İşletme Türü	Otel	10	50
	Restoran	10	50
Toplam		20	100
Bulunduğu İlçe	Merkez	9	45
	Amasra	10	50
	Ulus	1	5
Toplam		20	100

Tablo 8’de çalışmaya katılan turizm işletmelerinin türü ile ilgili bulgular incelendiğinde araştırmaya katılan işletmeler %50’lik kısmı otel ve %50’lik kısmı restorandır. Çalışmaya katılan işletmelerin çoğunlukla (%50) Amasra ilçesinde bulunduğu görülmektedir.

Aşağıda Tablo 9’da turizm işletmelerinin hammadde ve malzemeleri nereden tedarik ettikleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 9: Araştırmaya Katılan Turizm İşletmelerinin Hammadde ve Malzemeleri Nereden Tedarik Ettiklerine Dair Bulgular

Hammadde ve Malzemeleri Tedarik Edildikleri Yerler	Frekans	Yüzdelerik(%)
Tamamı Bölgeden ve Yerel Halktan	10	50
Büyük Bir Bölümü Bölgeden ve Yerel Halktan	10	50

Araştırmaya katılan turizm işletmelerinin %50'lik kısmı hammadde ve malzemelerin tamamını bölgeden ve yerel halktan tedarik ederken, %50'lik diğer kısmı ise büyük bir bölümünü bölgeden ve yerel halktan tedarik etmektedir.

Aşağıda Tablo 10'da turizm işletmelerinin hizmet veya mal satışı veya tanıtımı yaptıkları platformlar ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 10: Araştırmaya Katılan Turizm İşletmelerinin Hizmet veya Mal Satışı veya Tanıtımı Yaptıkları Platformlara Dair Bulgular

Hizmet veya Mal Satışı veya Tanıtımı Yaptıkları Platformlar	Frekans	Yüzdellik(%)
İnternet / Sosyal Medya	20	100
Broşür	15	75
Ağızdan Ağıza Satış	9	45
Fuar	5	25
Gazete	3	15
Reklam Panoları(Billboard)	2	10
Televizyon	1	5
Radyo	1	5
Sponsorluklar	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletmelerinin hizmet veya mal satışı veya tanıtımını yaptıkları platformlar; internet/sosyal medya(%100), broşür(%75), ağızdan ağıza satış(%45), fuar(%25), gazete(%15), reklam panoları(%10), televizyon(%5), radyo(%5), sponsorluklar(%5)'dir. Büyük küçük bütün işletmelerin internet ve sosyal medyayı kullanması oldukça ilgi çekici bir veri olarak göze çarpmaktadır.

4.1.3. Turizm İşletmelerinin Ekoturizm Kavramı Algıları İle İlgili Bulgular

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin ekoturizm kavramını duyma durumları ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Ekoturizm Kavramını Duyma Durumlarına Dair Bulgular

Ekoturizm Kavramını Duyma	Frekans	Yüzdelerik(%)
Evet	12	60
Hayır	8	40
Toplam	20	100

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin %60’ının ekoturizm kavramını duydukları tespit edilmiştir. Yetkililerin %40’ının ekoturizm kavramını bilmiyor olması oldukça dikkat çekicidir.

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin ekoturizm tür ve etkinlikleri algı durumları ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Ekoturizm Tür ve Etkinlikleri Algı Durumları

Ekoturizm Türü ve Etkinlikleri	Frekans	Yüzdellik(%)
Bisiklet Turizmi	14	70
Av Turizmi ve Sportif Olta Balıkçılığı	13	65
Dağ Yürüyüşü(Trekking)	13	65
Mağara Turizmi	13	65
Kamp ve Karavan Turizmi	10	50
Milli Park Ziyaretleri	10	50
Yayla Turizmi	8	40
Atlı Doğa Yürüyüşü	6	30
Kuş Gözlemciliği(Ornitoloji)	5	25
Çiftlik Turizmi	3	15
Dağcılık	1	5
Yön Bulma(Orientiring)	1	5
Doğa Fotoğrafçılığı	1	5
Akarsu Turizmi	1	5
Yamaç Paraşütü	1	5
ATV, Off-Road	1	5
Kıyı Turizmi	1	5
Fikrim Yok	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin ekoturizm tür ve etkinlikleri için; bisiklet turizmi(%70), av turizmi ve sportif olta balıkçılığı(%65), dağ yürüyüşü(%65), mağara turizmi(%65), kamp ve karavan turizmi(%50), milli park ziyaretleri(%50), yayla turizmi(%40), atlı doğa yürüyüşü(%30), kuş gözlemciliği(%25), çiftlik turizmi(%15), dağcılık(%5), yön bulma(%5), doğa

fotoğrafçılığı(%5), akarsu turizmi(%5), yamaç paraşütü(%5), ATV, Off-Road(%5), kıyı turizmi(%5) olup, %5'lik kısım fikrim yok şeklinde bildirmiştir. Dağcılık, yön bulma, doğa fotoğrafçılığı, akarsu turizm gibi ekoturizm çeşitlerinin sadece birer kişi tarafından biliniyor olması da dikkat çekicidir.

4.1.4. Turizm İşletme Yöneticilerinin Bartın İlinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirmesi ile İlgili Bulgular

Aşağıda Tablo 13'te turizm işletme yetkililerinin bölgede ekoturizm ile ilgili yürütülen çalışmalardan haberdar olma durumları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 13: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgede Ekoturizm ile İlgili Yürütülen Çalışmalardan Haberdar Olma Durumlarına Dair Bulgular

Bölgede Ekoturizm ile İlgili Yürütülen Çalışmalardan Haberdar Olma	Frekans	Yüzdellik(%)
Fikrim Yok	11	55
Güzelcehisar Lav Sütunları ile İlgili Çalışmalar	7	35
Bölgede Gerçekleşen Konser ve Festivaller	3	15
Pedalaşlar Derneği'nin Bisiklet Etkinlikleri	3	15
BAKKA Tarafından Yürütülen Çalışmalar	1	5
Küre Dağları Milli Parkı ile İlgili Çalışmalar	1	5
Bazı Mağaraların Turizme Kazandırılması	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin %55'inin bölgede ekoturizm ile ilgili yürütülen çalışmalar hakkında fikirlerinin olmadığı; %35'i Güzelcehisar Lav Sütunları ile ilgili çalışmalar, %15'i bölgede gerçekleşen konser ve festivaller, %15'i Pedalaşlar Derneği'nin Bisiklet Etkinlikleri, %5'i BAKKA tarafından yürütülen çalışmalar, %5'i Küre Dağları Milli Parkı ile ilgili çalışmalar, %5'i bazı mağaraların turizme kazandırılması olarak yanıt vermişlerdir.

Aşağıda Tablo 14’de turizm işletme yetkililerinin bölgede turizmin gelişmişlik algı durumu ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 14: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgede Turizmin Gelişmişlik Algı Durumlarına Dair Bulgular

Bölgede Turizmin Gelişmişlik Algısı	Frekans	Yüzdellik(%)
Evet	1	5
Hayır	19	95
Toplam	20	100

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin %95’inin bölgede turizmi gelişmemiş olarak algıladığı tespit edilmiştir.

Aşağıda Tablo 15’te turizm işletme yetkilileri perspektifinden ekoturizm potansiyeli bakımından Bartın ilinin güçlü yönleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 15: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkilileri Perspektifinden Ekoturizm Potansiyeli Bakımından Bartın İlinin Güçlü Yönleri

Güçlü Yönler	Frekans	Yüzdellik(%)
Doğal Değerlerin Varlığı	17	85
Tarihi Değerlerin Varlığı	6	30
Küre Dağları Milli Parkı’nın Bulunması	5	25
Amasra’nın varlığı	5	25
Konumu ve Ulaşım Olanakları	4	20
Kültürel Değerlerin Varlığı	1	5
İklimin Elverişli Olması	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkilileri perspektifinden Bartın ilinin güçlü yönleri; doğal değerlerin varlığı(%85), tarihi değerlerin varlığı(%30), Küre Dağları Milli Parkı'nın bulunması(%25), Amasra'nın varlığı(%25), konumu ve ulaşım olanakları(%20), kültürel değerlerin varlığı(%5), iklimin elverişli olması(%5)'dir. İşletme yetkililerinin Bartın ilinin doğal varlıklarını oldukça önemli bir potansiyel olarak gördüğü anlaşılmaktadır.

Aşağıda Tablo 16'da turizm işletme yetkilileri perspektifinden ekoturizm potansiyeli bakımından Bartın ilinin zayıf yönleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 16: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkilileri Perspektifinden Ekoturizm Potansiyeli Bakımından Bartın İlinin Zayıf Yönleri

Zayıf Yönler	Frekans	Yüzdelerik(%)
Reklam ve Tanıtım Eksikliği	5	25
Altyapı ve Üstyapı Eksiklikleri	5	25
Yönetimsel Eksiklikler ve Sorunlar	4	20
Sezonun Kısa Olması	3	15
Kalifiyeli Personel Eksikliği	2	10
Yatırım Yetersizliği	2	10
Çevre Kirliliği	1	5
Yerel Halkın Bilinçsiz Olması	1	5
Koruma-Kullanma Dengesinin Gözetilmemesi	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkilileri perspektifinden Bartın ilinin zayıf yönleri; reklam ve tanıtım eksiklikleri(%25), altyapı ve üstyapı eksiklikleri(%25), yönetimsel eksiklikler ve sorunlar(%20), sezonun kısa olması(%15), kalifiyeli personel eksikliği(%10), yatırım yeterliliği(%10), çevre kirliliği(%5), yerel halkın bilinçsiz olması(%5), koruma-kullanma dengesinin gözetilmemesi(%5)'dir.

Aşağıda Tablo 17’de turizm işletme yetkilileri perspektifinden ekoturizm potansiyeli bakımından Bartın ilinin fırsatları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 17: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkilileri Perspektifinden Ekoturizm Potansiyeli Bakımından Bartın İlinin Fırsatları

Fırsatları	Frekans	Yüzelik(%)
Konumu	6	30
Tanıtım, Festival ve Etkinlikler	4	20
Bozulmamış Doğal Alanlarının Bulunması	3	15
Bartın Üniversitesinin Bölgeye Etkileri	2	10
İşletmelerin Nicelik ve Niteliklerinin Artması	2	10
İnsanların Turizm Tercihlerinin Değişmesi	1	5
İnsanların Çevre Bilincinin Artması	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkilileri perspektifinden Bartın ilinin fırsatları; konumu(%30), tanıtım, festival ve etkinlikler(%20), bozulmamış doğal alanların bulunması(%15), Bartın Üniversitesi’nin bölgeye etkileri(%10), işletmelerin nicelik ve niteliklerinin artması(%10), insanların turizm tercihlerinin değişmesi(%5), insanların çevre bilincinin artması(%5)’dir.

Aşağıda Tablo 18’de turizm işletme yetkilileri perspektifinden ekoturizm potansiyeli bakımından Bartın ilinin tehditleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 18: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkilileri Perspektifinden Ekoturizm Potansiyeli Bakımından Bartın İlinin Tehditleri

Tehditleri	Frekans	Yüzelik(%)
Bölgeye Termik Santral Kurulma İhtimali	14	70
Yanlış Yapılaşma, Turizm Faaliyetleri	3	15
Kurumlar arası İletişimsizlik ve Uyumsuzluk	2	10
Reklam ve Tanıtım Eksikliği	1	5
Yerel Halkın Turizm Konusunda Eğitimsiz Olması	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkilileri perspektifinden Bartın ilinin tehditleri; bölgeye termik santrali kurulma ihtimali(%70), yanlış yapılaşma ve turizm faaliyetleri(%15), kurumlar arası iletişimsizlik ve uyumsuzluk(%10), reklam ve tanıtım eksiklikleri(%5), yerel halkın turizm konusunda eğitimsiz olması(%5)’dir. İşletme yetkililerinin, bölgeye termik santral kurulma ihtimalinden oldukça endişelendiği anlaşılmaktadır.

Aşağıda Tablo 19’da turizm işletme yetkililerinin bölgenin folklorik ve kültürel değer algıları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 19: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgenin Folklorik ve Kültürel Değer Algıları ile İlgili Bulgular

Bölgenin Folklorik ve Kültürel Değerleri	Frekans	Yüzdellik(%)
Tel Kırma	17	85
Gastronomi(Manda Yoğurdu, Balık, Amasra Salatası, Çilek, Yöresel Mutfak)	16	80
Ahşap Oymacılığı	12	60
Halk Oyunu(Dıv Dıv)	8	40
Çilek	5	25
Galla(Kadınlar) Pazarı	4	20
Ahşap Tekne Yapımı	1	5
Kavşak Suyu	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin bölgenin folklorik ve kültürel değer algıları; tel kırma(%85), Gastronomi(%80), ahşap oymacılığı(%60), halk oyunu(%40), çilek(%25), galla pazarı(%20), ahşap tekne yapımı(%5), kavşak suyu(%5)’dir. Turizm işletme yetkilileri bölgenin folklorik ve kültürel değerleri olarak geleneksel el sanatlarımızdan tel kırma, bölgenin gastronomi değerleri ile ahşap oymacılığını cevaplarını daha çok tercih ettikleri görülmektedir.

Aşağıda Tablo 20’de turizm işletme yetkililerinin bölgenin doğal değer algıları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 20: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgenin Doğal Değer Algıları ile İlgili Bulgular

Bölgenin Doğal Değerleri	Frekans	Yüzde(%)
Plaj ve Denizi(İnkumu, Kızılkum, Mugada, Güzelcehisar)	16	80
Güzelcehisar Lav Sütunları	10	50
Şelale ve Kanyonları	9	45
Küre Dağları Milli Parkı	8	40
Orman ve Bitki Örtüsü	7	35
Mağaraları	7	35
Bartın Irmağı	6	30
Yaylaları	4	20
Tavşan Adası	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin bölgenin doğal değer algıları; plaj ve denizi(%80), Güzelcehisar Lav Sütunları(%50), şelale ve kanyonları(%45), Küre Dağları Milli Parkı(%40), orman ve bitki örtüsü(%35), mağaraları(%35), Bartın Irmağı(%30), yaylaları(%20), Tavşan Adası(%5)’tir.

Turizm işletme yetkilileri bölgenin doğal değeri olarak büyük oranda plaj ve denizi(%80) ve daha sonrasında Güzelcehisar Lav Sütunları(%50), şelale ve kanyonları(%45) algıladığı görülmektedir.

Aşağıda Tablo 21’de turizm işletme yetkililerinin bölgenin tarihi değer algıları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 21: Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Yetkililerinin Bölgenin Tarihi Değer Algıları ile İlgili Bulgular

Bölgenin Tarihi Değerleri	Frekans	Yüzde(%)
Amasra Kalesi ve Tarihi Kalıntıları	18	90
Ahşap Bartın Evleri	12	60
Müzeleri	8	40
Tarihi Hamamı	6	30
Taşhan	4	20
Fatih Cami	2	10
Kemere Köprüsü	2	10
Kuş Kayası Yol Anıtı	2	10
Bedesten	1	5
Tarihi Çeşme ve Şadırvanları	1	5

Araştırmaya katılan turizm işletme yetkililerinin bölgenin tarihi değer algıları; Amasra Kalesi ve tarihi kalıntıları(%90), Ahşap Bartın Evleri(%60), müzeleri(%40), tarihi hamam(%30), Taşhan(%20), Fatih Cami(%10), Kemere Köprüsü(%10), Kuş Kayası Yol Anıtı(%10), bedesten(%5), tarihi çeşme ve şadırvanları(%5)’tir.

Turizm işletme yetkilileri bölgenin tarihi değerleri olarak çok büyük oranda Amasra kalesi ve tarihi kalıntıları(%90) daha sonrasında Ahşap Bartın Evleri(%60) ve müzeleri(%40) olarak algılamaktadırlar.

4.2. Yerel Halkın Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Araştırmanın ilk bölümünde Bartın İlindeki turizm işletmelerinin yetkililerinin ekoturizm konusundaki bilgileri, düşünceleri ve algıları anlaşılmasına çalışılmıştı. Araştırmanın bu ikinci bölümünde ise; yerel halkın konu ile ilgili görüşlerini anlamaya yönelik 200 adet anket çalışması yapılmıştır.

4.2.1. Yerel Halkın Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan yerel halkın sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulgular aşağıda Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22: Yerel Halkın Demografik Özellikleri

Değişkenler	Özellikler	Frekans	Yüzdeler (%)
Cinsiyet Dağılımı	Bay	135	67,5
	Bayan	65	32,5
Toplam		200	100
Yaş Grubu Dağılımı	19 ve altı	12	6
	20-29	67	33,5
	30-39	46	23
	40-49	44	22
	50-59	24	12
	60+	7	3,5
Toplam		200	100
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	37	18,5
	Ortaöğretim	76	38
	Ön lisans	36	18
	Lisans	48	24
Toplam		200	100
Meslek	İşletmeci	45	22,5
	Memur	25	12,5
	Serbest Meslek	14	7
	İşçi	7	3,5
	Öğrenci	32	16
	Ev Hanımı	10	5
	Emekli	12	6
	Diğer	55	27,5
Toplam		200	100

Tablo 22'deki demografik özelliklerle ilgili bulgular incelendiğinde; cinsiyet dağılımlarının çoğunun (%67,5) bay olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş grupları ile ilgili bulgular incelendiğinde büyük çoğunluğunun (%33,5) 20-29 yaş ve (%23) 30-39 yaş ve (%22) 40-49 yaş grubu içinde olduğu görülmektedir. Yani katılımcıları büyük çoğunluğu gençlerden ve orta yaşlılardan oluşmaktadır. Katılımcıların eğitim düzeyleri ile ilgili bulgular incelendiğinde büyük çoğunluğunun (%38) ortaöğretim mezunu ve (%24) lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların meslekleri ile ilgili bulgular incelendiğinde ise %22,5'lik kısmının işletmeci, %12,5'lik kısmının memur, %7'lik kısım serbest meslek, %3,5'lik kısmı işçi, %16'lık kısmı öğrenci,%5'lik kısmı ev hanımı, %6'lık kısmı emekli, %27,5'lik kısmı diğer meslek grubuna ait olduğu görülmektedir.

Aşağıda Tablo 23'te katılımcıların kaç yıldır bölgede ikamet ettikleri ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 23: Araştırmaya Katılan Yerel Halkın Kaç Yıldır Bölgede İkamet Ettiklerine Dair Bulgular

Bölgede İkamet Ettikleri Süre(Yıl)	Frekans	Yüzde(%)
1 – 10 Yıl Arası	41	20,5
10 – 20 Yıl Arası	49	24,5
20 – 30 Yıl Arası	44	22
30 – 40 Yıl Arası	29	14,5
40 – 50 Yıl Arası	25	12,5
+ 50 Yıl	12	6
TOPLAM	200	100

Tablo 23'teki bölgede ikamet ettikleri süre ilgili bulgular incelendiğinde; katılımcıların %20,5'i 1 – 10 yıl arası, %24,5'i 10 – 20 yıl arası, %22'si 20 – 30 yıl arası, %14,5'i 30 – 40 yıl arası, %12,5'i 40 – 50 yıl arası, %6'sı ise 50 yıldan fazladır bölgede ikamet etmektedirler. Bu bulgular göstermektedir ki; katılımcılar uzun yıllardır Bartın ilinde ikamet eden kişilerden oluşmaktadır.

4.2.2. Yerel Halkın Bartın İli Ekoturizm Potansiyeline İlişkin Algısına Yönelik Bulgular

Aşağıda Tablo 24'te katılımcıların “Bartın ili için çevre ile uyumlu hangi turizm tür ve etkinliklerini uygun görüyorsunuz?” sorusuna verdiği yanıtlara ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 24: Katılımcıların “Bartın İli İçin Çevre ile Uyumlu Hangi Turizm Tür ve Etkinliklerini Uygun Görüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular

Bartın İli İçin Çevre ile Uyumlu Turizm Tür ve Etkinlikleri	Frekans	Yüzde(%)
Trekking	109	54,5
Çiftlik Turizmi	48	24
Av Turizmi ve Sportif Olta Balıkçılığı	82	41
Mağara Turizmi	92	46
Akarsu Turizmi	73	36,5
Kuş Gözlemciliği(Ornitoloji)	25	12,5
Kampçılık ve Karavan Turizmi	99	49,5
Yön Bulma (Orientiring)	8	4
Atlı Doğa Yürüyüşü	21	10,5
Bisiklet Turizmi	78	39
Milli Park Ziyaretleri	91	45,5
Diğer(Kıyı Turizmi)	9	4,5
Diğer(Kültür Turizmi)	2	1
Diğer(Yamaç Paraşütü)	1	0,5

Tablo 24'teki katılımcıların “Bartın ili için çevre ile uyumlu hangi turizm tür ve etkinliklerini uygun görüyorsunuz?” sorusuna verdiği yanıtlara ilişkin bulgular incelendiğinde; katılımcıların %45,5'i trekking, %24'ü çiftlik turizmi, %41'i av turizmi ve sportif olta balıkçılığı, %46'sı mağara turizmi, %36,5'i akarsu turizmi, %12,5'i kuş gözlemciliği(ornitoloji), %49,5'i kampçılık ve karavan turizmi, %4'ü yön bulma(orientiring), %10,5'i atlı doğa yürüyüşü, %39'u bisiklet turizmi, %45,5'i milli park ziyaretleri ve diğer seçeneği olarak kıyı turizmi(%4,5), kültür turizmi(%1), yamaç paraşütü(0,5) olarak cevaplamışlardır.

Bartın ili için çevre ile uyumlu turizm türlerinden trekking, av turizmi ve sportif olta balıkçılığı, mağara turizmi, kampçılık ve karavan turizmi ve milli park ziyaretleri katılımcılar tarafından daha çok işaretlendiği görülmektedir.

Bölgenin turizm potansiyelinin ölçüldüğü bir başka soruda ise yerel halk Bartın ilinin turizm için her türlü olanakları barındırdığını belirtmişlerdir(Aritmetik ort.: 3,5)

Aşağıda Tablo 25'te katılımcıların “Bartın ili ziyaretçiler tarafından en çok hangi mevsimde tercih edilir?” sorusuna verdiği cevaplara ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 25: Katılımcıların “Bartın İli Ziyaretçiler Tarafından En Çok Hangi Mevsimde Tercih Edilir?” Sorusuna Verdiği Cevaplara İlişkin Bulgular

Bartın İli Ziyaretçiler Tarafından En Çok Hangi Mevsimde Tercih Edilir?	Frekans	Yüzde(%)
İlkbahar	16	8
Yaz	179	89,5
Sonbahar	4	2
Kış	1	0,5
TOPLAM	200	100

Tablo 25’te katılımcıların “Bartın ili ziyaretçiler tarafından en çok hangi mevsimde tercih edilir?” sorusuna verdiği cevaplara ilişkin bulgular incelendiğinde büyük bir kısmının(%89,5) yaz mevsimi cevabı verdiği görülmektedir.

Aşağıda Tablo 26’da katılımcıların “Sizce Bartın ilinin turizm açısından sahip olduğu değerler hangileridir?” sorusuna verdiği yanıtlara ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 26: Katılımcıların “Sizce Bartın İlinin Turizm Açısından Sahip Olduğu Değerler Hangileridir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular

Bartın İlinin Turizm Açısından Sahip Olduğu Değerler	Frekans	Yüzde(%)
Deniz ve Plajlar	172	86
Şelale ve Mağaralar	114	57
Küre Dağları Milli Parkı	90	45
Güzelcehisar Lav Sütunları	104	52
Amasra	154	77
Geleneksel Bartın Evleri	52	26
Tarihi Değerleri	53	26,5
Yöre Mutfağı	51	25,5
Diğer (Kadınlar Pazarı)	1	0,5
Diğer (Kurucaşile Ahşap Tekne Yapımı)	1	0,5

Tablo 26’da katılımcıların “Sizce Bartın ilinin turizm açısından sahip olduğu değerler hangileridir?” sorusuna verdiği yanıtlara ilişkin bulgular incelendiğinde; katılımcıların %86’sı deniz ve plajlar, %57’si şelale ve mağaralar, %45’i Küre Dağları Milli Parkı, %52’si Güzelcehisar Lav Sütunları, %77’si Amasra, %26’sı Geleneksel Bartın Evleri, %26,5’i tarihi değerler, %25,5’i yöre mutfağı ve diğer seçeneği olarak Kadınlar Pazarı(%0,5), Kurucaşile ahşap tekne yapımı(0,5) olarak cevaplamışlardır.

Katılımcıların büyük çoğunluğu deniz ve plajlarını ve Amasra'yı Bartın ilinin turizm açısından sahip olduğu değerler olarak görmektedirler.

4.2.3. Yerel Halkın Bölgede Gelir Düzeyinin Artırılması İçin Öncelik Verilmesi Gereken Faaliyet Alanı Algısına Yönelik Bulgular

Aşağıda Tablo 27'de katılımcıların "Sizce bölgedeki gelir düzeyinin artırılması için öncelik verilmesi gereken faaliyet alanı hangisidir?" sorusuna verdiği yanıtlara ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 27: Katılımcıların "Sizce Bölgedeki Gelir Düzeyinin Artırılması İçin Öncelik Verilmesi Gereken Faaliyet Alanı Hangisidir?" Sorusuna Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular

Bölgede Gelir Düzeyinin Artırılması İçin Öncelik Verilmesi Gereken Faaliyet Alanı	Frekans	Yüzde(%)
Tarım	32	16
Hayvancılık	7	3,5
Sanayi	49	24,5
Ormancılık	6	3
Turizm	106	53
TOPLAM	200	100

Tablo 27'de katılımcıların "Sizce Bölgedeki Gelir Düzeyinin Artırılması İçin Öncelik Verilmesi Gereken Faaliyet Alanı Hangisidir?" sorusuna verdiği yanıtlara ilişkin bulgular incelendiğinde; katılımcıların %16'sı tarım, %3,5'i hayvancılık, %24,5'i sanayi, %53'ü turizm olarak cevaplamışlardır.

Katılımcıların çoğu turizmi bölgede gelir düzeyinin artırılması için öncelik verilmesi gereken sektör olarak görmektedir.

4.2.4. Yerel Halkın Bölgeye Gelen Ziyaretçi ve Turistlere Yönelik Algıları ile İlgili Bulgular

Aşağıda Tablo 28’de katılımcıların “Bartın İline gelecek yerli ve yabancı turist ve ziyaretçilerin bölgeye olumsuz etkisi olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna verdiği yanıtlara ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 28: Katılımcıların “Bartın İline gelecek yerli ve yabancı turist ve ziyaretçilerin bölgeye olumsuz etkisi olacağını düşünüyor musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular

Turist ve Ziyaretçilerin Bölgeye Olumsuz Etkisi Olacağını Düşünüyor Musunuz?	Frekans	Yüzde(%)
Evet	60	30
Hayır	140	70
TOPLAM	200	100
Evet İse Hangisi?	Frekans	Yüzde(%)
Kültürel çatışma, kültür farklılaşması	10	5
Bölgenin doğal yapısına(bitki, hayvan, su kaynakları vb.) olumsuz etki	16	8
Çevre Kirliliği	26	13
Yaban hayatına müdahale	2	1
Sakinliğin-sessizliğin bozulması	14	7

Tablo 28’de katılımcıların “Bartın İline gelecek yerli ve yabancı turist ve ziyaretçilerin bölgeye olumsuz etkisi olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna verdiği yanıtlara ilişkin bulgular incelendiğinde; katılımcıların %30’u evet, %70’i hayır olarak cevaplamışlardır. “Evet” cevabını veren katılımcıların %5’i kültürel çatışma, kültür farklılaşması, %8’i bölgenin doğal yapısına(bitki, hayvan, su kaynakları vb.) olumsuz etki, %13’ü çevre kirliliği, %1’i yaban hayatına müdahale, %7’si sakinliğin-sessizliğin bozulması olarak belirtmişlerdir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu turist ve ziyaretçilerin bölgeye olumsuz etkisi olmayacağını düşünmektedirler.

Aşağıda Tablo 29’da katılımcıların “Bölgeye gelen turist ve ziyaretçiler ile ilişkinizi nasıl anlatırsınız?” sorusuna verdiği cevaplara ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 29: Katılımcıların “Bölgeye Gelen Turist ve Ziyaretçiler ile İlişkinizi Nasıl Anlatırsınız?” Sorusuna Verdiği Cevaplara İlişkin Bulgular

Bölgeye Gelen Turist ve Ziyaretçiler ile İlişkinizi Nasıl Anlatırsınız?	Frekans	Yüzde(%)
İşim Gereği Direk Temas Halindeyim	47	23,5
Evimde Misafir Ediyorum	4	2
İlde Sınırlı Temas	45	22,5
Çok Az Ya Da Hiç İlgim Yok	72	36
Bilmiyorum	32	16
TOPLAM	200	100

Tablo 29’da katılımcıların “Bölgeye gelen turist ve ziyaretçiler ile ilişkinizi nasıl anlatırsınız?” sorusuna verdiği cevaplara ilişkin bulgular incelendiğinde %23,5’inin “İşim gereği direk temas halindeyim”, %2’sinin “Evimde misafir ediyorum”, %22,5 “İlde sınırlı temas”, %36’sının “Çok az ya da hiç ilgim yok”, %16’sının “Bilmiyorum” olarak cevapladığı görülmektedir.

4.2.5. Yerel Halkın Bölgede Uygulanan Turizm Politikalarına Yönelik Algılarına İlişkin Bulgular

Aşağıda Tablo 30’da katılımcıların “Şu ana kadar bölgede uygulanan turizm politikalarını nasıl buluyorsunuz?” sorusuna verdiği cevaplara ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 30: Katılımcıların “Şu Ana Kadar Bölgede Uygulanan Turizm Politikalarını Nasıl Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Cevaplara İlişkin Bulgular

Şu Ana Kadar Bölgede Uygulanan Turizm Politikalarını Nasıl Buluyorsunuz?	Frekans	Yüzde(%)
Tamamen başarılı buluyorum	11	5,5
Kısmen başarılı buluyorum	73	36,5
Hiç başarılı bulmuyorum	75	37,5
Fikrim yok	41	20,5
TOPLAM	200	100

Tablo 30’da katılımcıların “Şu ana kadar bölgede uygulanan turizm politikalarını nasıl buluyorsunuz?” sorusuna verdiği cevaplara ilişkin bulgular incelendiğinde %5,5’inin “Tamamen başarılı buluyorum”, %36,5’inin “Kısmen başarılı buluyorum”, %37,5’inin “Hiç başarılı bulmuyorum”, %20,5’inin “Fikrim yok” olarak cevapladığı görülmektedir.

4.2.6. Yerel Halkın Turizme Karşı Bakış Açısına İlişkin Bulgular

Aşağıda Tablo 31’de yerel halkın turizme karşı bakış açısına ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 31: Yerel Halkın Turizme Karşı Bakış Açısına İlişkin Bulgular

Soru No’su	Yerel Halkın Turizme Karşı Bakış Açısı	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)		
		Fi %fi	Fi %fi	Fi %fi	Fi %fi	Fi %fi	Ort.	STD Sapma
1	Burada yaşayanlar için turizm diğer ticari aktivitelerden daha fazla para kazandırır.	16 8,0	28 14,0	21 10,5	70 35,0	65 32,5	3,71	1,286
2	Turizm yerel hizmetler(belediye) için ağır bir yüküdür.	48 24,0	46 23,0	50 25,0	35 17,5	21 10,5	2,64	1,311
3	Turizm ilin doğal ve kültürel değerlerinin yükselmesi için önemlidir.	7 3,5	12 6,0	8 4,0	82 41,0	91 45,5	4,20	0,989
4	Turizmin gelişmesi çevreye olumsuz yönde zarar vermeyecektir	29 14,5	18 9,0	28 14,0	53 26,5	72 36,0	3,56	1,452
5	Yörede turizm faaliyetlerinden elde edilecek ekonomik gelir en az çevre koruma kadar önemlidir	3 1,5	8 4,0	24 12,0	73 36,5	92 46,0	4,03	1,283

Tablo 31’de de görüldüğü üzere genel olarak yerel halk turizme karşı olumlu bir algıya sahiptir. Yerel halk turizmi doğal ve kültürel değerlerin yükselmesi için önemli olduğunu düşünmekte ve onu gelir kaynağı olarak görmektedir. Yerel halk büyük oranda turizmi ilin doğal ve kültürel değerlerinin yükselmesi için önemli(Ort. 4,2) görmekte ve yörede turizm faaliyetlerinden elde edilecek ekonomik gelirin en az çevre koruma kadar önemli(Ort. 4,03) olduğunu düşünmektedir. Ayrıca yerel halk turizmin belediye için bir yük olacağı düşüncesine sahip değildir(Ort. 2,64).

4.2.7. Bölgede Turizm Konusunda Yapılması Gerekenlere İlişkin Yerel Halkın Bakış Açısına Yönelik Bulgular

Aşağıda Tablo 32’de bölgede turizm konusunda yapılması gerekenlere ilişkin yerel halkın bakış açısına yönelik bulgular verilmiştir.

Tablo 32: Bölgede Turizm Konusunda Yapılması Gerekenlere İlişkin Yerel Halkın Bakış Açısına Yönelik Bulgular

Soru No’su	Bölgede Turizm Konusunda Yapılması Gerekenlere İlişkin Yerel Halkın Bakış Açısı	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)	Ort.	STD Sapma
		Fi %fi	Fi %fi	Fi %fi	Fi %fi	Fi %fi		
1	Turizmin gelişmesi için çevre daha fazla korunmalı ve geliştirilmelidir.	5 2,5	4 2,0	5 2,5	75 37,5	111 55,5	4,41	0,858
2	Halkın çevre konusunda bilinçlendirilmesi(eğitilmesi) gereklidir	9 4,5	0 0,0	14 7,0	63 31,5	114 57,5	4,27	1,146
3	Burada gelişecek turizm çevre ile uyumlu olmalıdır	5 2,5	5 2,5	12 6,0	87 43,5	91 45,5	4,20	1,042
4	Turizm çevre koruma ile birlikte düşünülmelidir.	2 1,0	4 2,0	9 4,5	77 38,5	108 54	4,37	0,936

Tablo 32’de de görüldüğü üzere katılımcılar dört ifadeye de çok yüksek düzeyde katılmışlardır. Bu da göstermektedir ki, yerel halk Bartın ilinde turizm konusunda yapılması gereken pek çok çalışma olduğunu düşünmektedir. Bir önceki tablo olan Tablo 31’de yerel halkın; turizme karşı ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan olumlu bir bakış açısına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Buna ek olarak yerel halk, bölgede gerçekleşen ve gerçekleşebilecek turizm faaliyetlerinin çevre ile uyumlu olması ve koruma-kullanma dengesinin gözetilmesi bakımından halkın eğitilmesi gibi faaliyetlerin de bu sürece dahil edilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

4.2.8. Farklılık Analizleri

Yerel halkın turizme bakış açıları ve turizmle ilgili yapılması gerekenler hakkındaki görüşleri önceki bölümde genel olarak değerlendirildi. Bu kısımda, yerel halkın yaş, cinsiyet ve eğitim durumu değişkenlerine göre turizme bakış açılarının ve bölgede turizm konusunda yapılması gerekenlere yönelik görüşlerinin farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması çalışmanın özgünlüğü açısından önemlidir. Bu amaçla yaş, cinsiyet ve eğitim grupları arasında turizme bakış açısının ve turizmle ilgili yapılması gerekenlerin farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Tek Yönlü ANOVA ve Bağımsız Örneklem t Testi yapılmıştır.

4.2.8.1. Yerel Halkın Turizme İlişkin Bakış Açılarının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Seviyelerine Göre Karşılaştırılması

Bir bölgede yaşayan insanların bölgede gerçekleşen turistik faaliyetlere ilişkin görüşlerinin eğitim seviyesine göre farklılık gösterebileceği öngörülmektedir. Bunun yanında, katılımcılarının yaşlarının da turizme bakış açılarında etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, Katılımcıların cinsiyetlerine göre de turizme bakış açılarının farklılık gösterebileceği öngörülmektedir. Bu doğrultuda oluşturulan araştırma soruları aşağıdadır.

- Yerel halkın turizme bakış açıları eğitim seviyelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Yerel halkın turizme bakış açıları yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterir mi?
- Yerel halkın turizme bakış açıları cinsiyet gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterir mi?

Katılımcılar eğitim seviyelerine göre; ilkökul, lise, ön lisans ve lisans olmak üzere dört farklı grup oluşturmaktadır. Faktör değişken olan eğitim seviyesi ile ilgili grup sayısının ikiden fazla olması ve bağımlı değişken olan turizme bakış açısının sürekli veri olarak değerlendirilen aralıklı ölçekle ölçülmüş olması dolayısıyla, bu araştırma sorusunu test etmek için Tek Yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Analiz sonucuna

göre katılımcıların Bartın ilindeki turizm sektörüne yönelik bakış açılarını gösteren beş farklı ifadeye ilişkin anlamlılık düzeyi 0,05'ten büyüktür. Bu sonuçtan hareketle yerel halkın Bartın ilindeki turizm faaliyetlerine bakış açılarının eğitim seviyelerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Katılımcılar yaş değişkeni itibari ile altı farklı grup oluşturmaktadır. Bu gruplar ile ilgili bilgiler katılımcıların demografik özelliklerinin açıklandığı bölümde verildiği için burada tekrar verilmemiştir. Katılımcıların yaş gruplarına göre turizme bakış açılarını karşılaştırmak için Tek Yönlü ANOVA analiz gerçekleştirilmiş ve beş ifadenin her biri için anlamlılık (Sig.) değerinin 0,05'ten büyük çıktığı görülmüştür. Bu sonuçtan hareketle yerel halkın Bartın ilindeki turizm faaliyetlerine bakış açılarının yaş gruplarına göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre Bartın ilindeki turistik faaliyetlere bakış açılarının farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Bağımsız Örneklem t Testi kullanılmıştır. Faktör değişkeni olan cinsiyetin kadın ve erkek olmak üzere iki gruptan oluşması ve bağımlı değişkenin sürekli veri olması dolayısıyla bu test kullanılmıştır. Bu doğrultuda Tablo 33'te yer alan üç farklı ifadenin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği söylenebilir. Erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre turizmin diğer ticari faaliyetlerden daha fazla para kazandırdığını düşünmektedir. Ayrıca erkekler doğal ve kültürel değerlerin yükselmesi için turizmin önemli olduğu görüşüne daha fazla katılmaktadır. Buna ek olarak erkekler turizmin sağladığı ekonomik getirinin en az çevre koruma kadar önemli olduğu görüşüne daha fazla katılmaktadırlar.

Tablo 33: Cinsiyete Göre Yerel Halkın Turizme Karşı Bakış Açılarındaki Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

		T	Df	Anlamlılık	Ort. Farkı (Erkek - Kadın)
1	Burada yaşayanlar için turizm diğer ticari aktivitelerden daha fazla para kazandırır.	2,516	198	,013	,482
		2,364	108,516	,020	,482
3	Turizm ilin doğal ve kültürel değerlerinin yükselmesi için önemlidir.	2,290	198	,023	,444
		2,253	121,446	,026	,444
5	Yörede turizm faaliyetlerinden elde edilecek ekonomik gelir en az çevre koruma kadar önemlidir	2,374	198	,019	,455
		2,252	111,009	,026	,455

4.2.8.2. Yerel Halkın Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Bölgede Turizm Konusunda Yapılması Gerekenlere Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması

Bir bölgede yaşayan insanların bölgede turizm konusunda yapılması gerekenlere yönelik görüşlerinin eğitim seviyesine göre farklılık gösterebileceği öngörülmektedir. Bunun yanında, katılımcılarının yaşlarının da bölgede turizme yönelik görüşlerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, katılımcıların cinsiyetlerine göre de bölgede turizm konusunda yapılması gerekenlere yönelik görüşlerinin farklılık gösterebileceği öngörülmektedir. Bu doğrultuda oluşturulan araştırma soruları aşağıdadır.

- Yerel halkın ilde turizm ile ilgili yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri eğitim seviyelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir mi?
- Yerel halkın ilde turizm ile ilgili yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterir mi?
- Yerel halkın ilde turizm ile ilgili yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri cinsiyet gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterir mi?

Yerel halkın turizmle ilgili yapılması gerekenlere ilişkin görüşlerinin eğitim seviyelerine ve yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediği Tek Yönlü ANOVA Analizi ile test edilmiştir. Her iki faktör değişkeni için yapılan analiz sonuçlarında anlamlılık düzeyinin(Sig.) 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan hareketle yerel halkın turizm ile ilgili yapılması gerekenlere ilişkin görüşlerinin eğitim seviyesine göre ve yaş gruplarına göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Yerel halkın turizmle ilgili yapılması gerekenlere ilişkin görüşlerinin katılımcıların cinsiyetlerine farklılık gösterip göstermediği Bağımsız Örneklem t Testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 34'te verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre ilde turizmle ilgili yapılması gerekenler ile ilgili cinsiyete göre sadece turizmin çevre koruma ile birlikte ele alınması gerektiği konusunda farklılık vardır. Bunun yanında ilde geliştirilecek turizm faaliyetlerinin çevre ile uyumlu olması, halkın çevre duyarlılığı konusunda eğitilmesi ve turizmin gelişmesi çevrenin daha fazla korunması gerektiği konularında cinsiyete göre farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 34: Cinsiyete Göre Yerel Halkın Bölgede Turizm Konusunda Yapılması Gerekenlere Yönelik Algılarındaki Farklılıklarının İncelenmesine İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

	T	Df	Anlamlılık	Ort. Farkı (Erkek-Kadın)
Turizm çevre koruma ile birlikte düşünülmelidir.	2,236 2,022	198 99,550	,026 ,046	,313 ,313

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; çalışma kapsamında yapılmış literatür taraması, görüşme tekniği ile işletme yetkililerinden toplanan veriler ve yerel halktan anket yöntemi ile toplanan veriler ile yapılan analizler değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler neticesinde elde edilen sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

İnsanların beklenti ve talepleri dünyada gerçekleşen değişim ve gelişmelere bağlı olarak sürekli değişmektedir. Bunun sonucunda her sektörde olduğu gibi turizm sektörü de bu değişimleri takip etmek ve uyum sağlamak zorundadır. Önceleri deniz-kum-güneş olarak algılanan turizm, son yıllarda öğrenme, deneyimleme, eğlenme olarak da anlam kazanmaktadır. Dinamik ve yeniliklere uyum sağlamak zorunda olan turizm sektörü de ürün çeşitliğini artırıp, alternatifler üretmektedir. Bu alternatiflerden biri de nispeten doğal alanlara yapılan seyahat, ev sahibi halkın kültürünü ve yaşayış tarzını tanımak ve deneyimlemek gibi öğeler barındıran ekoturizmdir.

Ülkeler ekonominin itici gücü olarak görülen turizm sektöründe ürün çeşitliğini artırıp, yeni pazarlar oluşturmak ve bunların sonucunda gelirlerin artırmak amacıyla alternatif turizm çeşitlerine yönelmektedirler ve politika ve stratejilerinde bunlara yer vermektedirler. Ülkemizde de Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ile doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerini koruma-kullanma dengesi içerisinde alternatif turizm çeşitlerini geliştirerek ülkemizin turizm sektöründen alacağı payı artırma hedeflenmiştir. Bu kapsamda; turizm için kaynak olan doğal ve kültürel değerlerin korunup sürekliliğinin sağlanması ile bölgenin ve yöre halkının kalkınması bakımından önemli bir kavram olan ekoturizm de diğer alternatif turizm türleri ile Türkiye Turizm Stratejisi 2023’nde geniş bir yer tutmuştur.

Bartın ise; Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Zonguldak, Bolu, Kastamonu ve Sinop illeri ile beraber biyolojik çeşitlilik açısından ve ekoturizm potansiyeli açısından Türkiye Turizm Stratejisi'nde öncelikle ekoturizmin geliştirileceği bölgeler arasındadır. Fakat Bartın sahip olduğu kültürel değerleri ve doğal güzellikleri ile ekoturizm potansiyeline sahip bir il olmasına rağmen altyapı, üstyapı, reklam ve tanıtım faaliyetlerinin yetersizlikleri nedeniyle turizmden yeterli payı alamamaktadır.

Bu çalışmada, turizm için kaynak olan doğal ve kültürel değerlerin korunup sürekliliğinin sağlanması ile bölgenin ve yöre halkının kalkınması bakımından bölgenin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi ve ekoturizm planlamasında karar vericiler için kaynak olabilecek veriler elde etmek amaçlanmıştır.

Bu amaçla bölgenin mevcut durumunun ve potansiyelinin anlaşılması ve bölge için uygun ekoturizm etkinliklerinin belirlenmesi ve önerilerde bulunulmak üzere bölge ile ilgili daha önceki çalışmalar, raporlar, stratejilerden ve otel ile restoran yetkilileriyle yapılan görüşmeden elde edilen verilerden faydalanılmıştır.

Ekoturizm yerel halka ve yerel ekonomiye fayda sağlamalı, yerel kültürü öğelerini ve yerel yaşantıyı desteklemelidir. Ayrıca yerel halkın kendine özgü bozulmamış kültürü, yaşayış tarzı ve değerleri ekoturizm faaliyetleri için kaynak oluşturmaktadır. Bu nedenle yerel halk bir bölgedeki ekoturizm planlarının tüm süreçlerinde etkin olarak yer almalıdır. Bu amaçla en önemli ekoturizm paydaşı olarak tanımlayabileceğimiz yerel halkın da görüşlerinin değerlendirilebilmesi bakımından Bartın ilinde yerel halktan 200 kişiyle anket çalışması yapılmıştır. 200 kişiyle gerçekleşen bu anket çalışmasının sonucunda yerel halkın bölgede turizme karşı olumlu bir bakış açısına ve turizmden ekonomik ve sosyo-kültürel fayda sağlayabileceği inancına sahip olduğu ayrıca bölgede gerçekleşecek turizm faaliyetlerinin çevre ile uyumlu ve koruma-kullanma dengesini de gözeterek şekilde gerçekleşmesi gerektiğini savundukları ortaya çıkmıştır.

Özellikle yaz aylarında Amasra ve İnkümu başta olmak üzere kıyı bölgelere yoğun turist ve ziyaretçi akını olmaktadır. Turist yoğunluğunun, yılın belirli zamanında ve belirli bölgelerde yoğunlaşması sebebiyle; çevresel problemler

artmakta ve sosyal baskı yaşanmaktadır. Bu durum doğayı ve sosyal çevreyi olumsuz etkilemektedir.

Bölgede talebe de bağlı olarak konaklama ve yiyecek içecek işletmeleri Amasra ve Merkez ilçede yoğunlaşmıştır. Ulus ve Kurucuşile ilçelerinde ise bu bakımdan oldukça zayıftır.

Bölgedeki konaklama tesislerinin nitelik ve nicelikleri yeterli değildir. Bölgede üst düzey hizmet verebilecek 5 yıldızlı otel bulunmazken, Turizm Belgeli yalnızca yedi otel bulunmaktadır.

Bölgenin kültürel değerleri olan ağaç oymacılığı, tekne yapımı ve tel kırma zanaatları günümüzde azalmasına rağmen halen devam etmektedir. Önemli kültürel değerlerden ağaç oymacılığı ürünlerinin sergilendiği ve satıldığı Tarihi Çekiciler Çarşısı'nda günümüzde ithal edilen hediyelik eşyalar da büyük yer tutmaya başlamıştır.

Bölgede yerel halk tarafından özellikle kadınların gelir elde edebildikleri bölgeden elde edilen ürünlerle hazırlanan konserve(turşu, reçel, sebze, salça, pekmez), tarhana, kuruyemiş, ıhlamur, manda yoğurdu gibi yöresel organik ürünler bulunmaktadır. Bu ürünler yol kenarlarında belirli alanlarda veya yerel pazar olan Galla Pazarı'nda sergilenmektedir. Bu kültürel değerlerin için internet ve sosyal medya gibi diğer platformlarda tanıtımı ve satışı yapılmamaktadır.

Bölge kumsal, şelale, mağara, kanyon, yayla, kayalık, ırmak gibi doğal değerlere sahiptir. Fakat mağaralarda tahribatlar ve özellikle kumsal ve ırmak kıyılarında ziyaretçi yoğunluğu ile de orantılı olarak çöpler birikmektedir. Ayrıca bazı bölgelerdeki kanalizasyon suları hiçbir arıtma işlemine tabi tutulmadan Bartın Çayı'na verilmekte ve bu da Bartın Çayı'nda bakteri miktarını oldukça artırmaktadır. Ayrıca bazı bölgelerde yol kenarlarına dökülen inşaat atıkları da çevre kirliliği ile birlikte görsel olumsuzluk oluşturmaktadır.

Tarlaağzı Köyü girişinde bulunan özel bir firmaya ait maden sahası görsel kirlilik oluşturmuştur. Ayrıca Amasra'da yapılması planlanan termik santral bölge

turizmi ve Amasra'nın Unesco Dünya Mirası Listesi'nde yer alma sürecini olumsuz etkileyecek olup; bölge imajında olumsuz etki bırakacaktır.

Bölgede düzenlenen konser, festival gibi etkinlikler ve özellikle Güzelcehisar Lav Sütunu ile ilgili yürütülen çalışmalar turizm için değer oluşturmaktadır.

Doğal değerleri ve fauna flora yapısıyla Avrupa'nın Seçkin Milli Parklar Ağı (Pan Parks) üyesi olan Küre Dağları Milli Parkı bölge için önemli bir değerdir.

5.2 Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında bulunulan öneriler aşağıda verilmiştir.

a.) Özel Sektöre Yönelik Öneriler:

- Yöresel ürünler için markalaşma sağlanıp, internet ve sosyal medya gibi platformlarda tanıtımı ve satışı yapılmalıdır.
- İlde faaliyet gösteren özellikle turizm işletmeleri yalnızca kendi bölgelerinde bulunan turizm değerlerinin değil il genelinde ve çevresindeki değerlerin de farkında olmalı ve gelen ziyaretçilere gerekli bilgiler verip, tavsiyelerde bulunmalıdırlar.
- Gelen misafirlere ve ziyaretçilere kaliteli hizmet sunabilmesi amacıyla kalifiye personel çalıştırılmalı ve onlar için uygun çalışma koşullarının sağlanması gerekmektedir.
- Son zamanlarda özellikle Amasra'da bulunan Çekiciler Çarşısı başta olmak üzere bölgeye özgü tel kırma ve ağaç oymacılığı gibi yerel el sanatlarının sergilendiği ve satıldığı dükkânlarda maliyetinin düşük olması sebebiyle ithal ürünler de yer almaya başlamıştır. Kültürel değerlerin korunması-tanıtılması ve yerel ekonominin desteklenmesi açısından yerel ürünlerin öne çıkarılması gerekmektedir.

b.) İlgili Bakanlıklara ve Yerel Yönetime Yönelik Öneriler

- Bölgede bazı tarihlerde çeşitli festival ve konser gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Bölge tanıtımı için gerekli olan bu tür etkinlikler artırılmalı ve desteklenmelidir.
- Ender bir doğal oluşum olan Güzelcehisar Lav Sütunları çeşitli kanallarla tanıtılmalıdır.
- Taşıma kapasitesi, doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliği gibi konular göz önünde bulundurularak bölgede turizm stratejisi ve turizm planları oluşturulmalıdır.
- Altyapı ve üst yapı kaynakları oldukça yetersiz olan Ulus ve Kurucaşile ilçeleri için gerekli yatırım ve destekler sağlanmalı, bu ilçelerin tanıtımı yapılmalıdır.
- Yaz aylarında Amasra ve diğer kıyı bölgelerinde yoğunlaşan kıyı turizminin oluşturduğu baskıyı azaltmak adına diğer ilçeleri ve yılın diğer aylarını da kapsayan ekoturizm tür ve etkinlikleri gerçekleştirilmelidir.
- Yalnızca Amasra değil, Bartın bir bütün olarak bütün değerleriyle fuar, medya, internet, broşür, sosyal medya gibi kanallarla tanıtılmalıdır.
- Planlama ve karar verme süreçlerine tüm turizm paydaşlarının katılımı sağlanmalıdır.
- Geleneksel mimariye sahip atıl durumdaki yapılar restore edilip turistik değer olarak kazandırılmalıdır.
- Bölgede yapılacak yeni yapılar ise bölge mimarisine ve doğaya uyumlu bir şekilde tasarlanmalıdır.
- Unutulmaya yüz tutmuş tel kırma, ağaç oymacılığı, halı dokuma, ahşap tekne yapımı gibi el sanatları desteklenmelidir.

- Bölgeye yapılması planlanan termik santral yalnızca bölgede yaşayan canlıların sağlığı ve doğal çevre için değil ayrıca bölgenin imajı açısından da büyük bir tehdittir. Bölgenin geleceği için tüm bu konular göz önünde bulundurularak gerekli yasal düzenlemeler ve kısıtlamalar yetkili kurumlar tarafından gerçekleştirilmelidir.
- Bölgede gerçekleştirilecek olan ekoturizm faaliyetlerinin planlama ve yönetim süreçlerinde koruma-kullanma dengesi göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

Açıksöz S., Topay M., Gökyer E. (2004). Bartın Yaylalarının Rekreasyon ve Turizm Kullanımları Açısından İrdelenmesi. **Tarım Bilimleri Dergisi**. 10(4) 359-365

Ahipaşaoğlu S. Çeltak E. (2006). **Sürdürülebilir Kırsal Turizm**. Gazi Kitabevi. Ankara.

Akova İ. (1995). Akarsu Turizmi. **Türk Coğrafya Dergisi**. 30:393-407. İstanbul

Akyol C. (2012). Kırsal Turizmde Ev Pansiyonculuğu Modeli ve Karadeniz Örnekleme - Artvin. **Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi**. 2(2). 79-93

BAKKA(Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı). (2014). Batı Karadeniz(Zonguldak, Karabük, Bartın) 2015-2025 Bölgesel İnovasyon Stratejisi ve Eylem Planı.

Bartın Belediyesi(2010), 2010-2014 Stratejik Planı, Bartın

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı(BAKKA) (2017). Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahili Peyzaj Uygulama Projesine BAKKA Desteği.

Benzer A. K. (2006). **Bolu-Göynük ve Yakın Çevresi Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi**. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Boyd S. W., Butler R. W. (1996). **Managing Ecotourism: An Opportunity Spectrum Approach**. Tourism Management 17(8). 557-566. Great Britain.

Boyd ve Butler. (1993). **Review of The Development of Ecotourism with Respect to Identifying Criteria for Ecotourism for Northern Ontario**. Natural Resources Canada Canadian Forest Service. Ontario, ABD.

Davulcu M. (2016). Bartın Yöresi Kırsal Yerleşmelerinde Aile Yapısı ve Yaşam Kültürünün Halk Mimarisine Etkisi. **Türk Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırma Dergisi**. 4(8). 93-144

Demir, C. ve Çevirgen, A. (2006). **Turizm ve Çevre Yönetimi Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı**(1. Basım). Ankara: Nobel Basımevi.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2000). Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı(2001-2005),Ankara.

Doğanay S. (2010). İşlevsel Değişim Sürecinde Çakırgöl Çevresinde Yaylalar ve Yaylacılık. **Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 2: 611-639. <http://www.insanbilimleri.com>

Doğanay S. (2011). Doğu Karadeniz’de Yayla Turizmi Merkezlerine Yeni Bir Örnek: Taşköprü Yaylası. **Doğu Coğrafya Dergisi**. Sayı: 26: 223-239. Erzurum.

Drumm A., Moore A. (2005). **Ecotourism Development: A Manual For Conversation Planners and Managers**. Vol. 1. Second Edition. The Nature Conservancy, Arlington, Virginia, ABD.

Durmuş M. Y., Demir M. B., Aras E. (2007). İspir-Uzundere-Yusufeli Dağ Yürüyüşü(Trekking) Rotaları Çalışma Raporu, **Doğu Anadolu Turizm Geliştirme Projesi Trekking Raporu**. Erzurum.

Erdoğan, N. (2003). **Çevre ve (Eko)turizm**. Ankara: Pozitif Matbaacılık

Erdoğan N. ve Erdoğan İ. (2005). Ekoturizm Betimlemeleriyle İletilenlerin Doğası. **Gazi Üniversitesi İletişim Dergisi**, 20 (1): 55-82

Gökyer E., Öztürk M., Dönmez Y., Çabuk S. (2015). Bartın İli Dağlık Alanlarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Kullanılarak Ekoturizm Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi, **İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi**, 5(12), 25-35.

Görmüş S. vd. (2016). **Ekorota Bartın: Doğal ve Kültürel Koridorların Haritalanması**. Bartın Üniversitesi, Bartın

Gürsoy Y. (2016). Giresun İlinin Spor Turizmi Açısından Değerlendirilmesi. **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**. 9(45). www.sosyalarastirmalar.com

Kahraman, N. ve Türkay, O. (2006). **Turizm ve Çevre**(2. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Karaca F. (2013). **10 Soruda Oryantiring**. 2. Baskı. Oryantiring Federasyonu

Kervankıran İ., Eryılmaz A.G. (2014), Isparta İli Milli Parkların Rekreatif Faaliyetlerde Kullanımı. **Marmara Coğrafya Dergisi**. 29,81-110. <http://www.marmaracografya.com>

Kim, K. (2002). **The Effects of Tourism Impacts Upon Quality of Life of Residents in The Community**. Phd Thesis. Virginia Polytechnic Institute and State University, USA.

Kiper. E (2013). **Role of Ecotourism in Sustainable Development**. Advances in Landscape Architecture, 773- 802 <https://www.intechopen.com/books/advances-in-landscape-architecture/role-of-ecotourism-in-sustainable-development>

Kuter N, Ünal E. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri. **Kastamonu Üni., Orman Fakültesi Dergisi**, 9 (2): 146-156

Kuveloğlu, D. (2004). **turizm@gelecek.tr** (1. Basım). Ankara: Elips Kitap.

Orhan T. ve Karahan F. (2010). Uzundere İlçesi ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, **Artvin Çoruh University Faculty of Forestry Journal**, 11 (1):27-42

Orman Genel Müdürlüğü. (2017). Ekoturizmi Fonksiyonlu Alanların İdaresine Ait Usul ve Esaslar. Tebliğ No:308. Ankara.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü. (2013). Bartın Doğa Turizmi Master Planı, <http://bolge10.ormansu.gov.tr>

Özdemir M. (2015). Türkiye’de Bisiklet Turizmi “Velosipet ile Bir Cevelan”. **Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi**, 26(2), Güz: 320 – 327

Özdemir Ü., Zaman S., Sever R.(2004). Rekreatyonel Açından Ulukaya Şelalesi ve Kanyonu. **Doğu Coğrafya Dergisi**. 12. 207-220

Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 11(1). 323- 343.

Özdemir Ü., Çelikoğlu Ş. (2014). Batı Karadeniz’de Rekreatyonel Açından Giderek Önemi Artan Bir Yaylacılık Sahası: Uluyayla. **Doğu Coğrafya Dergisi**. 19(32). 79-100

Polat A. T. (2006). **Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma**, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya

Sevindi C. (2013) Ekoturizm ve Kuş Gözlemciliği Açısından Kuyucuk Gölü Kuş Cenneti (Arpaçay-Kars). **Türk Coğrafya Dergisi**, 61: 63-76

Şafak İ. (2003). Türkiye’deki Av Turizmi Uygulamalarının Özel Avlak İşletmelerine Etkileri, **Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, A(2): 133-148,

T.C. Bartın Valiliği İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü.(2016) Bartın İli 2015 Yılı Çevre Durum Raporu. Bartın

T.C. Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2011) Bartın İli Turizm Eylem Planı(2012-2016). Bartın

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2007). Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı 2007- 2013. Ankara.

T.C. Sağlık Bakanlığı Bartın İl Sağlık Müdürlüğü (2016). Bartın Sağlık Kurumlar Faaliyet Raporu. ACT Design. Eskişehir

TODEG(Türkiye Ormancılar Derneği Ekoturizm Grubu). (2010) **Orman Ekosistemlerinde Ekoturizm Çalıştayı ve 10. Yılında TODEG.** Dönmez Ofset,Ankara.

Topay M., Koçan N. (2009) Kamping / Çadırılı Kamp İçin Alan Seçim Kriterlerinin Belirlenmesi ve Bartın-Uluyayla'da Örnek Bir Uygulama. **Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.** A(11). 116-128

TÜİK, Su Ürünleri İstatistikleri –Yayın No: 4349, 2013. Ankara.

Turan, M. (1980). İnsan Çevre İlişkisine Eleştirel Bir Bakış, **ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi.** 6(1), 31-54.

Türker, N ve Çetinkaya, A. (2009). **Batı Karadeniz Bölümü Ekoturizm Potansiyeli**(1. Basım). Ankara: Sistem Ofset.

Wood E. M. (2002). **Ecotourism: Principles, Practices & Policies for Sustainability.** United Nation Publication, UNEP, First Edition

World Ecotourism Summit (2002). **Québec Declaration on Ecotourism.** Québec City, Canada

World Tourism Organisation (2017). **UNWTO Annual Report 2016.** Spain.

Yamaç A. Eğrikavuk M.(2010). Küre Dağları Milli Parkı Araştırmaları. **Obruk:Mağara Araştırmaları Dergisi**, 2. Teşvikiye:Tor Ofset.

Yalçınalp E. (2005). **Trabzon’da Bazı Turizm Merkezleri Ölçeğinde Yayla Turizminin Ekoturizm Kapsamında Değerlendirilmesi**. Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Trabzon

Yılmaz B., Kaya G. L., Ateş O., Memlük Y. (2011). Geleneksel Yapıların Kentsel Mekanda Oluşturduğu Düzenin Bartın Örneğinde İncelenmesi, **İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi**, 1(1). 1-10

Yılmaz H. (2008). **Turizm Çesitlendirmesi Kapsamında Ekoturizmin Ürünü Olarak Tatil Çiftlikleri: Türkiye’deki Tatil Çiftliklerine Yönelik Swot Analizi**. Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon

Zaman M., Sahin İ. F., Birinci S. (2011) Çal Mağarası (Düzköy-Trabzon) ve Çevresinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Önemi. **Doğu Coğrafya Dergisi**, 16(26), 1-24

İnternet Kaynakları

<https://www.amasra.com.tr/tavsan-adasi.html> adresinden 27.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bartın/gezilecekyer/amasra-kales> adresinden 27.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://360sanalturbartın.com/tr/project/golderesi-selalesi/> adresinden 28.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.kdmp.gov.tr/sayfa/tur-guzergahlari> adresinden 28.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://turizmbolgesi.com/site/sayfa/59/ekoturizm#.WwvBCkiFPIU> adresinden 28.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.bartinkulturturizm.gov.tr/TR,69018/guzelcehisar-lav-kayalari.html> adresinden 28.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://360sanalturbartin.com/tr/project/gurdek-kayaligi/> adresinden 28.06.2018 tarihinde yararlanılmıştır.

<http://turizmbolgesi.com/site/sayfa/60/magara-turizmi#.WwvgskiFPIU> adresinden 28.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.karabukkulturturizm.gov.tr/TR,63747/safranboluda-turizm.html> adresinden 18.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.safranboluturizmdanismaburosu.gov.tr/TR,156223/turist-istatistikleri.html> adresinden 18.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.amasra.com.tr/yelken-kulubu/> adresinden 23.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.kdmp.gov.tr/sayfa/ziyaretci-uygulama-rehberi> adresinden 23.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://360sanalturbartin.com/tr/project/zoni-yaylasi/> adresinden 26.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.bartinkulturturizm.gov.tr/TR,204347/konaklama-tesislerimiz.html> adresinden 30.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.tursab.org.tr/tr/seyahat-acentalari/seyahat-acentasi-arama?search=1> adresinden 30.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.kdmp.gov.tr/kurumsal/alan-klavuzlari> adresinden 01.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.bartinkulturturizm.gov.tr/TR,68986/bartin-mutfagi.html> adresinden 28.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.bakka.gov.tr/site/sayfa/45/bartin> adresinden 28.04.2018 tarihinde alınmıştır.

TUİK, Hayvancılık Veri Tabanı,
<https://biruni.tuik.gov.tr/hayvancilikapp/hayvancilik.zul> adresinden 28.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.bartinkulturturizm.gov.tr/TR,69016/bartin-irmagi.html> adresinden 24.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://360sanalturbartın.com/tr/genel-bilgiler/cografya/> adresinden 21.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://ahatlar.tabiat.gov.tr/> adresinden 22.04.2018 tarihinde alınmıştır.

http://bolge10.ormansu.gov.tr/10bolge/Libraries/Ücretler_2014/AHATLAR_TA_BİAT_PARKI_1.sflb.ashx adresinden 22.04.2018 tarihinde alınmıştır.

http://bolge10.ormansu.gov.tr/10bolge/Libraries/%C3%9Ccretler_2014/BALAM_BA_TAB%C4%B0AT_PARKI.sflb.ashx adresinden 22.04.2018 tarihinde alınmıştır.

http://bolge10.ormansu.gov.tr/10bolge/Libraries/%C3%9Cretler_2014/G%C3%9CRC%C3%9COLUK_MA%C4%9EARASI_TAB%C4%B0AT_PARKI.sflb.as adresinden 22.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.bartinkulturturizm.gov.tr/TR,69024/plajlar.html> adresinden 22.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://360sanalturbartin.com/tr/turizm/plajlarimiz/> adresinden 22.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.cakraz.com.tr/amasra-cakraz-plaji.html> adresinden 22.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bartın/turizmaktiviteleri/guzelcehisar-lav-sutunlari> adresinden 23.04.2018 tarihinde alınmıştır.

Bartın Belediyesi. http://www.bartınbelediyesi.com/icerik.asp?i_id=156 adresinden 17.04.2018 tarihinde alınmıştır.

Bartın Valiliği. <http://www.bartın.gov.tr/ulasim> adresinden 17.04.2018 tarihinde alınmıştır.

Küre Dağları Milli Parkı. <http://www.kdmp.gov.tr> adresinden 21.04.2018 tarihinde alınmıştır.

Kültür Turizm Bakanlığı, <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,10004/bartın-magaralari.html> adresinden 23.04.2018 tarihinde alınmıştır.

Birleşmiş Milletler. (1997). <http://www.un.org/geninfo/bp/enviro.html> adresinden 11.03.2018 tarihinde alınmıştır.

T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2015). <http://www.csb.gov.tr/turkiye-nin-ilk-bisiklet-yolu-yonetmeligi-yayinlandi-haber-20610>. Adresinden 22.03.2018 tarihinde alınmıştır.

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı. <http://konyasube.ormansu.gov.tr/Konya/Files/Kamp%C3%A7%C4%B1%C4%B1k%20Bil.ve%20Malz...ppt> adresinden 23.02.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.culturaltreks.com/trekking-information/what-is-trekking.html> adresinden 23.02.2018 tarihinde alınmıştır.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9874/av-turizmi.html> adresinden 22.02.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.sciencedaily.com/releases/2016/01/160126162215.htm> adresinden 18.02.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.nature.org/greenliving/what-is-ecotourism.xml> adresinden 17.02.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.ecotourism.org/news/ties-announces-ecotourism-principles-revision> adresinden 13.01.2018 yılında alınmıştır.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kirklareli/turizmaktiviteleri/sportif-olta-balikciligii414366> adresinden 22.02.2018 tarihinde alınmıştır.

Kamp ve Karavan Derneği, <http://www.kampkaravan.org.tr/kampcilik-karavancilik.html> adresinden 23.02.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://360sanalturbartin.com/tr/project/bartın-irmagi/> adresinden 25.04.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://www.kdmp.gov.tr/sayfa/kure-daglari-milli-parki> adresinden 14.06.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bartın/kulturatlasi/bartın-evler> adresinden 14.06.2018 tarihinde alınmıştır.

EKLER

Ek 1: Mülakat Soruları

Sayın Katılımcı;

Bu çalışmada elde edilecek bilgiler Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yürütülmekte olan “Bartın İlinin Ekoturizm Kapsamında Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır. Bu çalışmada turizm için kaynak olan doğal ve kültürel değerlerin korunup sürekliliğinin sağlanması ile bölgenin ve yöre halkının kalkınması bakımından bölgenin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmaya; bölgede faaliyet gösteren işletmelerin görüşlerinin de yansıtılması bakımından, paylaştığınız bilgiler ve fikirleriniz oldukça değerlidir. Görüşme yaklaşık 30 dakika sürecektir. Araştırmanın sonuçları tüm katılımcılara rapor halinde sunulacaktır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

İşletme

Türü:

Bulunduğu İlçe:

Katılımcı

İşletmedeki Pozisyonu Yaşı Cinsiyeti Eğitim Durumu Bölge ile Bağı

Sorular

1.) Daha önce ekoturizm kavramını duydunuz mu? Cevap “Evet” ise açıklayınız?

a.) Evet

b.) Hayır

“Ekoturizm, doğal kaynakların sürdürülebilirliğini güvence altına alan ve yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olan, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir turizm şeklidir.”

2.) Ekoturizm türü ve etkinlikleri nelerdir?

“Ekoturizm türü ve etkinliklerine, “Çiftlik Turizmi, Yayla Turizmi, Av Turizmi ve Sportif Olta Balıkçılığı, Mağara Turizmi, Dağ Yürüyüşü (Trekking), Akarsu Turizmi, Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji), Kampçılık ve Karavan Turizmi, Yön Bulma (Orientiring), Atlı Doğa Yürüyüşü, Bisiklet Turizmi, Milli Park Ziyaretleri” örnek gösterilebilir.”

*Bartın’da ekoturizm faaliyetlerinden hangileri gerçekleştirilmektedir ve hangileri gerçekleştirilebilir?

3.) Bartın’da ekoturizm ile ilgili yürütülen çalışmalar var mıdır? Var ise örnek verebilir misiniz?

4.) Bir ekoturizm destinasyonu olarak Bartın İlinin güçlü ve zayıf yönleri, tehdit ve fırsatları nelerdir?

Güçlü Yönler	
Zayıf Yönler	
Fırsatlar	
Tehditler	

5.) Bölgede gerçekleşen turizm faaliyetleri sizi ve bölgeyi nasıl etkiliyor?

	<u>Olumlu</u>	<u>Olumsuz</u>
Sizi		
Bölgeyi		

6.) Hammaddeleri ve malzemeleri nereden tedarik ediyorsunuz?

7.) Bölgeye gelen ziyaretçilerden elde ettiğiniz gelir toplam geliriniz yüzde kaçını oluşturur?

8.) Kazancınızın mevsimlere göre dağılımı nasıldır(yüzde olarak)?

İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Kış

9.) Çalışanlarınızın hakkında bilgiler paylaşır mısınız?(yüzdeler dilim olarak cinsiyet, yaş, yerel/farklı bölgeden)

10.) Şu anda bölgenizde turizm yeteri kadar gelişmiş midir? Gelişmemiş ise gelecekte bölgede turizmin gelişebileceğini düşünüyor musunuz?

11.) İşletme hizmet veya mal satışı veya tanıtımı yapılan platformlar(ağızdan ağıza, internet, broşür) nelerdir?

12.) Bartın İlinin folklorik ve kültürel değerleri nelerdir?

13.) Bölgenin doğal değerleri nelerdir?

14.) Bölgenin tarihi değerleri nelerdir?

*Ekleme istediğiniz bir konu varsa lütfen belirtiniz.

Ek 2: Anket Soruları

Sayın Katılımcı;

Bu çalışmada elde edilecek bilgiler Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yürütülmekte olan "Bartın İlinin Ekoturizm Kapsamında Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır. Bu çalışmada turizm için kaynak olan doğal ve kültürel değerlerin korunup sürekliliğinin sağlanması ile bölgenin ve yöre halkının kalkınması bakımından bölgenin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmaya; bölgedeki yerel halkın görüşlerinin de yansıtılması bakımından, paylaştığımız bilgiler ve fikirleriniz oldukça değerlidir. Anket çalışması yaklaşık 10 dakika sürecektir.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

"Ekoturizm, doğal kaynakların sürdürülebilirliğini güvence altına alan ve yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olan, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözeten bir turizm şeklidir."

1.) Cinsiyet

- a.) Bay
- b.) Bayan

2.) Yaş

- a.) 19 ve altı
- b.) 20 - 29
- c.) 30 – 39
- d.) 40 – 49
- e.) 50 - 59
- f.) 60 ve üzeri

3.) Eğitim Durumu

- a) İlköğretim
- b) Lise
- c) Ön Lisans
- d) Lisans
- e) Lisansüstü

4.) Mesleğiniz nedir?

- 5.) Kaç yıldır burada yaşıyorsunuz?
- 6.) Bartın ili için çevre ile uyumlu hangi turizm tür ve etkinliklerini uygun görüyorsunuz?
- Trekking(Doğa Yürüyüşü)
 - Çiftlik Turizmi
 - Av Turizmi ve Sportif Olta Balıkçılığı
 - Mağara Turizmi
 - Akarsu Turizmi
 - Kuş Gözlemciliği(Ornitoloji)
 - Kampçılık ve Karavan Turizmi
 - Yön Bulma(Orientiring)
 - Atlı Doğa Yürüyüşü
 - Bisiklet Turizmi
 - Milli Park Ziyaretleri
 - Diğer (Lütfen Belirtiniz)
- 7.) Bartın ili ziyaretçiler tarafından en çok hangi mevsimde tercih edilir?
- İlkbahar
 - Yaz
 - Sonbahar
 - Kış
- 8.) Sizce Bartın ilinin turizm açısından sahip olduğu değerler hangileridir?
- Deniz ve Plajlar(İnkumu, Güzelcehisar, Kızılkum, Amasra, Çakraz vd.)
 - Şelale ve Mağaralar(Uluyayla Şelalesi, Gürcüoluk Mağarası, Sipahiler Mağarası vd.)
 - Küre Dağları Milli Parkı
 - Güzelcehisar Lav Sütunları
 - Amasra
 - Geleneksel Bartın Evleri
 - Tarihi Değerler(Taşhan, tarihi hamam, müzeler vb.)
 - Yöre Mutfağı
 - Diğer(Lütfen Belirtiniz)

9.) Sizce bölgedeki gelir düzeyinin artırılması için öncelik verilmesi gereken faaliyet alanı hangisidir?

- a) Tarım
- b) Hayvancılık
- c) Sanayi
- d) Ormancılık
- e) Turizm

10.) Bartın İline gelecek yerli ve yabancı turist ve ziyaretçilerin bölgeye olumsuz etkisi olacağını düşünüyor musunuz?

- a.)Evet
- b.)Hayır

Evet ise Hangisi?

- a.) Kültürel çatışma, kültür farklılaşması
- b.) Bölgenin doğal yapısına(bitki, hayvan, su kaynakları vb.) olumsuz etki
- c.) Çevre kirliliği
- d.) Yaban hayatına müdahale
- e.) Sakinliğin-sessizliğin bozulması

11.) Bölgeye gelen turist ve ziyaretçiler ile ilişkinizi nasıl anlatırsınız?

- a.) İşim gereği direk temas halindeyim
- b.) Evimde misafir ediyorum
- c.) İlde sınırlı temas
- d.) Çok az ya da hiç ilgim yok
- e.) Bilmiyorum

12.) Şu ana kadar bölgede uygulanan turizm politikalarını nasıl buluyorsunuz?

- a.) Tamamen başarılı buluyorum
- b.) Kısmen başarılı buluyorum
- c.) Hiç başarılı bulmuyorum
- d.) Fikrim yok

*Bundan sonraki sorulara aşağıdaki ölçeğe dayalı olarak kişisel görüşünüze göre bir not veriniz

(En zayıf 1, en güçlü 5 olarak notlandırınız, "X" işareti koyabilirsiniz)

5. Kesinlikle katılıyorum
4. Katılıyorum
3. Katılmıyorum
2. Kesinlikle katılmıyorum
1. Kararsızım

	1	2	3	4	5
13.) Burada yaşayanlar için turizm diğer ticari aktivitelerden daha fazla para kazandırır.					
14.) Bartın'da turizmin gelişmesinin burada yaşayanlar için bir sakıncası yoktur					
15.) Turizm yerel hizmetler(belediye) için ağır bir yüküdür					
16.) İlimiz turizm için her türlü olanakları barındırmaktadır					
17.) Turizm ilin doğal ve kültürel değerlerinin yükselmesi için önemlidir					
18.) Turizmin gelişmesi için çevre daha fazla korunmalı ve geliştirilmelidir					
19.) Halkın çevre konusunda bilinçlendirilmesi(eğitilmesi) gereklidir					
20.) Burada gelişecek turizm çevre ile uyumlu olmalıdır					
21.) Turizm çevre koruma ile birlikte düşünölmelidir					
22.) Yörede turizm faaliyetlerinden elde edilecek ekonomik gelir en az çevre koruma kadar önemlidir					